לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ג', י"א בתשרי תשמ"ז, 14 באוקטובר 1986 / שנת מ"ד מס' 13164 / המחיר 75 אג' כולל מע"מ

עיראק השלימה השלב הראשון של התוכנית הגרעינית שלה

פאריס. — בהודעה רשמית ראשונה שהתפרסמה מטעם עיראק, מאז התקפה הישראלית על הכור הגרעיני העיראקי ב־1981, הודיע רחים אלכחאל, ראש המשלחת העיראקית לוועידת סוכנות האנרגיה הגרעינית בוינה, כי עיראק השלימה את השלב הראשון של התוכנית הגרעינית שלה.

●

הוא נכנס כבר לשלב השני, זאת למרות ההתקפה הישראלית — כך מוסר העיתון הלבנוני „אל וטן אלערבי", המביא את הודעתו של ראש המשלחת העיראקית.

(ע"מ)

לאחר כישלון הפיסגה: כותרות העיתונים בבריטניה (משמאל): „מבוי־סתום", „אין עיסקה", „קיפאון ב„מלחמת הכוכבים"", „סיום מר"; רייגן נפרד מגורבצ'וב (למעלה); גורבצ'וב מנמק עמדתו במסיבת עיתונאים בּרייקיאוויק; (למטה) שולץ מתדרך עיתונאים (מימין). (צילומי אי.פי)

אכזבה כלל־עולמית מכישלון הפיסגה

רייגן: גורבצ'וב דחה את ההצעה הטובה ביותר בהיסטוריה לפיקוח על החימוש ■ מוסקווה: הצעתנו הייתה בעלת חשיבות היסטורית ענקית ■ אבן הנגף: מחקר „מלחמת הכוכבים"

רייקיאוויק. — ועידת הפיסגה הסובייטית־אמריקנית שנערכה באיסלנד נסתיימה בכישלון — ושתי מעצמות העל מאשימות אחת את רעותה באחריות לכישלון זה. שר־החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, הודיע, כי שני המנהיגים לא קבעו מועד לפגישה הבאה, שאמורה הייתה להערך בארצות־הברית. המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית אמר עם זאת במסיבת עיתונאים שנמשכה 110 דקות, כי אסור שתיווצר אווירה של בהלה. „ניתן לאמריקנים לשקול את העניין מחדש — אנו ממתינים" אמר גורבצ'וב. הוא אמר, כי האמריקנים באו לוועידת הפיסגה ב„ידיים ריקות"; על אף העובדה שהטיל את מלוא האחריות לכישלון השיחות על נשיא ארה"ב, הוסיף ואמר, כי „עדיין אפשר לעבוד עמו". „רק מטורף היה מסוגל לקבל את

(המשך בעמוד 2)

הממשלה תוצג היום; מודעי ללא תיק

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר", ומוטי בסוק, כתבנו בכנסת

ראש־הממשלה, שמעון פרס, יזמן הבוקר ב־8.00 את פורום „שרינו" וימסור לו על האפשרות שסוכמה בינו ובין ממלא־מקומו, יצחק שמיר, בפגישתם ביום א'.

על־פי סיכום זה, יוחזר יצחק מודעי לממשלה אך יישאר שר בלי תיק בכל תקופת הכהונה של הממשלה בראשות שמיר.

פרס ייפגש עם שמיר אחרי ישיבת „שרינו" וימסור לו על החלטת המערך ובשעה 11.00 לפנה"צ תתקבל אצל הנשיא משלחת משותפת של המערך והליכוד, אשר תציע לו להטיל על יצחק שמיר את הרכבת הממשלה.

ביילין — שגריר בארה"ב?

בינתיים עלו הסיכויים, כי לשגריר ישראל בארה"ב יתמנה מזכיר הממשלה היוצא, ד"ר יוסי ביילין. נודע, כי בעקבות חוות־הדעת של היועץ המשפטי לממשלה, לפיה תפקיד המשנה לשר החוץ אינו חוקי, דוגל פרס בשיגורו לארה"ב כשגריר.

בשעתו לא קודם רעיון זה משום שד"ר ביילין העדיף להישאר בתקופה הקרובה בארץ. בפגישתו שלשום עם שמיר העלה פרס את מועמדותו של ד"ר ביילין לשגריר בארה"ב. שמיר לא דחה את הרעיון על הסף — כפי שנהג במקרה ד"ר נמרוד נוביק — ואמר, כי יודיע לפרס על עמדתו.

יו"ר סיעת הליכוד בכנסת חיים קאופמן פנה אתמול לשמעון פרס וביקש ממנו כי יטיל את כל כובד משקלו, כדי שכל ח"כי המערך יצביעו היום אמון בממשלת ישראל החדשה בראשות יצחק שמיר.

בפנייתו מזכיר קאופמן, כי לפני 25 חודשים תמכה כל סיעת הליכוד בממשלתו של שמעון פרס.

סיעת הליכוד, אמר אתמול קאופמן, שוקלת בקשה להצבעה שמית בעת האמון בממשלת שמיר, כדי שניתן יהיה ל„סמן" את כל ח"כי המערך שלא יימלאו את חובתם הקואליציונית.

אכזבה בריקיאוויק

כשלון ועידת רייקיאוויק מנחיל אכזבה לכל עמי העולם, אשר קיוו, כי מנהיגי ארצות הברית וברית המועצות, אפילו אם לא יגיעו להסכם סופי ומלא – יתגברו על נקודות המחלוקת העיקריות, כהכנה לפסגה שהייתה אמורה להתכנס בסוף השנה בוושינגטון. ההאשמות ההדדיות במוסקבה ובוושינגטון לאחר הוועידה, אינן מבשרות אוירת הדטאנט המחודש, שהכל תלו בה תקווה עם התכנס ועידת רייקיאוויק.

עתה, משנודעו התוצאות המאכזבות של המפגש, קשה להבין לשם מה החליט הנשיא רייגן ללכת לרייקיאוויק ומדוע הפך את הפגישה, שעל־פי הצהרותיו־שלו אמורה היתה לשמש „פגישת הכנה" בלבד (לקראת הפסגה בוושינגטון), לוועידת הכרעה. הפעם נאמרה המלה „גייט" דווקא על־ידי רייגן. כל הפרשנים ואף המדינאים האמריקניים התנבאו, כי הוא יוותר על תוכנית „מלחמת הכוכבים", לפחות לכמה שנים, כדי להגיע להסדר עם גורבצ'וב בתחום הטילים הגרעיניים לטווח בינוני ובנושא הפיקוח על ביטולו ההדרגתי של החימוש הגרעיני בכלל. היה ברור, כי מנהיג ברית המועצות מוכן ללכת למהלך של שיתוף פעולה מרחיק לכת עם ארה"ב, במטרה להפחית את הסכנה הגרעינית המטילה אימה על האנושות.

אין לדעת מה הניע את הנשיא רייגן לשנות את דעתו, שהוארה לפני הוועידה כנסיון להיכנס להיסטוריה בתור מנהיג עולמי אשר הציל את האנושות משואה גרעינית. שמא היתה כאן העמדת פנים בלבד, מתוך בטחונו של רייגן שיצליח לכופף את גורבצ'וב, או שהופעלו על רייגן לחצים מצד הממסד השמרני והצבאי, שהתנגד מלכתחילה לוויתור זה. מכל מקום, רייגן ניסה להחזיק במקל בשני הקצוות – גם להשיג מגורבצ'וב הסכמה לביטול הטילים לטווח בינוני, וגם להמשיך בפיתוח תוכנית „מלחמת הכוכבים".

אמנם גורבצ'וב הודיע בתום הוועידה, כי „עדיין אפשר לדבר עם נשיא ארה"ב". אך דברים אלה נועדו אולי למעט את מידת האכזבה מכשלון הוועידה – כשלון, אשר עלול לערער גם את מעמדו של המנהיג הסובייטי. אין זה סוד, כי גורבצ'וב נאבק נגד המנגנון השמרני, והצעותיו מרחיקות־הלכת בעניין פירוק הנשק הגרעיני עוררו התנגדות בצמרת הצבא הסובייטי.

מה שברור הוא, כי התקווה לפתרון שאר הבעיות, ובתוכן אלה הכרוכות בזכויות האזרח, כולל זכותם של היהודים לעלות לישראל, נגוזה עם כשלון השיחות בשאלה המרכזית.

אך למרות האכזבה הקשה, עדיין לא נשרפו הגשרים בין שתי המעצמות. לדברי גורבצ'וב, הוא השאיר את הצעתו מונחת על שולחן הדיונים. אשר לרייגן, הרי גם בדעת הקהל האמריקנית תישמע בוודאי ביקורת נוקבת על מחדליו הבלתי־שקולים. גם ברגעי המשבר הזה אין לשתי המעצמות ברירה, אלא להגיע להחלטה נועזת להשמיד את הנשק הגרעיני, בטרם ישמיד הוא את האנושות.

המערכת

צה"ל מנע תפילה בקבר יוסף: קרע בין ה„גוש" למועצת יש"ע

מאת פינחס ענברי, כתב „על המשמר"

קרע נוצר בין מועצת יש"ע, בראשות עתניאל שנלר, לבין „גוש אמונים" בהנהגת דניאלה וייס והרב לוינגר — ושני הגופים העליונים של המתנחלים אינם משתפים פעולה.

לכתבנו נודע, כי „גוש אמונים" הודיע לעזור את מועצת יש"ע, בטענה, כי היא מנציחה את הקו הירוק, ואופי פעילותה חסר להיות סקטוריאלי.

הגוש טוען, כי רק הוא מסוגל [illegible] ובשטחים, באופן חינוכי ובלתי סקטוריאלי.

מועצת יש"ע דוחה טענות אלה ואומרת, כי היא קבוצת־כוח חיונית להמשך המאבק על ארץ ישראל השלמה.

חילוקי הדעות באו לידי ביטוי בהפגנה הגדולה למען שחרור עצורי ארגון הטרור היהודי ובניסיון ההתנחלות החדש בשכם. את שני האירועים האלה אירגן גוש אמונים. בעוד מועצת יש"ע הדירה את רגליה מהם.

רגשו טעם נרגשת

על „האירועים בשכם" מוסר [illegible] כי ערב יום הכיפורים [illegible] להתפלל בקבר יוסף, אולם הצבא מנע זאת מהם לאחר שהבחין בציוד לשינה.

המתנחלים ניסו לפרוץ עמימה בכוח, אך נהדפו ונאלצו להתפלל

(המשך בעמוד 2)

[illegible]

האחיות יימנעו משביתה עד יום ג' — מועד חידוש המו"מ

הרופאים: אם יחודשו השביתות — נסגור המחלקות

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

האחיות חזרו אתמול בבוקר לעבודה סדירה והיא תימשך ללא הפרעות לפחות עד יום שלישי, בו יחודש כנראה המו"מ.

האחיות נטשו ביום שישי בבוקר את כל מחלקות האישפוז, להוציא הדיאליזה והיונקים, ורוב בתי־החולים שיחררו לביתם את החולים שמצבם איפשר זאת. קבוצת אחיות הפגינה ביום שישי לפני משכן הנשיא בעת שפרס הגיש לנשיא את התפטרותו.

האחיות נפגשו ביום שישי עם סגנית שר־הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, וביקשו את התערבותה למען הקדמת חידוש המו"מ. עם זאת נראה, כי השיחות לא יחודשו לפני יום שלישי.

ביום שישי התקיימה פגישת חירום של מנהלי בתי־החולים והנהלת משרד־הבריאות, אולם לא התקבלו שום החלטות.

ההסתדרות הרפואית הודיעה, כי אם יחדשו האחיות את השביתות יסגרו הרופאים את המחלקות בכל בתי־החולים ויפעילו רק את חדרי המיון, משום שאין הם יכולים לעמוד בעומס.

נכונות לגשר על הפער

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד, זימן ליום שלישי את נציגות אחיות בתי החולים ואת נציגי משרדי האוצר והבריאות לפגישת משא־ומתן.

הברפלד אמר, כי על יסוד מגעים רצופים שהוא מקיים עם הגורמים המעורבים בסיכסוך, הגיע למסקנה, כי הן מצד האחיות והן מצד הגורמים הממשלתיים, נכונות לעשות מאמץ במגמה לגשר על הפער בעמדות בשני התחומים העיקריים השנויים במחלוקת, דהיינו בנושא מיכסת שעות העבודה השבועית ובנושא התמריץ. לפיכך מקווה יו"ר האגף לאיגוד מקצועי כי בפגישה ביום ג' ניתן יהיה להתקדם התקדמות ממשית לקראת סיכום חיובי של המו"מ וחיסול הסיכסוך הגורם סבל רב לחולים ולבני משפחותיהם.

עו"ד בעתירה לבג"ץ: חשש לחיי אחי בשל נטישת האחיות

מאת דוד פרידמן, כתב עתי"ם

עו"ד מירושלים, עמוס רוזובסקי, טוען בעתירה לבג"ץ, כי אחיו לקה בדום לב ובעקבות נטישת האחיות את בתי־החולים ביום ו' יש חשש של ממש לחייו.

העותר ביקש מבג"ץ להוציא צו ביניים המורה לשר־הבריאות להעמיד מיד צוות רפואי נאות וצוות סיעודי מקצועי לטפל באחיו.

השופט התורן בבג"ץ, יעקב מלץ, לא הוציא את הצו המבוקש והעביר את הדיון בעתירה להרכב של שלושה שופטים. הדיון נקבע ליום ד' בשבוע הבא.

העותר עמוס רוזובסקי טוען בעתירתו, כי ביום שלישי לקה אחיו בדום לב והועבר בחוסר הכרה לבית־החולים הדסה הר צופים בירושלים. לאחר נסיונות בלתי נלאים להחייאה, חזר לבו לפעום, אך הוא נפגע במוחו והוא נתון בסכנת מוות מיידית. „ביום שישי בבוקר, לאחר טיפול במחלקה לטיפול נמרץ, פקח החולה את עיניו וחל שיפור קל במצבו" נטען בעתירה.

העותר טוען, כי בשעה 7 בבוקר נטשו האחיות את בתי־החולים, לרבות המחלקה לטיפול נמרץ, בבית־החולים הדסה הר הצופים. מצבו הקריטי מצריך מתן טיפול רפואי מתמיד ועם הנטישה, יש חשש למותו המיידי של החולה.

(עתי"ם)

תושב קריית־ארבע נדקר בגבו בקסבה של חברון

מאת מנחם ענברי, כתב „על המשמר"

תושב קריית־ארבע, יהודה נחשון בן 24, נפצע ביום שישי מדקירות סכין בעת שערך קניות עם שני אחיו בקסבה של חברון.

כשעמדו השלושה ליד אחד הדוכנים באיזור בית רומנו, לא הרחק מן המקום שבו נרצח יהושע סלומה, הגיח אלמוני מאחוריהם ונעץ סכין בכתפו של יהודה נחשון.

יהודה נחשון שלף אקדח אך החברונים שהיו בקירבת מקום גוננו על הדוקר והוא הצליח לברוח.

אחיו של יהודה נחשון הוציא את הסכין מגבו והשניים התקדמו לעבר עמדת צה"ל שבבית רומנו.

החיילים חשו לעזרת הנדקר לאחר שעורר את תשומת ליבם בירייה באוויר מאקדחו.

כוחות ביטחון הוזעקו למקום ועל האיזור הוטל עוצר.

יהודה נחשון הועבר לבית־החולים הדסה עין־כרם וכעבור מספר שעות שוחרר לביתו.

הוצתה לשכת הרווחה בנס־ציונה

מאת זהבה מרום, כתבת „על המשמר"

אלמוני הצית ביום ה' בלילה את משרדי לשכת הרווחה של המועצה המקומית בנס־ציונה. למשרדים נגרם נזק כבד ונשרפו מסמכים ותיקי פונים.

נודע, כי בשבוע שעבר איים בעל, שאשתו ובנותיו הועברו למעון לנשים מוכות, כי יתנכל ללשכה אם לא יספרו לו היכן נמצאות בנות משפחתו.

המשטרה חוקרת אך עדיין לא נעצר איש. גם בעבר היו התנכלויות ללשכת הרווחה בנס־ציונה ובאחד המקרים נפטרה עובדת הלשכה בעקבות הצתה בלשכה.

הפטור ממס הכנסה מושך מאות אנשים למצפה רמון

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

הטלפון במשרדי המועצה המקומית מצפה רמון אינו מפסיק לצלצל. מאות אנשים מכל רחבי הארץ מבקשים לברר אפשרות מגורים במקום, בעקבות הפטור ממס הכנסה שהוענק לתושבי העיירה.

על־פי החלטת הממשלה מלפני שבועיים, המיושמת כבר בימים אלה, נהנים תושבי מצפה רמון מפטור מלא ממס הכנסה למשכורות של עד 2,500 ש"ח לחודש. מעלים מאושרים זכו לפטור מלא ממס הכנסה לעשר שנים.

ראש מועצת מצפה רמון, שמעון בן־יהודה, הממונה גם על קליטת תושבים, אמר לכתבת „על המשמר", כי משקיעים מכל חלקי הארץ ויזמים מחו"ל מתקשרים ללא הרף כדי לברר אפשרויות לפתיחת מפעלים בעיירה. בין עשרות החצעות — הקמת מפעל לטריקו, מפעל לעיבוד שבבי ומפעל לדגמי מול־טים. בעיקר מתעניינים בהקמת מפעלים „נקיים" שמוציאים את תוצרתם דרך נמל אילת.

גם אזרחים פרטיים מבקשים להשתקע במקום. בן־יהודה אומר, כי עד כה פנו אנשים שמייצגים קשת רחבה של מקצועות, ביניהם עורכי־דין, ארכיטקטים, עובדים סוציאליים, רופאים ואחרים.

במצפה רמון יש כעת 1050 דירות ריקות, 100 מהן מוכנות לאיכלוס מיידי. עם זאת, ניתן כבר לאור הפניות הרבות והאפשרות לבצע סלקציה בקבלת תושבים חדשים לעיירה. אל המפעלים נשלח שאלון, והמשך עיבודו [illegible] עם תוכניות הקליטה של העיירה. במצפה רמון ישתדלו לקלוט בעלי מקצועות נדרשים כדי שלא להגדיל את מספר המובטלים בעיירה.

אשה נהרגה ו־4 בני משפחתה נפצעו בתאונה בכביש החוף

לאה הלר בת 59 מקריית־ביאליק נהרגה ובני־משפחתה נפצעו בתאונת דרכים שהיתה אמש בכביש החוף בצומת בית ינאי, בה היו מעורבים מכונית פרטית, אופנוע וטרנזיט צבאי.

כלי הרכב התנגשו אלה באלה. אחת מנוסעות המכונית הפרטית, לאה הלר, נהרגה, ואילו נכדיה טל נאור בן 5 ואחיו גיל בן 10 נפצעו. הילד בן ה־5 נפצע באורח בינוני ואילו אחיו נפגע באורח קל.

הורי הילדים טופלו ברכב פרטי לבית־חולים ואמבולנסים של מד"א שחשו למקום העניקו טיפול לפצועים, ביניהם גם רוכב אופנוע שמואל קופרו בן 16, שנפגע באורח קל, ונהג המכונית הצבאית, שמעון צדלי בן 19, שנפצע באורח בינוני.

מבירור נסיבות התאונה שנחקרו על־ידי לשכת התנועה של מרחב השרון עולה, כי מכונית פרטית מדגם „לנציה" ואופניים עם מנוע עזר יצאו מכפר ויתקין, חצו במסלול התנועה מדרום לצפון וחסמו את דרכו של רכב „טרנזיט" צבאי, שהתנגש במכונית הפרטית ובאופניים.

כל הפצועים הועברו לבית־החולים הלל יפה בחדרה.

8 פצועים באיזור חיפה

5 בני משפחה אחת נפצעו אתמול קשה בתאונת דרכים חזיתית שאירעה סמוך לכיכר בן־גוריון בקריית־טבעון.

התאונה אירעה סמוך לשעה 4 אחר־הצהריים, כשמכונית „וולוו" התנגשה חזיתית, תוך כדי עקיפה, ברכב פרטי שבו נסעו בני המשפחה — אב, אם ו־3 ילדיהם. מעוצמת ההתנגשות נפצעו קשה חמשת בני המשפחה ואילו נהג ה„וולוו" נפצע פצעים קלים.

בתאונה אחרת, שאירעה בצומת הרחובות אחי־אילת — חומה־ומגדל בקריית־חיים, נפצעו שוטר ואשה שהוחשה בניידת המשטרתית למוקד מד"א לאחר שנפגעה בתאונת דרכים אחרת. המקרה אירע ביום ו' כאשר ניידת המשטרה ורכב פרטי התנגשו בצומת בעוצמה רבה בניידת המשטרה, שהסיעה את האשה למוקד מד"א בקריה.

הפצועים בשתי תאונות אלה הועברו לטיפול בבית־החולים רמב"ם בחיפה.

סיכום תאונות שבועי

8 אנשים נהרגו ו־46 נפצעו קשה ב־54 תאונות דרכים שאירעו בשבוע החולף בכבישי הארץ.

בין הנספים 6 הולכי רגל, מחציתם קטינים. בין הפצועים קשה וקל 48 הולכי רגל, מהם 29 קטינים.

(עתי"ם)

● ועדת הכספים של הכנסת, אישרה את בקשת סגן ראש־הממשלה ושר־החינוך והתרבות, יצחק נבון, להקציב למשרד 3.1 מיליון דולר כדי לאפשר קליטת עוד כ־2000 חיילים משוחררים במכינות הקדם־אקדמיות.

מזג אוויר

תחזית מזג אוויר להיום: מעונן חלקית עד בהיר.

הטמפרטורה: ירושלים 12־22; תל־אביב 18־27; חיפה 17־28; רמת־הגולן 12־24; נהריה 17־27; צפת 12־21; טבריה 16־29; נצרת 17־25; עפולה 14־28; השומרון 13־24; נתב"ג 16־27; יריחו 17־32; עזה 18־26; באר־שבע 12־27; אילת 20־34.

מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז

מפ"ם

ישיבת מרכז המפלגה

תתקיים ביום ד' 15.10.86, בשעה 14.30 באולם „אוהל־שם" תל־אביב

על סדר היום:

1. עמדת מפ"ם בפתח הרוטאציה
2. תוכנית העבודה לשנת תשמ"ז
3. עיקרי תקנון וועדת הביקורת

החברים מתבקשים להופיע!

שימו לב: במקרה של כינוס הכנסת במועד זה, תידחה ישיבת המרכז למועד אחר.

ביקורת חצות

משוררים תחת מכנה משותף

ערב שירה הוא ארוע התלוי באיכות השירה, הביצוע והדיקלום. הדיקלום המודרני מקפיד על שמירת האופי הטבעי של הדיבור אשר מחפש שווה ערך הולם לרגש הפנימי.

אולם הבמאי של „ערב שירה ישראלית", אילן תורן, ניסה לארגן את הארוע בצורה שונה, פחות שגרתית. במקום להעביר לקהל שיר מסויים של משורר מסויים, הוא הרכיב מעין תסריט שירי שבו מהווים קטעי שירה רפליקות בתוך רב־שיח שירי. דבר זה עשוי לאפשר זרימה טבעית יותר ולהעניק צביון דרמטי להצגה כולה.

אבל מצד שני גורם חיבור התסריט לאיחוד משוררים שונים בתוך מכנה משותף אחד, אשר עלול לבטל את האופי הסובייקטיבי, את הלב של השירה עצמה. לא יתכן שמשוררים שונים כגון חיים גורי, יהודה עמיחי, נתן זך, פנחס שדה, אורי ברנשטיין, דוד אבידן ואחרים מסוגלים לשוחח ביניהם בשלווה כזאת. ואם דבר זה קורה, קרוב לוודאי שאמינותה, מקוריותה של השירה מפוקפקת.

מה שנוצר הוא מעין אחידות שירית, אווירה של זהות משותפת למשוררים שונים. הדגש מושם על משחקי מלים, רגישות מופגנת מלאכותית למדי. אבל זאת גם תוצאה של בחירת הטקסטים, אשר אמורים היו לשרת את כוונותיו של הבמאי, ובמאי, בסופו של דבר, איננו משורר.

השחקנים אלי גורנשטיין, זהרה ורטניאן, עמי טראוב, מיכאל כפיר, ויקי מורן ודליה שימקו השתלבו בצורה טובה במסגרת שנערה להעברת השירים.

נפתלי עירוני

גזענות לא דרך שירות התעסוקה — מותרת

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, הודיע לח"כ יאיר צבן (מפ"ם), כי לא יעמיד לדין מנהלים של חברה שפרסמה מודעה בעיתונים, בה הותנתה קבלת עובדים לעבודה במוצאם הלאומי (יהודים).

חריש [illegible] לצבן, כי לא יוכל להתבסס על סעיף 42 לחוק שירות התעסוקה, האוסר הפליה בקבלת עובדים מטעמי גיל, מין, גזע, לאום, דת והשקפה פוליטית, משום שסעיף זה חל רק על מי שהופנו לעבודה ע"י שירות התעסוקה.

צבן אומר בתגובה, כי החוק נגד גזענות נחשף עתה בכל מערומי חולשתו ועליבותו (כפי שטענו מבקריו לפני שנחקק), באשר אין בו כל תרופה להפליה גזענית נוסח המקרה הנ"ל.

עוד אומר צבן, כי ייזום תיקון לחוק שירות התעסוקה, כך שהאיסור על הפליית עובדים (בקבלתם לעבודה, בשכרם ובקידומם), יחול גם על מי שלא יתקבלו לעבודה באמצעות שירות התעסוקה. צבן תיאר את המצב הנוכחי כ„כתם של חרפה לדמוקרטיה הישראלית".

מחנות העבודה בקבה"א —פריצת דרך לנוער ערבי

מאת כתב „על המשמר"

כנס לסיכום מחנות העבודה לנוער ערבי בקיבוצי הקיבוץ הארצי נערך ביום שישי, בגבעת־חביבה.

בכנס, שנערך ביוזמת רכז הח"צ הערבי במפ"ם, אידריס מואסי ורכז נוער מפ"ם, דני פלג, השתתפו ח"כ מוחמד ותד, חנן ארז וכ־50 בני נוער ערבים משתתפי מחנות העבודה.

ח"כ ותד סקר את המצב הפוליטי ועמד על רגישות המיעוט הערבי להאשמה קולקטיבית ועל משמעות מפ"ם במגזר הערבי.

חנן ארז, מזכיר מרכז מפ"ם, עמד בדבריו על חשיבות מחנות העבודה ועל התגובות המצוינות להן זכו הן בקרב המשתתפים והן בקרב הקיבוצים המארחים. להערכת חנן ארז, מחנות אלו גורמים לגיבוש חברתי ולהתגבשות פוליטית ונוצרת בהם הוויה פוליטית חינוכית המנתבת את משתתפיהם למפ"ם. הוא הביע תקווה, כי מחנות אלה יהוו תחילתה של פריצת דרך של מפ"ם לנוער הערבי.

עובדי הטלוויזיה יקבלו תוספות ייחודיות

מאת כתבת „על המשמר"

תוכנית ייעול שתכלול גם תשלום תוספות ייחודיות לעובדי הטלוויזיה תוגש על־ידי הנהלת רשות השידור.

בפגישה בין מנכ"ל הרשות לוועדים התחייבה הנהלת הרשות, כי כל תשלום שיגיע לעובדים בעקבות הנהגת תוכנית הייעול ימוצע רטרואקטיבית מה־1.10.86. מנכ"ל רשות השידור אורי פורת אמר בפגישה כי העבודה לפי חוק שעות העבודה והמנוחה (לפיה אסור לעובד לעבוד למעלה מ־12 שעות נוספות בשבוע) מקשה הן על העובדים, והן על ההנהלה, וגורמת לעובדים הפסד בשכרם הנובע מהגבלת מכסת השעות הנוספות. לפיכך אמר פורת, הדרך היחידה להבטיח את ההכנסה שאבדה היא באמצעות תוכנית של ייעול.

דובר הוועדים מושון מצליח אמר, כי היועצים המשפטיים של הוועדים הורו לעובדים להודיע להם על מקרים שבו הם מתבקשים לעבוד למעלה מן המכסה המותרת בחוק שעות העבודה והמנוחה.

פורת התייחס לתקלה במחשב התאורה שגרמה לעיכוב בן שעה ורבע בשידור מבט ביום ה'. אמר פורת כי הנהלת הרשות לא תשלים עם מקרים מסוג זה וכי העובדים היו צריכים למנעה בכל מקרה, גם אם היתה „אמיתית".

400 מפגינים בלבד ב„פתיחת העונה" בפ"ת

כ־400 מפגינים דתיים הגיעו בערב שבת לרחבת קולנוע „היכל" בפתח־תקווה כדי למחות על הקרנת סרטים וחילול שבת, עם חידוש ההפגנות לאחר כחמישה שבועות שבהם שקט סביב ההיכל.

המשטרה אישרה השתתפותם של 7,500 מפגינים, אך כאמור, רק כמה מאות הגיעו לרחבת הקולנוע. ההפגנה התנהלה בשקט ללא הפרעות וללא הפרות סדר. אנשי המשטרה שאיבטחו לא התערבו. הסדר הציבורי נשמר עד חצות, השעה בה התפזרו אחרוני המפגינים.

ההפגנה נערכה בהתאם להסדר שנקבע על־ידי בית־הדין הגבוה לצדק, לפיו יוכלו החוגים הדתיים בפתח־תקווה למחות ולהפגין נגד קולנוע „היכל" במשך שבע פעמים במהלך חצי השנה הקרובה.

שמועות בעולם הערבי: רבין מתכנן תקיפת לוב כנקמה על איסטנבול

אבו ג'יהאד: שמיר, כראש הממשלה, מתכוון להתנקם בפלשתינים

מאת עוזי מחניימי, כתבנו לענייני המזה"ת

לונדון. — בראיון המתפרסם הבוקר בעיתון הכוויתי „אלקבס", אומר ראש הזרוע הצבאית של אש"ף, אבו־ג'יהאד, כי בהנהגת אש"ף קיימת הערכה, שראש־הממשלה החדש, יצחק שמיר, מתכוון עם היכנסו לתפקידו לנקום בפלשתינים.

הערכה זו של אבו־ג'יהאד מוצאת ביטוי גם בתקשורת הערבית, המסקרת בהרחבה את הרוטציה בישראל. העיתונות הערבית מקדישה מאמרים נרחבים לקראת כניסתו של יצחק שמיר לתפקיד ראש־הממשלה וברובם הובע חשש, לעתים אף פחד, מתאוש.

העיתון „אלקבס" יודע גם לספר, כי על־פי ידיעות שהגיעו ממקורות דיפלומטיים בוושינגטון, דן שר־הביטחון, יצחק רבין, עם עמיתיו, בוושינגטון בתוכנית ישראלית לתקוף מטרות מוגבלות בלוב כנקמה על טבח היהודים בבית־הכנסת באיסטנבול בחודש שעבר. ישראל מעריכה, כך נמסר, כי את הטבח ביצעו אנשי אבו־נידאל שנשלחו על־ידי לוב.

על־פי העיתון הכוויתי, ביקש שר־הביטחון, יצחק רבין, מהאמריקנים סיוע לוגיסטי ומודיעיני לישראל שמתכננת לתקיפת מטרות בלוב. הלובים, כך נמסר, נמצאים בכוננות גבוהה לקדם התקפה ישראלית אפשרית – לאחר שמנהיג לוב, מועמר קדאפי, השתכנע, כי השמועות על התקפה ישראלית אמיתיות.

אכזבה כלל־עולמית מכישלון הפיסגה

(סוף מעמוד ראשון)

ההצעות שהוגשו לברית־המועצות על־ידי נשיא ארה"ב, טען גורבצ'וב.

שר־החוץ האמריקני הסביר את כישלון ועידת הפיסגה באומרו, שברית־המועצות עמדה על כך, שארה"ב לא תמשיך את עבודות המחקר הקשורות ל„מלחמת הכוכבים".

היו קרובים להסכם

בסכמו את תוצאות שני ימי שיחות מנקודת ראות אמריקנית, אמר שולץ, כי וושינגטון „מאוכזבת ביותר" נוכח כישלון הדיונים.

עוד אמר, כי שני הצדדים היו קרובים להסכמים חשובים ביותר בדבר הפיקוח על החימוש במהלך השיחות, אך התקוות לא התממשו. לדבריו, הסכימו ביניהם למעשה רייגן וגורבצ'וב על דרך יעילה לטיפול בטילים לטווח בינוני.

עוד אמר, כי נוכח תביעתה הנמרצת של ברית־המועצות לשנות את החוזה על הטילים האנטי־באליסטיים, מתוך כוונה להגביל את המחקר שהצדדים רשאים לנהל במסגרת חוזה זה, „אין כל סיכוי שתיערך ועידת פיסגה בוושינגטון".

כזכור, הוסכם בין רייגן לגורבצ'וב בפגישה שקיימו בז'נבה בנובמבר 1985, שייפגשו מחדש ב־1986 בארה"ב וב־1987 בברית־המועצות.

„ההצעה הטובה בהיסטוריה"

הנשיא רייגן אמר, כי מיכאיל גורבצ'וב דחה את ההצעה הטובה ביותר לפיקוח על החימוש שהוצעה אי־פעם בהיסטוריה.

רייגן גילה, כי בדיונים שקיימו שני הצדדים ביום א' אחר־הצהריים, הוא הציע לגורבצ'וב דחייה לעשר שנים של הצבת מערכת ההגנה החללית של „מלחמת הכוכבים" בתנאי של ביטול מוחלט של כל הטילים הבאליסטיים הגרעיניים של מעצמות־העל.

על כך הגיב המזכיר הכללי באומרו, כי הוא מוכן לשקול את ההצעה, אך הציג את התנאי שארה"ב תצמצם את עבודתה בקשר עם מלחמת הכוכבים למחקר מעבדתי, „מה שהיה מחסל את מערכת ההגנה שלנו", אמר רייגן.

לעומת זאת גילה נציג סובייטי בכיר, כי מוסקווה הגישה הצעה „בעלת חשיבות היסטורית ענקית" על פירוק הנשק הגרעיני.

היועץ של הקרמלין, גיורגי ארבאטוב, אמר לכתבים, כי ההצעה כללה „קיצוצים ניכרים" במערכת הנשק האיסטרטגי.

מפגש מיוחד בבוקרשט

שרי־החוץ של ברית־ורשה ייפגשו היום ברומניה, לדון בכישלון ועידת הפיסגה — גילו אמש מקורות דיפלומאטיים בבוקרשט.

ברית־המועצות פתחה אמש במסע דיפלומאטי, בעקבות כישלון ועידת הפיסגה ברייקיאוויק.

גיורגי ארבאטוב, הנמנה עם היועצים הבכירים של הקרמלין בענייני מדיניות חוץ, גילה, כי צוות של נציגים סובייטיים יסייר באירופה המערבית, כדי להביא לידיעת מנהיגי מדינות היבשת פרטים על ההצעה שהוגשה על־ידי ברית־המועצות, אשר כללה צימצומים ניכרים במלאי הנשק הגרעיני.

רייגן מרוות בטלוויזיה

הנשיא רייגן הופיע בשידור טלוויזיה לפנות בוקר של יום ג', להסביר לאזרחי ארה"ב את כישלון ועידת הפיסגה.

עוזריו של רייגן בבית־הלבן עוסקים עתה בהכנות קדחתניות כדי להתייצב מול הביקורת שתישמע מחוגים ליברליים ושמרנים בבית ובחוץ.

העולם קיווה והתאכזב

כישלון ועידת הפיסגה גרם לאכזבה ברוב בירות העולם. אך עם זאת הובעה הדעה, כי תוצאותיה אין בהם משום סתימת הגולל על עתיד המו"מ בין שתי מעצמות־העל.

סוכנות הידיעות הסובייטית „טאס" פירסמה דברי פרשנות, לפיהן כישלון הדיונים ברייקיאוויק עלול להביא להרעת היחסים בין ארה"ב ובעלות־בריתה.

במטה נאט"ו בבריסל הביעו שרי־החוץ של הברית האטלנטית את הדעה, כי הנשיא רייגן השיג „תוצאות מרשימות" הפותחות פתח ל„התקדמות משמעותית". שר החוץ שולץ יצא אמש לאירופה להסביר למדינות נאט"ו מה אירע ברייקיאוויק.

סוכנות הידיעות הסינית הרשמית לא מתחה ביקורת על אף אחד מהצדדים. בהודעה שפורסמה בפקין נאמר, כי ועידת הפיסגה „מוכיחה פעם נוספת, כי מעצמות־העל מקוות להמשיך בדו־שיח ולשפר את היחסים המתוחים ביניהן".

„השערים טרם ננעלו"

בטוקיו הביעה ממשלת יפאן אכזבה עמוקה נוכח כישלון ועידת הפיסגה.

קאנצלר גרמניה המערבית, הלמוט קוהל, אמר, כי „השערים טרם ננעלו על־ידי אף אחד משני הצדדים".

בפאריס אמר ראש הממשלה, ז'אק שיראק, כי אין הוא שותף לפסימיות בעקבות מה שהתרחש ברייקיאוויק, מאחר שעצם הפגישה בין רייגן לגורבצ'וב היא התפתחות חיובית.

מנהיג גרמניה המזרחית, אריך הוניקר, הביע דעה, כי בסוף תקבל ארה"ב את ההצעות לפירוק נשק של ברית־המועצות.

ראש ממשלת הודו, ראג'יב גאנדי, העורך עתה ביקור באינדונזיה, קרא להפסקה מיידית של כל הניסויים הגרעיניים.

היהודים היו על סדר היום

המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ בישראל, מביעה את צערה על כישלון ועידת הפיסגה בין ראשי המעצמות ומקווה שיימשכו השיחות ויביאו להתרת עלייתם של יהודי בריה"מ לישראל ושיחרורם של כל אסירי ציון.

חיים צ'סלר, מזכ"ל המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ, מציין עם זאת, שזו הפעם הראשונה שנושא חשוב זה הועלה בצורה רישמית על סדר היום בפגישת הפיסגה על־ידי נשיא ארה"ב, רונאלד רייגן, והיה חלק אינטגרלי במהלך המו"מ.

צ'סלר ציין, שזו הפעם הראשונה שנושא יהודי בריה"מ זכה לתהודה רבה בכל כלי־התקשורת במערב. — וכיום העולם החופשי מכיר יותר מאשר בעבר בחשיבות נושא הומאניטרי זה.

„טאס": פלרובה לא ממהרת לעזור לאחיה

מוסקווה. — „הציונים מנסים להכשיל את השיחות המתנהלות בריקייאוויק בין מעצמות־העל על־ידי העלאת פרשה של יהודייה סובייטית, המבקשת לצאת לישראל כדי לתרום מח עצמות לאחיה החולה" – בהאשמה זו יצאה ביום א' סוכנות הידיעות הסובייטית „טאס".

בהודעה נאמר עוד, כי ב־20 באוגוסט התירו השלטונות הסובייטיים לאינסה פלרובה לצאת את המדינה כדי להיפגש עם מיכאיל שרמן, החולה בסרטן הדם. אך היא מסרבת לעזוב את המדינה ללא בעלה.

„מסיבה כלשהי אין היא ממהרת לעזור לאחיה", מציינת סוכנות הידיעות.

עוד נאמר, שמזה זמן מה חשדו השלטונות הסובייטיים בפלרובה, סוציולוגית בת 37, כי היא „רוצה לנצל את המצב הדרמטי, כדי להגר מן המדינה".

אחיה שרמן, בן כמאה שהיגר לישראל לפני שש שנים, הופיע בריקייאוויק ושם השתתף ב„הפגנות אנטי־סובייטיות. כשהוא מגלה מרץ בלתי־רגיל לאדם העומד על סף המוות", מציינת סוכנות הידיעות הסובייטית. (ע"ר)

מחדל בטחוני חמור

(סוף מעמוד ראשון)

אף כי וענונו לא הסתיר את נטיותיו הפרו־פלשתיניות. ואף עשה הכנות גלויות לעזוב את ישראל לאחר שפוטר מעבודתו בקמ"ג בנובמבר. לא עשו שלטונות הביטחון כל נסיון למנוע את יציאתו. מקורות ישראלים צופים חקירה מקיפה בשב"כ כתוצאה מכך. מוסר „ניוזוויק".

כתבי סוכנויות הידיעות בפאריס מוסרים כי שר־החוץ הצרפתי ז'אן ברנר ריימון, אמר אתמול, כי שיתוף הפעולה הגרעיני בין צרפת וישראל „ידוע זה זמן רב" והוא נסתיים ב־1959.

רמון אמר, כי דברי הפרופ' פרנסיס פרן לעיתונאי בריטי אינם מהווים „גילוי".

הוא הוסיף בתחנת השידור „אירופה 1", כי „המדע עשה ב־30 השנים האחרונות די התקדמות כדי שישראל ומדינות יהיו בעלי מידע שאיננו תלוי בשיתוף הפעולה הצרפתי". הוא הוסיף, כי „נותר להוכיח כי פותחה פצצה גרעינית תודות לשיתוף הפעולה הצרפתי".

בעלי היקר וידיד ביתנו
נחום ליאון פרידלס
איננו
ההלוויה היום, יום ג', 14.10.86,
בשעה 3 אחה"צ בקיבוץ גלאון
מרים פרידלס
וקיבוץ גלאון

ביום השנה לפטירת ראש משפחתנו
צבי שלם
תתקיים אזכרה ועליה לקברו
ביום ה' י"ג בתשרי תשמ"ז 16.10.86, בשעה 16.00
בבית העלמין בחולון נפגשים בשער החדש
המשפחה

על המשמר
עתון יומי
عل همشمار
جريدة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר, תורים 102+121, טל' 6—225125. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מחיר

ח"כ עבד אל־וואהב דראושה:

בהלה משמיר ברחוב הערבי

האם תיתן היום את ידך לממשלת שמיר?

— הייתי רוצה להצביע נגד, אבל אמנע. אינני יכול להצביע נגד בהיותי חלק מסיעת המערך. עקרונית, אני נגד ממשלה האחדות. כשפרס הציג את הממשלה, הצבעתי ברגליים. הפעם אשב במליאה ואמנע מהצבעה.

מדוע?

— קודם כל, אני חלוק בדעותי על הצהרת הכוונות של שמיר, עוד לפני שנכנס למשרד רה"מ. הוא מתנגד לרעיון הועידה הבינלאומית, יקים התנחלויות חדשות וירחיב את הקיימות. ואסור לשכוח, לא הסתיימה החקירה בשאלת מעורבותו של שמיר בפרשת השב"כ.

האם שמעון פרס מילא את ההבטחות שנתן לציבור הערבי ערב הבחירות?

— ממשלת האחדות לא מילאה את ההתחייבויות שנתנה לציבור הערבי. לא נקלטו משכילים ערבים במוסדות ממשלתיים, אפילו לא משכיל אחד. הממשלה התחייבה כי יהיה בארץ שוויון מלא בין כל אזרחי המדינה — התוצאה: העיוותים בביטוח הלאומי, בהלוואות לשיכון בסטפנדיות לסטודנטים — נמשכים. החוק נגד הסתה גזענית ריק מתוכן ולא יימנע הסתה נגד ערבים. אני רוצה להזכיר לכולם, כי אנחנו 17 אחוז מכלל אזרחי ישראל ובממשלה אין לנו לא שר ולא סגן שר.

הכל רק שחור?

— היו גם כמה דברים חיוביים שהממשלה עשתה, אך הם נבלעים בששים. הבולטים בהם היו האווירה היותר טובה כלפי ערביי ישראל, פתרון בעיית שטח 9 וגישה חיובית יותר כלפי הרשויות המקומיות הערביות. אבל בסה"כ, בשנתיים האחרונות הפער בין הסקטור היהודי והערבי, התרחב.

משה ארנס יחליף כנראה את עזר ויצמן, כשר האחראי על ערביי ישראל. האם אתה חושש מזה?

— אני חושש מדרך הניהול של הליכוד בכל התחומים. פרס וויצמן ניסו להזיז דברים. אני חושש, כי הליכוד מנסה להחזיר את הגלגל לאחור, כולל החזרת היועץ לענייני ערבים והלשכות המחוזיות. ברחוב שלנו, יש עכשיו חשש־אמת, אפילו בהלה, מפני השלטון החדש.

האם אתה אישית תנסה לקדם את השלום, באמצעות פגישות עם בכירים באש"ף?

— החוק הטרוריסטי, הנקרא חוק נגד טרור, שהכנסת קיבלה לאחרונה, לא צריך למנוע את הדיאלוג בין ישראל והפלשתינים. רק דו־שיח יצליח להתגבר על אי האמון השורר בין שני הצדדים.

מוטי בסוק

צה"ל מנע תפילה

(סוף מעמוד ראשון)

וללון מחוץ לגדר. הם נשארו במקום כל יום הכיפורים, ועל־פי ידיעות שבידי מערכת הביטחון, ינסו ללון בקבר פעם נוספת. גם בראש השנה ניסו אנשי „גוש אמונים" ללון בקבר יוסף, אבל תוכניתם סוכלה בידי כוחות הביטחון.

גם בג"ץ דחה בקשה להוצאת צו־ביניים, המורה לשר־הביטחון ולאלוף פיקוד המרכז, לאפשר תפילת יהודים ביום כיפורים בקבר יוסף בשכם. השופטת התורנית בבג"ץ, שושנה נתניהו, הורתה להעביר את הדיון בעתירה לפני הרכב של שלושה שופטים וטרם נקבע מועד לדיון.

תלמיד ישיבת „עוד יוסף חי" הסמוכה לקבר יוסף שבשכם, נועם ליבנת, עתר לבג"ץ נגד שר־הביטחון, אלוף פיקוד המרכז, והמפקד הצבאי של מרחב שומרון, בטענה, כי אי מתן אפשרות ליהודים להתפלל ביום הכיפורים בקבר יוסף והכרזה על האתר כאזור צבאי סגור, אינם חוקיים.

העותר טוען, כי שיקוליו של שר־הביטחון הינם שיקולים זרים ואין למנוע מיהודים להתפלל בקבר יוסף ביום הקדוש ביותר בשנה. הוא טוען, כי סגירת השטח אין לה ולא כלום עם שמירת הביטחון.

הקרע בין „גוש אמונים" לבין מועצת יש"ע נובע גם מן ההתפתחויות הפוליטיות שבתוך ישראל: „גוש אמונים" נוטה לשתף פעולה עם מפלגות הימין שמחוץ לממשלת האחדות, בעוד שמועצת יש"ע נוטה להעזר בליכוד. הסיבה לכך היא ש„גוש אמונים" זקוק לבעלי־ברית לצורך הפגנות, בעוד ההתנחלויות זקוקות לסיוע מעשי ממשרדי הממשלה שבשליטת הליכוד.

בימים אלה מתנהל מאבק מאחורי הקלעים בדבר מינוי של עתניאל שנלר לתפקיד היועץ לענייני התנחלויות של יצחק שמיר. בעוד מועצת יש"ע מעוניינת במינוי, „גוש אמונים" מפעיל לחצים כבדים למנוע אותו.

במלאת 13 שנה
לנפילת בננו היקר
נמרוד גרינברג
במלחמת יום הכיפורים
נעלה לקברו ביום ה' 16.10.86 בשעה 15.45
מוקירי זכרו מוזמנים
המשפחה
וקיבוץ זיקים

ביום השלושים
לפטירת חברנו היקר
איזי כהן
נתייחד עם זכרו
העליה לבית הקברות היום, יום ג' 14.10.86 בשעה 15.30
בערב תיערך אזכרה במועדון בשעה 20.30
מוקירי זכרו מוזמנים
המשפחה
וקיבוץ זיקים

כ־900 נספו וכ־10 אלפים נפצעו ברעש בסאן־סלוואדור

כ־200 אלף נותרו ללא קורת־גג

צוותי הצלה מפרקים גושי בטון בבנין שהתמוטט במאמצים לגלות ניצולים לכודים (תצלום: אי.פי)

סאן סלוואדור. — נשיא סלוואדור נפוליון דוארטה קרא אתמול לעובדי המדינה לחזור למשרדיהם, 3 ימים לאחר רעידת האדמה, שבה נהרגו, לדבריו, לפחות 900 איש ונותרו 200,000 ללא קורת גג.

בשידור ברדיו אמר דוארטה, כי הוא מעריך שרעידת האדמה גרמה נזקים בשני מיליארדי דולרים, לכלכלה שממילא נפגעה קשה מאוד במלחמת אזרחים בת 7 שנים, ואשר במהלכה שנהרגו יותר מ־60,000 איש.

דוארטה אמר, כי 10,000 איש אושפזו בבתי חולים לאחר הרעש. הוא קרא ל־10,000 עובדי המדינה בבירה לשוב למשרדיהם, אם כי ציין, כי לרוב העובדים „לא יהיה למעשה מקום לעבוד בו". „כמעט כל בנייני הציבור ניזוקו בצורה זו או אחרת", אמר.

מקורות בלתי־רשמיים העריכו, כי מספר ההרוגים עלול להגיע עד 2,000.

משרד התיכנון ליד ארמון הנשיא נהרס לחלוטין ברעש שפקד את עיר הבירה ביום ששי, בשעה ש־40 עובדי מדינה היו בתוכו. 20 איש חולצו בשלום ועמם 6 גופות.

דוארטה אמר, כי צוותי החילוץ ימשיכו לעמול ולחפש אחר ניצולים „כל עוד יהיו סימני־חיים כל שהם".

צוותי הצלה ממכסיקו, גוואטמלה, ארה"ב, קוסטה ריקה, יפאן, צרפת ושווייץ, אחדים מהם מצויידים בציוד מיוחד להאזנה אלקטרונית ובכלבי־גישוש, עדיין מחפשים אחר ניצולים בין החורבות.

תושבים שנותרו ללא קורת גג בסאן ג'אסינטו, אחת השכונות העניות ביותר בעיר הבירה, בה נהרסו גושי בניינים שלמים, התלוננו שצוותי ההצלה עדיין לא הביאו להם מזון או שמיכות.

בעלי דוכנים בשווקים מקומיים העלו את מחירי המזון בסוף השבוע, בנצלם את המחסור במצרכים בסיסיים כגון שעועית.

אנשי הגרילה השמאלניים הכריזו על שביתת־נשק חד־צדדית. מפקדים צבאיים מחוזיים מסרו טלפונית לכתבי רויטר, כי חלה הפוגה בקרבות. (ע"ע וע"צ)

פרס יביא למשרד החוץ הרבה פחות אנשים מכפי שפורסם

בידיעות קודמות נאמר שפרס נתכוון להביא עמו 17 אנשים

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

ועד עובדי משרד החוץ יתכנס הבוקר לדיון בנושא העובדים הנוספים שיצטרפו אל ראש הממשלה שמעון פרס כשייכנס למשרד החוץ. זאת בעקבות פגישה שקיים הוועד ביום א' עם יועץ ראש הממשלה לתקשורת, אורי סביר.

סביר מסר לוועד העובדים, כי פרס אינו מתכוון להביא עמו למשרד החוץ 17 איש, אלא הרבה פחות, וכי הרשימות שסמנכ"ל משרד ראש הממשלה, אריה שומר, הגיש למשרד החוץ היו מגוזמות.

סגן שר החוץ רוני מילוא, העומד לסיים היום את תפקידו, שיגר מכתב למנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי, העומד גם הוא לסיים היום את תפקידו, בו שיבח את עובדי המשרד ואת שיתוף הפעולה שהעניקו לו בשנתיים שבהן מילא את תפקידו.

● יו"ר המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך והתרבות, דוד פור, הודיע, כי המשרד ממליץ בפני ציבור המורים והמנהלים של בתי הספר העל־יסודיים במדינה לצפות בסרט „שואה" בבימויו של קלוד לנזמן.

● ראש האגף למינהל וכוח אדם בהסתדרות, גדעון שגיא, הגיב בחריפות על כך שחבר הכנסת יעקב שמאי, ראש סיעת הליכוד בהסתדרות, ניצל בעזות מצח את ממצאי המחקר על שכר מנהלי הבנקים, לניגוח פוליטי־אישי נגד הנהגת ההסתדרות, כאילו „שכרם עולה בקנה אחד עם שכר המנהלים הבכירים בבנקים".

משלוח תרופות מישראל לאל־סלוואדור

משלוח של תרופות אנטיביוטיות יצא מישראל לנפגעי רעש האדמה באל סלוודור, במוצאי יום הכיפורים.

בהנחיית שר הבריאות, מרדכי גור, החלו כבר ביום א' בבוקר באריזת משלוחי התרופות עבור הנפגעים.

ממשרד החוץ נמסר לאנשי משרד הבריאות, כי עיקר הבקשה ממשלת אל סלוודור ומגורמי רפואה בינלאומיים היא למשלוח תרופות אנטיביוטיות, לטיפול בזיהומים שלקו הנפגעים.

„אקסודוס 86" שבת למעגן בתל־אביב. אסירי ציון ופעילי העלייה, שהיו על סיפונה במהלך שיחות הפיסגה בריקיאוויק שלחו מברקים לנשיא רייגן ולמנהיג הסובייטי גורבצ'וב בבקשה לא לשכוח את מצוקתם של יהודי בריה"מ. המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ סיימה בזה את פעולותיה האינטנסיביות במהלך הפסגה. (תצלום: אנדרי ברוטמן)

אנשים ואירועים

שצ'רנסקי — מרצה חדש ללימודי בריה"מ ב„ישיבה יוניברסיטי"

מרצה חדש ללימודי בריה"מ בחוג למדע המדינה של ה„ישיבה יוניברסיטי" — האוניברסיטה היהודית הגדולה בארה"ב — יחל בתפקידו בסתיו הבא: נתן שצ'רנסקי, שהביע את הסכמתו לשמש בתפקיד זה בשנת הלימודים הבאה. על כך מסר אמש נשיא ה„ישיבה יוניברסיטי", הד"ר נורמן לאם, העושה בימים אלה בישראל.

שצ'רנסקי ישהה בארה"ב כחודש ימים ויתמקד במשטרה הפוליטי של המדינה שבה היה כלוא שנים ארוכות. הד"ר לאם מסר, כי הרצאותיו של שצ'רנסקי מתיישבות עם מדיניות ה„ישיבה יוניברסיטי" להזמין מרצים אורחים מדי שנה, כדי שיוכלו לתרום מנסיונם לתלמידי המחלקות השונות. כך יוכלו אלה לשמוע ממקור ראשון על נושאים שבהם הם מתמחים.

השנה הוזמנו לסדרת הרצאות באוניברסיטה בארה"ב הד"ר אליהו קגנובסקי, יו"ר החוג לכלכלה באוניברסיטת „בר־אילן" הד"ר אביעזר רביצקי והד"ר יוסף טובי — שניהם מן האוניברסיטה העברית בירושלים. ד"ר קגנובסקי יתמקד בלימודי כלכלת ישראל והמזרח התיכון. הד"ר רביצקי בתולדות הציונות וישראל המודרנית והד"ר טובי — בהיסטוריה של יהדות תימן.

ב„ישיבה יוניברסיטי" החוגגת השנה את יובל ה־100 להיווסדה כ־7000 תלמידים — 500 מהם חדשים. 10% מבוגריה עלו כבר לישראל.

„תנו לנחלים לזרום"; כנס מחאה להצלת פלגי המים בגליל

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

„תנו לנחלים לזרום", תחת סיסמא זאת יתקבצו בחול המועד סוכות אלפי חובבי טבע בנחלי הבניאס והחצבני ומטיילים מכל רחבי הארץ בכנס מיוחד להצלת פלגי המים שעורכת החברה להגנת הטבע.

מטרת הכנס להפגין נגד ייבוש נופי המים היחידים במינם בעקבות הרצון של גורמים מסויימים לנצל את מקורות המים להפקת אנרגיה.

החברה להגנת הטבע טוענת שמקורות הירדן מהווים מקור לשתייה ולהשקיה ליושבי העמק, אך יחד עם זה הם חלק חיוני לנוף הגליל. לדעת גורמי שמירת הטבע ניצול נוסף של המים לצורכי הפקת אנרגיה ימוט כליה על נופי המים שעדיין נותרו באזור. מהחברה להגנת הטבע מוסרים, כי חרף הפניות החוזרות ונשנות לנציבות המים ולאגודת המים וניקוז „הגליל העליון", הופעלה תחנה הידרואלקטרית בקיבוץ חגושרים ונשקלת גם הפעלת תחנה באגן המערבי.

במסגרת הכנס יטיילו חובבי הטבע בפלגים הצמודים ליבוש בשמורות הבניאס והדן, לאורך החצבני. הכנס יסתיים ליד קיבוץ מעיין ברוך, בעצרת מחאה מול התחנה ההידרו אלקטרית של הדן המערבי בהשתתפות אישי ציבור ונציגי הגופים העוסקים בשמירת הטבע.

14,400 מצבים משתנים והתהוויות צבעוניות המתרחשות בעת ובעונה אחת מוצגות „ברבצג", יצירתו של האמן יעקב אגם אשר נתרמה על־ידי קרן תל־אביב לפיתוח למוזיאון תל־אביב. הקרן ומנכ"לה, חנן בן־יהודה, גייסו את הכסף באמצעותו של הנדבן משולם ריקליס.

היצירה מורכבת מ־16 צגי מחשב המציגים חיזיון ממוחשב של אלפי צורות משתנות במהירות רבה. יעקב אגם עבר על יצירתו זו 25 שנה כאשר תוכנת המחשב פותחה על־ידיו בפריס והחומרה על־ידי מפעלי אלביט בחיפה.

לדברי האמן, הציורים והצורות נוצרות על־ידי „מכחול ממוחשב" המחליף את המכחול המקובל הרגיל. (תצלום: י.סי.פא)

המלכה יוליאנה ובעלה מגיעים לביקור בישראל

המלכה־האם של הולנד יוליאנה ובעלה הנסיך ברנארד, יגיעו היום לביקור פרטי בישראל כאורחי הקק"ל.

המטוס המלכותי אמור לנחות בנמל התעופה בן־גוריון בשעה 15.00 ואת האורחים הנכבדים יקבלו יו"ר דירקטוריון הקק"ל משה ריבלין, שגריר הולנד בישראל, שגריר ישראל בהולנד ונציגי משרד החוץ. המלכה־האם ובעלה ישהו בישראל שבוע, במהלכו תחנוך האורחת יער על־שם בתה המלכה באיזור צומת גולני, כן תבקר בקיבוץ שדה נחמיה שנוסד ע"י עולי הולנד ונושא את שמו של נחמיה דה־לימה, — מנהיג ציוני הולנדי שעמד בראש הקק"ל בראשית שנות ה־20.

הסכם תרבות

בסוף השבוע נחתם בהאג פרוטוקול ההסכם לחילופי תרבות ומדע בין ישראל להולנד לשנים 1987–1989. סוכם כי בין שתי המדינות יוחלפו מומחים בתחומי המדע, התרבות, ושירותי רווחה שונים וכי בנוסף להרחבת הקשרים הקיימים בתחומים הללו תסייע ממשלת הולנד בארגון אירועים שיערכו בהולנד לציון 40 שנה למדינת ישראל. (עתים)

מצרים מנהלת מגעים בניו־יורק בנושא הוועדה המכינה לועידה

אמר השגריר בסיוני בראיון לעיתון „אלביידר אלסיאסי"● באשר להצהרות הסותרות בישראל: „עמדת פרס כפי שהובעה בהודעה המשותפת באלכסנדריה מחייבת לדעתנו גם את ממשלת שמיר"

השגריר המצרי מוחמד בסיוני אמר בראיון שהעניק לאחר האמנתו, כי חתימת ההסכם לא תבטל את ידה של מצרים מנקטת עמדה במקרה שישראל תנקוט „מהלך שאינו תואם את רעת מצרים".

לדברי השגריר יש סיכוי שה־וועידה הבינלאומית תתכנס במהלך 1987 וכי הסכמת פרס נחשבת בעיני מצרים כהתחייבות בינלאומית מצד ישראל לקיום „הוועידה. בסיוני העניק את הראיון לעתון „אלביידר אלסיאסי" המופיע בירושלים.

בסיוני אמר שחשיבותה של הוועידה המכינה לוועידה הבינלאומית נעוצה בכך שכל הצדדים יירעו מי ישתתף בוועידה, כיצד יוזמן, כיצד תפעל הוועידה ומה יהיה סדר היום שלה. להערכתי זוהי הפעם הראשונה בה נעשה מהלך מציאותי לפתרון הבעייה הפלשתינית, בעוד שכל הנסיונות הקודמים היו בלתי־מציאותיים.

„נוכחותה של סוריה בוועידה זו הכרחית, שכן היא מדינה ערבית וחלק מארמותיה כבוש בידי ישראל. יש להזמין לישיבות הוועדה המכינה ולוועידה הבינלאומית את 5 המדינות החברות במועצת הבטחון ואת כל המדינות הנוגעות בדבר.

הכרזות סותרות

בסיוני נשאל על ההכרזות הסותרות בישראל באשר לוועידה הבינלאומית. ומהי העמדה „הנכונה" התופסת בישראל.

„העמדה הנכונה, חשיב בסיוני, מתבטאת בהסכמתו הרשמית של ראש ממשלת ישראל לעריכת ועידה בינלאומית לשלום, כפי שהודגש בהודעה המשותפת שפורסמה בוועידת אלכסנדריה אשר מבססת את רצון הצדדים הנוגעים לסכסוך הערבי־ישראלי לערוך את הוועידה הבינלאומית.

שאלה: מתי אתם צופים שתחל פעילותה של הוועדה המכינה לוועידה הבינלאומית?

בסיוני: „עצמת עבד אלמג'יד מנהל כעת מגעים בניו יורק עם חברות מועצת הבטחון ומצרים מקיימת קשרים רצופים עם ירדן ואש"ף למען סיום ההכנות לעריכת מפגש־ההכנה של ועדה זו במהירות האפשרית. אנו מקווים לעריכת הוועידה הבינלאומית במהירות האפשרית במהלך שנת 87".

שאלה: האם הנך סבור שלממשלת שמיר תהיה עמדה שונה כלפי הוועידה הבינלאומית?

תשובה: „אנו מקיימים מגעים עם ממשלות ולא עם אישים. הסכמת רה"מ הנוכחי לעריכת ועידה בינ־לאומית נחשבת לדעתנו להתחייבות בינלאומית מצד ראש ממשלת האחדות הלאומית, מבלי להתחשב בהרכבה של הממשלה הישראלית, אשר נוקטת במדיניותה קווים כלליים בהסכמה בין הליכוד למפלגת העבודה.

(עתי"ם)

„המורדים בדרום־סודאן ביקשו סיוע מישראל"

משלחת של מורדים מדרום סודן ביקרה בחשאי בישראל בסוף חשבוע שעבר ונפגשה עם מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר, עם סגן שר הבטחון מיכאל דקל ועם בכירים ישראלים נוספים ובהם גנראלים בצבא הישראלי – כך טוען העתון הכוויתי „ראי אלעאם".

משלחת המורדים כללה 3 ממפקדי המורדים בדרום סודן. היא מסרה לישראלים רשימה ארוכה של נשק וציוד צבאי הדרושים למורדים בדחיפות, לשם המשך מלחמתם נגד ממשלת סודן. רשימה זו כללה מרגמות בינוניות ובבדות, תותחי שדה וטילי נ"ט, תותחי נ"מ ומטוסי תקיפה...

לדברי העיתון, מצפים שמדריכים מהצבא הישראלי יגיעו בסוף אוקטובר 86 לדרום סודן.

(עתים)

דנמרק מגרשת פלשתינים שהתפרעו במחנה מעבר

מאת עלי כהן כתב „על המשמר" בסקנדינביה

השתוללות המונית חסרת רסן במרכז קליטה ומחנה מעבר של „הצלב הארום" בדנמרק בסוף השבוע, גרמה נזקים חמורים למקום. ההשתוללות של 31 פלשתינים מבקשי מקלט בדנמרק הצריכה התערבות המשטרה, שאך בקושי רב הצליחה לעצור את המתפרעים, בעוד אלה משתמשים בילדים חמי מגן להגנה פיסית על עצמם.

אנשי „הצלב האדום" מסרו, כי חלק מן העצורים הטילו אימתם על יתר הפליטים במחנה, הנמצא כ־100 ק"מ מקופנהאגן, באי פאלסטר.

נגד 10 מתוך 12 העצורים שהובאו על ידי המשטרה לבית המשפט, הוצא צוו גרוש.

„ישראל מתכוונת למנות ראש עיריה מקומי לרפיח"

ביירות. — העתון „אלווטאן" הכווייתי מוסר בשם מקורות פלשתינים כי שלטונות ישראל נחושים בדעתם להמשיך במינויים לראשות העיריות ב„אדמות הכבושות". לדברי העתון ימונה בקרוב (עצאם אלשוא) לראש עירית רפיח.

עלי סעדי אלשוא ימונה ליו"ר מחלקת ההקדשים האסלאמיים במקום ראפת אבו שעראן.

לדברי העיתון מתכוונים גופים ירדניים להקים פרוייקט התיישבותי בעזה על שטח של 100 דונם בשכונת אלשג'אעיה ומרכז מחקרים בעזה בהנהלת אחמד אבו אלאשין שעבר כמנהל חשבונות בעתון אלקדס בעזה. (עתים)

מת מנהיג הדרוזים בגולן — סולימן קנג'

אלפי דרוזים בכפרים בצפון הגולן ביקרו אתמול בביתו של השיח' סולימאן קנג' אבו סאלח שנפטר אתמול בשעה 11 בבוקר בכפרו מג'דל שאמס. השיח' סולימאן קנג' בן 67, היה בשנים האחרונות, מאז החלת החוק הישראלי ברמת הגולן, המנהיג החשוב ביותר של מתנגדי ישראל באזור.

עד מלחמת ששת הימים היה סולימאן קנג' חבר בפרלמנט הסורי ואלם לאחר המלחמה הוא עמד בראש תומכי ישראל בגולן, ופעמים רבות ביקש לספח את האזור לישראל.

עם עליית הליכוד לשלטון איבדה משפחתו את חשיבותה בעיני השלטון. עם החלת החוק הישראלי בגולן, וסולימאן קנג' הפך לראש המתנגדים. הוא הביע בפומבי את תמיכתו בסוריה ובשביתה שפרצה נגד ישראל והניע את הדרוזים למאבקם. בנו סקר נעצר בעקבות פעילות רומה.

היום בשעה 11 תתקיים הלווייתו בכפרו מג'דל שאמס. על פי הערכה יבואו אלפים מן הדרוזים בארץ ובגולן וגם משלחות מהגדה המערבית להלווייתו של קאנג'.

כתב אישום נגד מפקד בכיר ב„כוח 17" שנלכד בידי חיל הים

בעקבות הגשת כתב אישום נגד מחמוד מחמד דרוויש, ממפקדי „כוח 17", תידון היום בבית הדין הצבאי בלוד בקשת הפרקליטות הצבאית, לעצור את הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

דרוויש, המכונה „אבו נור", בן 41, ממפקדי „פתח" הבכירים, נלכד לפני כשנה וחצי כלב ים על־ידי חיל הים הישראלי, וכשבוע שעבר הוגש נגדו כתב אישום. דבר מעצרו נשמר עד כה בסוד.

בכתב האישום שהגיש התובע סרן גיל גרשוני נאמר, בין היתר, כי „אבו נור" התגייס לפת"ח בשנת 1968, ותפקידו הראשון היה נהג אמבולנס. כעבור כשנתיים עבר קורס בלבנון ועד 1976 עסק בתפקידי שמירה במסגרת הארגון. בשנת 1978 נאמר בכתב האישום, קיבל האיש דרגת סגן והועמד בראש מחלקה שהופקדה על שמירת ערפאת. בשנת 1981 הועלה לדרגת סרן ומונה כממפקד „כוח 17" בביירות. משם עבר כעבור שנה ביחד עם אנשי פת"ח לתוניסיה.

בסוף שנת 1983 נתבקש מחמוד דרוויש ע"י מנהל משרדו של ערפאת לצאת מתוניסיה ללבנון כדי לעמוד על מצב מחנות המחבלים שם. בדרכו ללבנון נלכדה ספינתו ע"י חיל הים. (עתים)

הינדאווי: הקולונל הסורי „סעיד" — המוח מאחורי הנסיון לפוצץ מטוס „אל על"

לונדון. — המחבל ניזר הינדאווי תיאר את לויטננט־קולונל הייתאם סעיד, מהשירותים החשאיים של סוריה, כמוח של נסיון הנפל לפוצץ באפריל מטוס אל־על. דו"ח על החקירה בסקוטלנד יארד הוקרא אתמול בבית המשפט הפלילי הלונדוני „אולד ביילי".

שמו של הקצין הבכיר סעיד שהוגדר כסגנו של הגנרל הסורי מוחמד אל חולי, ראש המודיעין של חיל האוויר — מופיע פעמים רבות בדו"ח החקירה, שהוקראה באוזני 12 המושבעים.

בחלק הראשון של הודאתו, הכריז הינדאווי כי הייתאם סעיד הציג עצמו בפניו כאחראי לפיצוץ מכונית התופת שגרמה למות אדם אחד מול 46 פצועים באפריל 1982, ברחוב כפאריס.

הינדאווי מאשים כי הטמיך פצצה במטען של „ארוסתו" מרי־אן מרפי, כדי לפוצץ תוך כדי טיסה מטוס בואינג 747 של אל־על.

הינדאווי העיד, כי הקולונל הסורי הוא שתכנן את הכל, ונפגש עמו פעמיים לפחות בדמשק, בפברואר ובמארס.

הוא שגייס אותו, מסר לו 12,000 דולר, וכן דרכון דיפלומטי סורי בשם בדוי, ובו אשרות תקפות לכניסה לאיטליה, לצרפת, למערב־גרמניה ולבריטניה.

הוא גם הכין את מנגנון הפצצה שהוחדרה בחשאי לבריטניה, ע"י צוות של חברת התעופה הסורית. הוא שמסר לו את יעד הפיגוע — מטוס ישראלי בטיסה מניו־יורק ללוד דרך נמל התעופה הלונדוני היתרו. הוא גם שהציע לו להחדיר את הפצצה למטוס באמצעות הצעירה.

הקולונל הייתאם סעיד הראה להינדאווי „תמונות ווידיאו של אנשים שנחטפו בלבנון, בייחוד בביירות, והוסיף כי לסורים היכולת להעביר בני ערובה לסוריה או לירדן. הוא הראה להינדאווי טיל־כתף סאם־7, כדי להסביר כי הסורים מתוכננים להפיל מטוסים צבאיים ישראליים, מתוך השטחים הכבושים.

הסניגורים טענו קודם לכן, כי השירותים החשאיים הישראליים יכלו להטמין את הפצצה במטען של אן מרפי, ולתכנן תסריט שנועד להבאיש את ריחה של דמשק.

אתמול האשים הסניגור דילברט גריי את איש המשטרה שחקר את הינדאווי, ויליאם פרייס, כי סחט הודאות תחת איום. אך הסמל פריים הכחיש כי אמר להינדאווי: „אם נאפשר לך לצאת, אנשי ה„מוסד" ימצאו אותך ויחסלו אותך".

נשיא סוריה חאפז אסד טוען בראיון לגליון האחרון של השבועון „טיים", כי אין אמת שסוריה עמדה מאחורי נסיון הפיגוע, וכי פיגוע זה אורגן למעשה ע"י השירותים החשאיים הישראליים. (ע"ע וע"צ)

תלונה על הסגת גבול נגד נציג מפ"ם שנכנס למספנות

פעיל מפ"ם יוסי סלומין ביקש להכנס למספנות כדי להביא את ברכת מפ"ם ובשער נאמר לו שהמנכ"ל זאב אלמוג אסר להכניסו ■ סלומין נכנס בעזרת חבר הוועד אמויאל וגם נגדו הוגשה תלונה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

חבר ועד מספנות ישראל חיים אמויאל ופעיל סניף מפ"ם בחיפה, יוסי סלומין ייחקרו הבוקר בתחנת זבולון על תלונה בגין הסגת גבול שהגישה נגדם הנהלת מספנות ישראל.

התלונה הוגשה לאחר שבערב יום הכיפורים ביקש פעיל מפ"ם, יוסי סלומין, לברך בשנה טובה את ועד המספנות בשם מפ"ם. סלומין הופתע כשנאמר לו בשער כי מנכ"ל המספנה זאב אלמוג, הורה לאסור על כניסתו. סלומין התקשר לחבר הוועד חיים אמויאל והאחרון הגיע לשער והכניס את סלומין לצריף הוועד. כעבור דקות אחדות נמסר, כי למספנה התקשר מחזיק תיק המספנות במועצת פועלי חיפה, יהודה בן נון, ושאל „מה עושה המפ"מניק, יוסי האדום, במספנה". בערב יום כיפור זומנו סלומין ואמויאל לחקירה אולם המשטרה הסכימה לדחות את החקירה בעקבות החג.

יוסי סלומין אמר אתמול בתגובה, כי אין זה אלא נסיון שקוף וקנטרני של הנהלת המספנה לבוא חשבון עם חיים אמויאל, האיש החזק במספנה לצידו של מישל אלמליח, יו"ר ועד המספנה, שבירור בעניין המשך העסקתו במספנה אמור להיפתח בבית המשפט בימים אלה לאחר שמנכ"ל המספנה הודיע לו על הפסקת עבודתו.

בזכות מפ"ם

סלומין אמר עוד, כי כנראה החליטה הנהלת המספנה לחסל את ועד העובדים שלחם בזמנו להצלת המספנה. חיים אמויאל אמר אתמול בתגובה, כי איננו מייחס חשיבות לתלונתה של ההנהלה נגדו. „מה שהם עשו זה שטויות, אני לא אומר לאלמוג את מי להכניס למספנה והוא לא יגיד לי את מי להכניס. יוסי סלומין היה במספנה אין ספור פעמים והמספנה ניצלה בעיקר בזכותו ובזכות מפ"ם.

אני לא חושב שזה הוגן בכלל לתת הוראה שלא לתת לו להכנס למספנה". עוד אמר אמויאל, כי במספנה מורגש באחרונה בהקשחת „המשטר" שמבקש המנכ"ל אלמוג לכפות על העובדים. מפקד תחנת זבולון סגן ניצב יעקב בורובסקי, אישר אתמול את דבר הגשת התלונות ואמר, כי הבוקר לאחר החקירה תחליט המשטרה מה לעשות בתלונות שהוגשו.

עקורי איקרית ובירעם: נמשיך להאבק במגמה שלא להשיבנו לבתינו

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

עקורי איקרית ובירעם אינם מרוצים ממסקנות הוועדה שבראשותה עומד הד"ר גינת, אשר החליטה על עתיד הקרקעות והבתים של הכפרים.

תושבים לשעבר של איקרית ובירעם המתגוררים היום בכפר מכר, לא הרחק מעכו ובבית לחם הגלילית, מסרו שלאחר שצפו בטלוויזיה בד"ר גינת אשר מסר על מסקנות הוועדה, שעיקרן, אי החזרתם לבתיהם הם מתכוונים להמשיך והאבק.

העקורים מסרו שהיה ברור להם, שהוועדה אינה מתכוונת להמליץ להחזירם לבתיהם.

אחד מן העקורים מסר שלרוב רובם של העקורים כבר יש פתרונות דיור, והבעיה היא לא דיור הולם אלא שיבה לכפריהם, כפי שהובטח להם על־ידי נציגי כל המפלגות הגדולות בארץ. אחד העקורים סיפר שאפילו מנחם בגין הבטיח להם ערב בחירות המהפך של 77', שאם הליכוד יחזור לשלטון הוא יחזיר את העקורים לכפריהם.

יש לציין שבבית לחם הגלילית הצביעו רבים מן העקורים למען הליכוד בבחירות של 77' עקב התמיכה המוצהרת של הליכוד בהחזרתם של העקורים לכפריהם.

● משרד־הבריאות הודיע למרכז הרפואי הדסה בירושלים, שהוא מתנגד עקרונית להפעלת מרפאת השר"פ שפתח בתל־אביב.

רבין הודה לאמריקנים על הסיוע בחיפושים אחר דקר

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

שר הבטחון יצחק רבין, הודה בסוף השבוע לשר ההגנה האמריקני ולמזכיר הימיה על עזרתם בשיתוף הפעולה בחיפושים אחר צוללת חיל הים דקר. במכתבים אישים ששלח רבין לשר ההגנה קספר ויינברגר ולמזכיר הימיה ג'ון לימן כותב שר הבטחון כי „החיפוש אחר הצוללת האבודה במימי הים התיכון הוכיח שוב את שיתוף הפעולה הקרוב בין ישראל לבין ארה"ב

בית כנסת בניו־יורק פונה בשל איום־פצצה

מאת חנה איש הורוביץ, ניו יורק

בצהרי יום הכיפורים התקבלה במשטרת ניו יורק הודעה טלפונית, לפיה הונחה פצצה ב„טמפל עמנואל" — בית הכנסת המרכזי המפואר של העדה הרפורמית, הנמצא בשדירה החמישית בניו יורק. המטלפן היה גבר, שאמר: „יש פצצה בטמפל עמנואל, פנו את הבניין, כי הוא יתפוצץ".

בעקבות האיום הופסקה התפילה, ולמעלה מאלפיים המתפללים פונו מבית־הכנסת. בשעה 1.45 נימצא חפץ חשוד, שהתברר שהינו ספר

עבודה זמנית בחו"ל
לחבר'ה צעירים המטיילים בחו"ל. פרטים בטלפון
052־842456 רמי

רוטאציה. שעת ה„שין"

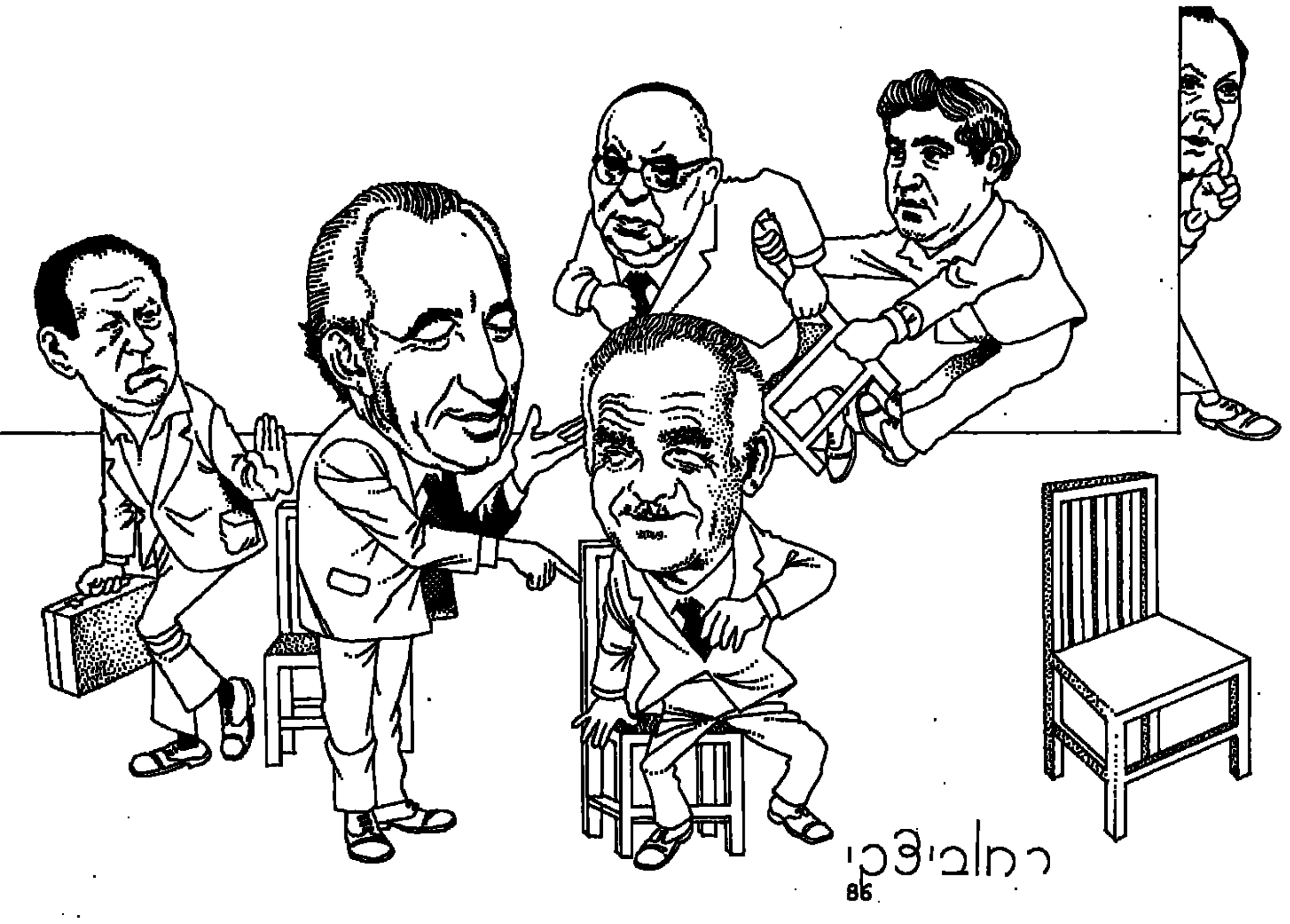

על היום

כלכלה אנטי ציונית

מאת לוי מורב

כמה מוזר הוא הזיכרון האנושי. הפרטי והקולקטיבי כאחד. כמה מוזר ולעיתים מפתיע. קחו למשל את עליית המחירים במהלך כהונתה של ממשלת האחדות הלאומית. אפילו עיתונאי בכיר (ממש בכיר, לא רק בתואר) כמו מתי גולן (עורך משנה ב„הארץ") שכח מי השיג את שיאי עליות המחירים וברשימה נרגזת כתב (שחור על גבי עיתון) ששיא זה שייך ליורם ארידור שנוא נפשו.

לך ספר היום ששלושת השיאים של עליות מחירים שייכים כולם לממשלת פרס — מודעי. הראשון והשני הושגו מיד לאחר כינונה של הממשלה המנופחת ביותר בתולדותינו בחודש ספטמבר 84 עלו המחירים ב־21.4% ומיד אחריו, באוקטובר, עלה המדד לשיא חדש: 24.3%. שיא כל השיאים שמור לחודש הראשון להפעלת התוכנית לשחיקת השכר (הידועה בציבור בשם „התכנית לייצוב המשק" או בקיצור התוכנית הכלכלית). בחודש יולי 85 עלה המדד ב־27.5%!!

למעשה אי אפשר להצביע על תוכנית כלכלית אחת בשתי שנות כהונתו של פרס כראש ממשלת האחדות הלאומית. במהלך השנתיים ומשהו לממשלה זו, הופעלו שלוש תוכניות: הראשונה היתה המשך ההצאה האינפלציונית נוסח יגאל כהן אורגד ויגאל הורביץ: ייקורים, פיחותים, הגבלות על מטבע חוץ וחוזר חלילה. תוכנית זו או ליתר דיוק מדיניות זו שהופעלה מתוך אינרציה ולאו דווקא מתוך תיכנון מרחיק ראות, הוחלפה בתחילת נובמבר 84 במה שכונה עיסקות החבילה. למעשה לא היתה כאן ידיה ראשונה לקראת התוכנית הגדולה שהופעלה רק בתחילת יולי. המשק הישראלי נכנס למשטר של פיקוח מחירים, אבל ללא הקפאת שער החליפין. התוצאה היתה מעניינת למדי. שני המדדים הראשונים בדצמבר 84 ובינואר 85 היו אמנם נמוכים למדי, ובמושגים של אותם ימים נמוכים מאוד (3.7% בדצמבר ו־5.3% בינואר). אבל הניסיון הזה נכשל כליל.

במשק שבו מחצית מתשומות הייצור מיובאות, קרי צמודות למחירים בדולרים, לא היה מלכתחילה כל סיכוי להדברה ממשית של האינפלציה ללא הקפאה של שער החליפין והדברים ידועים. רק ביולי 85, כמעט שנה מאז כינונה של הממשלה נעשה ניסיון רציני להוריד את האינפלציה לרמה סבירה. ניסיון זה הצליח מעל למשוער. האינפלציה השנתית הנוכחית היא כ־16%. זה היה השיעור הרגיל של עליית מחירים בתקופת כהונתו של יגאל כהן אורגד — בחודש אחד.

כאשר אנו באים לסכם את שתי שנות הרוטציה, אנו צריכים לשאול את עצמנו שאלות רחבות יותר מאשר רק עליות מחירים. בסופו של דבר לא מידת חומה של הצלת הצעיר קובעת את חומרת מחלתו אלא יכולתו להמשיך ולגדול, כשרו להמשיך ולהתפתח ולהגיע לבגרות ולעמידה על רגליו ללא תמיכה.

המדיניות הכלכלית שמפעילה ממשלת האחדות הלאומית, על נפתוליה, הביאה במהלך השנתיים האחרונות למספר תוצאות שנראה: כי לא לכך התכוון המשורר. בשנה בה הופעלה התוכנית לשחיקת השכר, ירדו מן הארץ 15,000 איש ואשה. זאת היתה שנה ראשונה שבה היה מאזן הגירה שלילי למדינת ישראל. אין סימנים, שמצב זה ישתנה לטובה בשנה הקרובה.

אני טוען שהמדיניות הכלכלית המופעלת על ידי פרס ומודעי (גם אם כרגע קוראים לו ניסים), היא מדיניות אנטי־ציונית. מהי ציונות? ציונות היא קודם כל עליה, צמיחה של המשק, חקלאות, התיישבות, בניין, תעשיה המשך המאמצים להקמתה של מדינה שיוויונית צודקת, בעלת רמת חיים גבוהה לכל האוכלוסיה. המדיניות הכלכלית המופעלת על ידי ממשלת ישראל הנוכחית מנוגדת לכל המטרות הללו כאורח מעשי. הדיבורים נותרו גבוהים, אבל ריקים מתוכן מעשי.

גדולתו וכל כוחה של הציונות המדינית מבית המדרש של הרצל היה במעשיות שלה. ההגמוניה של תנועת

(המשך בעמוד 7)

מורפיום עם כדורי הרגעה

תחושת השלווה בשנתיים האחרונות היא ההישג החשוב – והיחיד – של ממשלת פרס ■ הבעיות הקיומיות האמיתיות לא נפתרו; ממשלת האחדות הלאומית אפילו לא דיגדגה בשורשיהן

מאת גדי יציב

שקט יחסי היה כאן בארץ בשנתיים של ממשלת פרס, ושלווה כלשהי בחוצות ישראל, והעם העייף הזה, ששיגעו אותו לגמרי במשך שבע שנים — יכול היה עכשיו להרגע, ולקחת אוויר בנשימות ארוכות וגדולות.

רק מי שלא התנסה בשבע השנים שקדמו לממשלת האחדות הלאומית, עשוי להמעיט בערכו של ההישג הזה ולגרוע ממשמעותו. טירוף חרמים של מלחמת לבנון, שיגעון האינפלציה המתרוממת לגבהים בלתי־נתפסים, השתוללות ההמונים המשוסים בכיכרות הערים, ואפילו הפאתוס הצעקני והחלול של דמגוגים שרסן השלטון ניתן בידיהם — יצרו ביקוש אדיר לקצת שלווה ורוגע. את הביקוש הזה בדיוק — סיפקה כהלכה ממשלת האחדות הלאומית. זהו סוד הפופולריות שלה. וזה הקסם שעדיין יש לה, ואשר בגללו עדיין רוצה בה רוב העם.

תחושת השלווה הזאת היא ההישג החשוב של ממשלת פרס — ואין זה, כאמור, הישג של מה בכך, אבל בכך מתמצים כל הישגי הממשלה הזאת, ולא יותר.

אני לא קונה את נוסח הביקורת של „מצד אחד הצליחה הממשלה — אבל מצד שני יש להצלחת כמה חסרונות". ממשלת האחדות הלאומית לא הצליחה. נקודה. הממשלה הזאת אפילו לא דיגדגה בשורש הבעיות הקיומיות האמיתיות של מדינת ישראל, לא כל שכן שלא ניסתה לבצע בהן טיפול שורש של ממש, ועל אחת כמה וכמה שגם לא התחילה בפתרון של ממש לבעיות. החשש מפני ממשלת שיתוף לאומי והתאמת — מעבר לפסימיות שבתחזיות, אם אנחנו לא נקרע את מסך האשליות הוורודות אשר מכסה על הכשלון הזה ומסתיר אותו מעיני העם, יהיה זה גם כשלוננו שלנו, כאופוזיציה.

מצע פתרון

נכון הוא שממשלת הליכוד, בראשות בגין ושרון, אחראית ישירות לטירוף הנורא של מלחמת לבנון — אבל הרי הטירוף הזה היה אפשרי רק משום שהיו לו נסיבות אובייקטיביות מסויימות. מלחמת לבנון לא באה לעולם אלא מפני שהבעיה הפלשתינית נשארה עדיין כפצע פתוח בגוף כולנו, והיא מצד אחד כואבת מאד, ומצד שני — מעלה מוגלה מבוערת. מצב הבטחון בגבול הצפון היה ועדיין הינו פונקציה של מצב העניינים הזה, וכל כולו איננו אלא גילוי כואב וטראגי של בעיה מקיפה ויסודית יותר. שאסור לשום ממשלה בישראל להתעלם ממנה. מי שמצליח לנעול באורח זמני את דרך הטרור הפלשתיני בגבול הצפון בלא להציע סיכוי ופתח תקוות לדרך והתפיסות וההשלמה במני כל פלשתיני כאשר הוא — מזריק מורפיום של הרגעת־ארעי בלבד, אבל איננו נוגע בשורש המחלה. סיכוי ופתח תקווה מציבה רק ממשלה שמכריזה קבל העולם הערבי, הגדה המערבית והפזורה הפלשתינית, כי היא מכירה בזכות ההגדרה העצמית של הפלשתינים ומוכנה לנהל משא־ומתן איתם לכשיניחו את נשקם ויכירו בזכות קיומנו. בלעדי מדיניות כזאת לא זו בלבד שקטן יותר הסיכוי להתחוללות תהליכי השינוי המיוחלים בעמדת הפלשתינים — אלא גם גדול הסיכוי לדירדור חוזר במצב הבטחון בגליל.

נכון שממשלת הליכוד אחראית לשיתוק המגעים עם ירדן למען פתרון בגבולנו המזרחי — אבל הרי השיתוק הזה לא נבע רק מחוסר נכונות ישראלית לניסוח פרוצדורות תקינות למשא־ומתן. השיתוק הזה נבע מחוסר האמון הבסיסי שרוחשת ירדן לנכונות ישראל לפשרה טריטוריאלית, כפי שהדבר משתקף לא רק בהצהרות הממשלה אלא גם במדיניות האיכלוס ביהודה ובשומרון. יפה מאד שממשלת פרס גילתה רוחב־לב פרוצדוראלי — אבל בשטחי יהודה ושומרון גדלה האוכלוסיה בכמחצית בתקופת כהונתה של ממשלה זו.

נכון מאד שהשלום עם מצרים קפא והתקרר לאחר שממשלת הליכוד עודדה במעשיה את חוגי הסרבנים המצריים — אבל עידוד זה קשור לתחושתם העמוקה והמבוססת של המצרים שרימינו אותם. מיום בואו של הנשיא סאדאת לארץ הכריזה מצרים שאין היא הולכת לשלום נפרד, אלא היא משלימה עם ישראל במסגרת תהליך מקיף: לשלום אזורי. ישראל הסכימה לכך לכאורה, אבל התחכמה למעשה והתחמקה מהבטחתה. טאבה לא היתה זוכה למעמדה הפרובלמאטי כל־כך, אלמלא ההתחמקות הזאת שלנו. ממשלת פרס לא חרגה ממדיניות מתחמקת זו.

אותו עקרון ממש חל גם על ההישגים שמייחסת לעצמה הממשלה בבית. פרס אומר שגודל הישגיה של הממשלה הזאת קשור ל„התפיסות שחלה בעם". על איזו התפיסות הוא מדבר — ואיזה מין מושגים יש לו על גורמי ה„קרע" וה„פילוג"? באמת מעניין אותי לדעת, האם נדמה לראש הממשלה, שהפילוג בעם היה איזה מין מצב־רוח חולף, קאפריזה מרושעת של כמה זורקי עגבניות תסומי מוח? עד עכשיו העם לא ידע כמה חרוץ שמעון פרס, וכמה הוא עובר קשה, ומנהל טוב ויודע להתהלך עם גדולי עולם ולנשק תינוקות ולקבל מגילות־קלף בכל חלקי הארץ — אבל עכשיו כאשר העם כבר יודע סוף־סוף את כל הדברים האלה נגמר הפילוג בעם וכולם מפוייסים?

מצוקה חברתית אמיתית

נכון שאת העם המפולג שיסו והלהיטו והסיתו דמגוגים פופוליסטים חסרי אחריות ותאבי־כוח — אבל הם לא היו מצליחים בכך אלמלא היה העם שרוי במצוקה חברתית אמיתית. לא זו בלבד שאל המצוקה החברתית האמיתית הזאת לא התייחסה הממשלה כלל אלא היא אף הגדילה אותה ועשתה בה שימוש לצורך פתרון בעיית האינפלציה. המצוקה הזאת קדמה לאינפלציה, והיא שהולידה אותה כחשבון חברתי יסודי. ריסון זמני של האינפלציה מקהה אמנם את כאבי המצוקה הזאת — אבל אין הוא פותר אותה, ולכשיתעוררו הכאבים מחדש יתברר לפרס כי שום התפיסות של אמת איננה מתחוללת על רקע הפער החברתי העמוק שנפער והתרחב בחברה שלנו בתקופת ממשלתו.

עכשיו יגידו לנו כן, אבל ריסון האינפלציה הוא תנאי וראשית־דרך לפתרון המצוקה החברתית, והחזרת הבטחון לגבול הצפון היא תנאי וראשית־דרך לפתרון הבעיה הפלשתינית, וסיום סכסוך טאבה הוא תנאי וראשית־דרך לחימום השלום עם מצרים — והתירוצים והתבונים הללו עוד מגבירים את מידת ההתחמקות והביבוזה של הממשלה הזאת. הרי תמיד טענו, ואיתנו גם מפלגת העבודה, כי ריסון האינפלציה איננו רק תנאי לפתרון המצוקה החברתית — אלא רק פתרון המצוקה החברתית ועיצובו מחדש של מבנה המשק יאפשרו פתרון של ממש גם לבעיות האינפלציה. תמיד אמרנו כי נכון הוא שכדי לפתור את הבעיה הפלשתינית יש להתגבר על הטרור, אבל נכון גם כי אך ורק פתרון הבעיה הפלשתינית יאפשר לשמור על הבטחון השוטף, וכי רק מדיניות מרחיקת לכת בקשר לתהליך השלום המקיף תעניק משמעות ותוכן לשלום עם מצרים.

נכון שזריקות מורפיום וכדורי הרגעה הם תנאי לניתוח האמיתי — אבל בלי הניתוח האמיתי אין שום משמעות לטיפולי ההרגעה הזמניים.

התוכנית הכלכלית החמצה ונכשלה על אף העובדה שהיא הוכיחה כי תמיד צדקנו בטענה שניתן לרסן את האינפלציה על־ידי פיקוח מינהלי על כל המחירים (לרבות שער החליפין!) הצלחת ריסון האינפלציה בלא טיפול שורש במבנה החברתי שהצמיח אותה, בלי שנעשה נסיון כלשהו להתמודד עם הפער המעמדי הגדל והולך ומזין אותה כאורח רצוף, ובלי כל תוכנית של ממש להעלאה דרמטית של שיעורי הצמיחה — עלולה לבטל כליל גם את ההצלחה הזמנית והחלקית הזאת. כיבוי האש בגבול הצפון — בלא כל נסיון להתייחס לאש הגדולה המלחכת מתחת לערימות הזבל המצטברות והולכות בגבולנו — עלול להתגלות כחוסר אחריות בקנה מידה היסטורי.

לגבי הליכוד — זה הכל

את כל הדברים האלה קשה מאד להגיד היום כי, כאמור, זריקת המורפיום עדיין פועלת, והעם שהלך בחושך רואה פתאום אור גדול של שלווה ורוגע. בכל זאת, צריך לומר את הדברים הללו כי הם אמת לאמיתה, ויום פרעון החשבונות יגיע. צריך לומר את הדברים האלה גם מסיבה נוספת: יכול להיות שאזרחים רבים בעלי רצון טוב הקרובים אלינו בהשקפתם סבורים שהשקט הזה הוא באמת רק פתרון זמני, אבל „זה מה שיש" ויותר מזה אי אפשר להשיג בתנאים הנתונים. „זהו פתרון של קונסנסוס", הם אומרים, שהתנאים גרמו אותו. לא נכון. אמנם לגבי תמימים מסויימים בתנועת העבודה זהו אולי פתרון־ארעי, פתרון לשעת דחק — אבל לגבי הליכוד זהו כל הפתרון כולו. אין כאן סימטריה. אין כאן מצב של שני צדדים שהולכים רק עד מחצית הדרך. סטאטוס־קוו במדיניות השלום תוך ביצוע שיטות מתוחכמות יותר של בטחון שוטף — זהו פתרון של הליכוד, איכלוס הגדה המערבית תוך כדי יצירת „רימוני חיובי" בעולם — זהו הפתרון של הליכוד. ריסון האינפלציה על חשבון המקופחים שבינינו — זהו פתרון של הליכוד. יצירת „תנאים" לפתרון שלנו — בלא ליצור תהליכים שיביאו את הפתרון עצמו — זהו הפתרון הקלאסי של הליכוד, כפי שהוא תמיד הפתרון הקלאסי של הימין.

השקט הזה, שבליכוד התבקש על ידי הציבור, וגם תחושת אסירות התודה של העם כלפי מי שהביא את השקט וגרם לו — יוצרים את התשתית הרגשית, העקרונית והמעשית לצמיחתו של ימין חדש בארץ, מתוחכם יותר מן הימין של שנות ה־70, מבוסס בקרב שכבות ציבור רחבות יותר, ומסוכן יותר לעתידה של ישראל. אני מעריך שבחשבון ארוך־טווח זוהי האשמה הגדולה שיטיחו ההיסטוריונים בממשלת פרס.

רוטאציה. שעת ה„שין"

מכתבים לידיד

עצה אחת ליצחק שמיר

מהבוקר נתרגל לומר „ראש הממשלה יצחק שמיר". דבר זה לא יגרום לנו להלם כבר, כמו בשנת 1977, כאשר לראשונה היינו צריכים להשתמש בתואר זה ליד שמו של מנחם בגין, מנהיגה של „חירות". „והתרגלנו" כבר לשלטון הליכוד במדינה, ממשלת האחדות הלאומית היתה במידה רבה המשך לשלטון זה, וביצוע הרוטאציה המתואר בחוגי מפלגתו של שמיר, כעלייה חוזרת של ליכוד לשלטון, לא בא בהפתעה.

יצחק שמיר איננו מנחם בגין. הוא איננו דמאגוג כה מושלם (גם אם איננו נעדר יכולת להשתמש פה ושם בדמאגוגיה לצרכים שוטפים), וכוודאי הוא חסר את הכאריזמה של בגין. על שמיר עדיין לא אמרו שהוא מרוקאני ולא קראו לו „מלך ישראל". עדיין יש צל של ספק האם הוא מנהיגה של „חירות", שכן הוועידה שאמורה היתה לבחור בו לתפקיד זה התפוררה לאחר מהומות ידועות. הוא עדיין מ"מ ראש התנועה. זכורות התמונות מאותה ועידה שבה צירים (שהם שלוחיו של שמיר למפלגה), איימו על בטחונו הפיסי והיה צורך להוציאו מן האולם בעזרת כוחות הבטחה. הוועידה אומנם הוכנסה למקרר כדי לא לשבש את הרוטאציה, אך שמיר עדיין יצטרך להתמודד על מעמדו ומעמד המחנה שלו בוועידת „חירות".

אישית, אני מעריך את שמיר על פני בגין שהיה שחקן, ומעולם לא ידעתי כיצד הוא מדבר שלא בפני הקהל, שלא בפני המצלמות. לעתים היה לי רושם, כי בגין כה התרגל למשחק, שאולי גם בביתו הפרטי לא הסיר מעליו את המסיכה ולא דיבר כמו סתם בן־אדם. שמיר דווקא יכול לשוחח בלי פוזות תיאטראליות. הוא איש שיחה רגיל ונינוח כל עוד לא דורכים לו על היבלת.

אבל בטרם כניסתו לתפקיד הרם ביותר בשלטון הישראלי, חייב היה יצחק שמיר להשיב על מספר שאלות: הראשונה והחשובה שבהן, נוגעת למידת מעורבותו ואחריותו בפרשת השב"כ. לפני חודשים־מספר שמעתי שמיר מבטיח בפורום סגור: „יש לי מה לומר בעניין ובבוא העת אגלה את הכל". לא הבנתי אז מה המניעים להתאפקותו, אך יכולתי אולי לזקוף זאת לרצונו שלא להתערב במהלך החקירות למיניהן. מכל מקום, רשמתי לפני, כי שמיר עוד ידבר. חלפו חודשים ובינתיים היו תהפוכות שונות, כולל החנינות שהוענקו לראשי השב"כ ולעוזריהם השונים, ושמיר המשיך לשתוק. מה גם, רק חזר על טענתו כי „הוא עוד ידבר".

נדמה לי, כי זה המועד האחרון ששמיר יכול לבחור למילוי הבטחתו. ראשית מתברר, כי תוצאות החקירה של המשטרה הביאו לתיקו, כלומר שעדותו של ראש השב"כ הפורש היתה מנוגדת לזו של שמיר. הראשון טען, כי שמיר כראש ממשלה ידע על מעשיו הבלתי־חוקיים והוא אף עשה אותם ברשותו, ואילו שמיר הכחיש זאת. עם כל הכבוד לשניהם, ובמיוחד למי שאמור עתה לכהן כראש־הממשלה, הרי המסקנה הבלתי נמנעת היא כי אחד מהם אינו דובר אמת. הדעת אינה סובלת שראש הממשלה יוגדר כשקרן. ועל־כן, הוא חייב עתה לדבר ולהוכיח שראש השב"כ הוא זה ששיקר גם בעדותו וגם בתצהיר החנינה שהגיש לנשיא המדינה, שם טען, כי המעשים הפליליים בוצעו ב„רשות ובסמכות". אם לא כעת — מתי מתכוון שמיר למלא הבטחתו ש„עוד ידבר" בפרשת השב"כ?

ובנושא אחר — שמיר הבטיח לא מזמן, כי יש לו תוכניות שלום משלו, תוכניות שהוא מאמין, כי יקדמו אותנו לקראת הסדר. בינתיים, אנו יודעים דבר אחר: שמיר יתנגד לוויתור על שטחים תמורת שלום. בראיון למעריב (בגליון ראש־השנה) הוא קבע זאת בפשטות ובגילוי־לב: „אמרתי לא פעם, כי זה העניין היחיד שיביא לפירוק הממשלה". אם מדינות ערב ידברו על הצעת פשרה — „אם תבוא הצעת פשרה ממדינות ערב, שתהיה מקובלת רק על חלק של הממשלה, זה יביא לפירוקה ולבחירות, זה הגיוני ובצורק". כיצד רוצה שמיר להגיע אל השלום, אם הוא עצמו מצהיר מראש, כי ידחה הצעת פשרה מצד מדינות ערב? הוא גם סותר את עצמו, כאשר בו־בזמן, הוא מוסיף כי „אם תוצע הצעת פשרה כזו, אפילו לא תהיה מקובלת עלי, אראה בכך התקדמות". התקדמות לקראת מה? לקראת השלום — בוודאי לא, שכן שמיר דוחה כל פשרה. אולי התקדמות לקראת הבחירות?

יצחק שמיר כראש ממשלה חייב גם להסביר את דביקותו הפתאומית בהסכמי קמפ־דיוויד. בזמנו, לא הצביע בעדם בכנסת. בינתיים, חלק מן ההסכמים הללו — זה הנוגע ליחסים בין ישראל למצרים, בוצע במלואו — מרחבי סיני הוחזרו למצרים על שדות הנפט שבהם, וימית הוחרבה על־פי הוראותיו של שרון. עתה נותרה המחצית השנייה של הסכם קמפ־דיוויד, זה הנוגעת לעתיד הגדה ולזכויות הלגיטימיות של הפלשתינים. שמעון פרס טען בקריאת־ביניים השבוע בכנסת, כי על־פי הסכמי קמפ־דיוויד מובטחת לפלשתינים מדינה משלהם בצד מדינת ישראל. האומנם שמיר מתכוון לפירוש הזה או שיש לו תרגום משלו שיתאים לאידיאולוגיה הרביזיוניסטית, לסיפוח יהודה ושומרון וחבל עזה לישראל, כביטוי מקורי מאוד לכיבוד הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני?

יסלח לי יצחק שמיר על מטר השאלות שאני מפנה אליו, אך מן הבוקר הזה הוא ראש־הממשלה המייצג גם אזרחים כמוני, שחולקים על דעותיו כמעט לאורך כל החזית. מותר, אפוא, לדעת למשל כיצד הוא רואה היום את מימרתו הידועה „אל תגעו במשיחי", שבאה בזמנו למגר סניגוריה על אנשי המחתרת היהודית הטירוריסטית. אנו שומעים היום את הקריאה למתן חנינה לכל עצורי המחתרת שיש ביניהם אשר הורשעו באשמת רצח. התומכים בחנינה טוענים כי טירוריסטים אלה פעלו מתוך מניעים לאומיים, מתוך דאגה לבטחונה של ישראל. עוד מעט יבקשו שיוענקו להם צל"שים ועיטורי גבורה.

אדוני ראש־הממשלה, האומנם גם אתה בדעתם. האם אתה עדיין רואה בהם משיחים, מבשרי הגאולה, פטריוטים לעילא? שכן, תשובתך החיובית בעניין, אהדתך לאנשי המחתרת אינה יכולה להתפרש, אלא כעידוד ל„פעולה משיחית" כזאת בעתיד. אנא, מר שמיר, תסביר את עמדתך בכל גילוי־הלב, כדי שנדע מה הגבולות שאתה מציב לשלטון החוק בארץ.

אחרי מבול השאלות יש לי גם עצה אחת לשמיר. לדעתי, אין לך מה לחשוש משמעון פרס. אתה תסתדר איתו, כמו שפרס הסתדר איתך. אבל היזהר מסכנה מבית, היזהר מאריאל שרון. הוא יארוב לך בפינה. הוא ישים לך מוקשים בדרך, כדי להוכיח את זכותו לרשת אותך כמנהיג הליכוד. ייתכן, כי אף יגרום במעשיו למשבר ממשלתי, כדי לזרז את הבחירות, ובחירת המנהיג החדש בליכוד. אם אינך מאמין, תרענן בזכרונך את המחזות בוועידת מפלגתך, את שליטתו של שרון בצירי הוועידה, שלא נתנו לך, לראש־הממשלה המיועד, להשמיע את דבריך בוועידה שלך. בגין כבר שילם מחיר כבד בעד השותפות עם שרון. היזהר, שלא תהיה קורבנו השני במנהיגות מפלגתך.

שלך בידידות,
מארק גפן

נבואות לבנות על רקע שחור ולהיפך

עם כינון ממשלת האחדות מצאו עצמם משה דור ושולמית הר־אבן משני צידי המתרס. היכן הם עומדים כעבור שנתיים?

מאת רונית מורגנשטרן

עם היוודע תוצאות הבחירות ב־84 בין המערך לליכוד, ורעיון של ממשלת אחדות לאומית החל לרקום עור וגידים, נשמעו לפתע קולות נשכחים בזירה הפוליטית. מכיוון סופרי ישראל — בעד ונגד ממשלה כזאת. בלטו יותר, אולי בגלל ההפתעה שבעניין, קולות הבעד ובמיוחד אלה של 14 סופרים ביניהם: עוז, יהושע, יזהר וגורי, שפרסמו „קול קורא" במפלגת העבודה לכונן עם הליכוד ממשלת אחדות. לאחר שזו קמה, פורסמו מודעות ענק בעתונים ועליהן שמותיהם של אנשי רוח ישראליים לאות תמיכה בה.

שני סופרים, שולמית הר־אבן ומשה דור, שבדרך כלל נמצאים באותו צד של המיתרס, מצאו עצמם משני עברי המתרס של „בעד ונגד ממשלת אחדות לאומית". כיום, שנתיים לאחר כינונה, כשהגיעה העת להעביר את שרביט השלטון למנהיג הליכוד, כיצד בוחנים שני הסופרים במבט לאחור את הנחות היסוד שלהם מאז, עליהם ביססו את דעתם בעד ונגד.

הסופר והעיתונאי, משה דור, סרב בזמנו לצרף את שמו אל מודעת התמיכה של אנשי הרוח של ממשלת האחדות הלאומית.

— התנגדת לממשלת אחדות לאומית?

בפרוס ממשלת האחדות הלאומית התקשר אלי פרופ' גרשון שקד וביקש ממני לצרף את שמי לרשימת סופרים ואנשי רוח שיתמכו בממשלה זו. סירבתי, כי הייתי מלא פחדים מפני עצם השותפות הזאת, ומכל מה שהיה חבוי בתוכה באופן פוטנציאלי ורק המתין לשעתו להתפוצץ.

— התמיכה בממשלת האחדות נבעה בין היתר, משום מצב החירום בו היתה שרויה המדינה, מבחינה בטחונית — לבנון, מבחינה כלכלית ומההזדמנות לרסן, באמצעות ממשלה חדשה, את המפלגות הדתיות. אני מבינה שההנמקות האלו לא שיכנעו אותך.

אז היינו שרויים בבוץ המסאיר של מלחמת לבנון. המשק היה על סף התמוטטות ובנוסף לכך הליכוד טמן בחובו את האלמנטים ההרסניים ביותר מבחינה אידיאולוגית, לגבי יוזמת שלום, לגבי פתיחות מחשבתית ולגבי מה שחשוב לי — יחסי דת־מדינה. הליכוד היה התגלמות הכניעה בפני הכוחות האפלים ביותר שבציבורת הדתית. הייתי שלם למשל, עם הפרישה של מפ"ם. זו היתה דעתי משכבר. אני חושב, שמצבה הטראגי של מפ"ם כיום, הוא פועל יוצא של הישיבה הממושכת שלה בסד של המערך.

— כלומר, התנגדת בעיקר לראות את הליכוד בממשלה ולא סמכת מספיק על כוחה של מפלגת העבודה לפעול לצידו.

לא סמכתי מספיק על מפלגת העבודה שתוכל לקיים את המצע שלה כשהליכוד לצידה. אבל עלי להודות שהתלבטתי קשות עם ההתנגדות שלי לממשלת האחדות, כי גם כל אלטרנטיבה אחרת, של ממשלה צרה, לא נראתה סבירה אז.

— כיצד אתה מסכם כיום את תפקוד ממשלת האחדות, חששותיך התאמתו?

יש שתי עובדות שאיתן קשה להתווכח: צה"ל יצא כמעט לגמרי מלבנון, ומבחינה כלכלית הושג ריסון של האינפלציה. הוא גבה אמנם מחיר כבד, בעיקר מציבור השכירים הממוצע ומשכבות המצוקה. אבל אם אני רוצה להישאר ישר מבחינה אינטלקטואלית, מסופקני אם ממשלה צרה היתה מסוגלת להשיג את זה. בליכוד שולט אלמנט חסר בגרות מדינית וחברתית, מכיוון שהיסוד הדומיננטי בה הוא החרות הפופוליסטית, במובן הגרוע של המלה, הניזונה מן הריאקציה החברתית המתגלמת בדמותה של המפלגה הליבראלית — ליכוד. כל יום שהם יושבים בממשלה זה אסון. לכן אני יכול לדמיין, מה היה קורה בממשלה צרה בראשות המערך, איך היו מוציאים אנשים לרחובות ומשתקים אותה. אבל לגבי הסחטנות הדתית חששותי התאמתו. מעולם לא היה מצב חמור יותר מבחינת הסחטנות והכפייה הדתית. יתרה מזאת, לליכוד אינני בא בטענות — מה לי ולו. אבל כמי ששורשיו נטועים במפלגת העבודה, הלא אי אפשר שלא תהיינה לי טענות אל מפלגה זו, המתיימרת לשאת מטען רוחני כלשהו. הוכח שלא זו בלבד שהדתיים קיימו את כל כוח הסחיטה שלהם, ולא זו בלבד שמחזרים אחריהם ללא הרף, אלא מפלגת העבודה, כמי שאמורה למצוא את מורשת האידאה הפועלית, עברה תהליך של כירסום והדרדרות בערכיה. היו הצהרות שנשמעו מפי מנהיגיה, ששמטו את הקרקע מתחת לחירויות היסוד של האדם ומתחת לאותו מאבק על חופש המצפון שחשוב לכל אדם נאור.

— למשל?

למשל, האקט הסמלי של תחיבת הפתק של פרס בכותל, עם התמנותו לראש ממשלה, ושורת ההתבטאויות בפני האורתודוכסיה הקיצונית. פרס נאלץ אולי לנהוג כפרגמטיקן, אבל לי קשה לראות זאת. שלא לדבר על היחס אל הרפורמים בחו"ל, שפרס התחייב כלפיהם בקנדה על שוויון הזרמים הדתיים ביהדות. האבסורד הוא שכל ההתבטאויות האלו הם לחינם — גם כך הליכוד יכול תמיד לתת להם יותר.

— מעבר לבעיות פנים, איך תפקדה הממשלה מבחינת יחסים בינלאומיים, תהליך השלום?

עם כל הכבוד למאמצים הדקלומטיים של ראש הממשלה, אינני רואה כל אפשרות ליוזמת שלום אמיתית ושותפות עם הליכוד. כל הפגישות של פרס עם מובארק וחסן הן פגישות מבוזבזות, כי הוא תמיד נתון תחת הסכמי ממשלת האחדות, שהם מעוקרים. היתה תחת פרס, כראש ממשלה, קביעת עובדות בשטח, בגדה המערבית וילה אחת שם מספיקה, כדי להפריע להסדר שלום, אם אפשר יהיה להשיג אותו. לעומת זאת היתה הפקרה של הגליל ושל הנגב ושל אזורי הפיתוח. היה ביזבוז משווע בסתר ובגלוי של המשאבים עקב התיישבויות הרמה בגדה. ומי יודע מה יהיה עכשיו אני מלא חששות. יתרה מזאת, אני חושש ממה שמתחולל בקרב מפלגת העבודה עצמה. מין תהליך של סחף, שהוא פועל יוצא של השותפות. רבין הודיע בערב החג „בדבר", שהוא למעשה מחלק מתוכנית אלון, שהיתה קודש הקודשים של המערך — הפשרה הטריטוריאלית. הוא מעולם לא העיז לומר את זה. מחנה רבין הוא הרי גילגול של מחנה אלון. מפלגת העבודה לא השפיעה לטובה על הליכוד, אלא להפך הליכוד השפיע לרעה על המערך.

— מבחינה חברתית, איך היית מסכם את תפקודה של ממשלת האחדות?

פרס בא אז בטענה ניצחת, שצריך להרגיע את היריבות הבין־עדתית. אמנם יש קצת רגיעה לעומת מה שהיה, אבל יש תופעה חבויה כמו שהיתה באשקלון בימים האחרונים.

— מבחינה תרבותית רוחנית?

הליכוד ובעלי בריתו החרדים, ואותם יסודות לאומניים, מהווים איום בלתי אמצעי ומירבי על חירות המחשבה בישראל. ולא בכדי אין לימין כמעט יוצרים ואנשי רוח. כל הסיסמאות, כמו תוקעי סכין בגב האומה ומרעילי בארות המעוררות אסוציאציות מחרידות. השתמשו בהם נגד האינטלקטואלים. מפלגת העבודה לא מיתנה את ההתנכרות לאנשי הרוח לאותו היסוד, שלולא הוא אין לאומה היכולת להתפתח.

— היו כמה פרשיות שנגעו למערכת החוק והמשפט במדינה. מה קרה לנושא הזה בימי ממשלת האחדות.

מבחינת חוק ומשפט אני תוהה איך אפשר שיהיה ראש ממשלה כזה, והכוונה לשמיר, שכל כך הרבה ספקות מרחפים מעל ראשו. מבחינת שמירת שלטון החוק. לדוגמה פרשת השב"כ — נושא זה חייב לעורר הרהורים קשים מאד לגבי שמיר כראש ממשלה. אבל שוב אני חוזר אל מפלגת העבודה. אי אפשר לשכשך באמבט של בוץ, גם אם לצורכי בריאות, מבלי שירבק בך הבוץ.

— אתה צופה לממשלה הזו את מלוא הקדנציה שלה, כלומר עוד שנתיים, או שיגיעו מצבים כמו אפשרות לכינוס ועידה בינלאומית, שעל רקעם היא תתפרק.

אינני מסוגל להתנבא. אינני יודע אם לא יהיה עניין למערך דווקא כן להמשיך בה, כפי שהיא רצתה והתמשרה בשל כך עד כה. אני חושש שהתנחלויות יהיו בתנופה. יוזמת השלום תוקפא וועידה בינלאומית לא תהיה.

שולמית הר־אבן פרסמה ב־1.8.84 בעל־המשמר מסה מפורטת ובה נימקה מדוע עדיפה ממשלת מערך־ליכוד. היא בחנה אז אספקטים כמו כלכלה, לבנון, דתיים, התנחלות, דה־ליגיטימציה של הימין הקיצוני, תהליך השלום, יחסים בינלאומיים, חקיקה. היום מסתכלת הר־אבן בסיפוק על תחזיתה, שהתאמתה לדבריה חוץ מ„פיספוס" אחד — הדתיים. אז כתבה הר־אבן: „בממשלת אחדות לזמן קצוב — צמצום השפעה ניכר אפשרות לחקיקה סובלנית, ניטרול כל הבעיות הפוליטיות".

הר־אבן: „הינחתי אז, שממשל ליכוד־מערך תהיה די חזקה, כדי לא להיכנע לסחטנות הדתית. קרה בדיוק ההפך, אבל פרט לזה צדקתי בכל. ההנחה שלי היתה, שממשלת אחדות תהיה מסוגלת להגיע לחקיקה יותר סובלנית בנושא חרדי וקרה בדיוק ההפך. בגלל שיש גושים שווים, כל אחד דאג ליחסיו עם הדתיים. אז אני יודעת אם זה „פיספוס" שלי, או שלהם..."

— וכיצד מסכמת שולמית הר־אבן את תפקוד הממשלה במחצית הראשונה של הקדנציה שלה ומה תחזיתה למחצית השנייה.

היה צריך לגשת בציפיות נמוכות בתחום האידיאי, לכן בנושא הזה לא התאכזבתי. אבל בכל הנושאים המעשיים והיכולת לנקוט צעדים תקיפים, כדי לפתור את הבעיות הבוערות, נחלה הממשלה הזאת הצלחה. מה יהיה מעכשיו, יהיה שינוי סגנוני. בקווי היסוד — שמיר לא יוכל להרוג. השאלה עד איפה יימתח את הסגנון. פרט לכך המערך כיום מופיע בצורה מלוכדת. בליכוד יהיו לשמיר בעיות עם לוי ושרון, וקשה לדעת עד להיכן זה יגיע. המערך, ובעיקר פרס, הנהיג סגנון עינייני רגוע, אנטי דמגוגי. למעשה, זה סגנון השמאל. אני חרדה מאד דווקא מהצד הזה, הסגנוני. הדמגוגי. שלא יחזור. אל נשכח, כי מגיע לראשות הממשלה אדם, שאני עוקבת אחר התבטאויותיו, בכל פעם שהוא אומר חוק־משפט המילה הבאה היא — „אבל..." במישור הבינלאומי, נכון שבמשך השנתיים לא חלה תזוזה בפתרון הבעיה הפלשתינאית, אני בספק רב אם משהו היה מסוגל לקדם אותה. גם בגלל התגובה האלקטורליים בארץ, וגם בגלל אישיותו של חוסיין. היה שיפור לאומי מבחינה רעיונית, אבל לא היו לי שום ציפיות.

— אם בעוד שנתיים, או בבחירות הבאות שוב יהיה תיקו בין המערך לליכוד, תמליצי שוב על ממשלת אחדות?

המצבים אינם דומים אף פעם. אז נשקול את העניין לגופו. לפני שנתיים היו מצבי חירום, שהיה צריך לצאת מהם ואפשר היה לעשות את זה רק בשיתוף פעולה. יצאנו מהם בהצלחה לא מבוטלת. לדעתי, מפ"ם עשתה את שגיאת חייה, כאשר פרשה מהמערך.

קרובים רחוקים

מאת עוזי מחניימי

ישראל־סוריה: נתיב ההתנגשות

מאז מלחמת לבנון, מתריעים הפרשנים הצבאיים חדשות לבקרים מפני מלחמה צפויה מצד סוריה. בניתוח סכנת המלחמה בין סוריה וישראל, מדגישים תמיד את המניעים הסוריים לפתוח במלחמה, ומשום מה כמעט ולא ניתן לשמוע האם קיימים מניעים ישראליים למלחמה עם סוריה, כאילו ימות המשיח הגיעו ובציון יושבים רק ל"ו צדיקים שוחרי שלום.

אמנם קשה למתוח קו שווה בין המוטיבציה התוקפנית של הצמרת הצבאית והפוליטית של סוריה לבין מוטיבציה ישראלית, אך תאור ההתנגשות הצפויה בין ישראל לסוריה כסיטואציה בה מכונית אחת, מתקרבת במהירות הבזק למכונית חונה, אינו תאור בלתי־מדוייק. האמת היא, כי שני הגופים־המכוניות נעים זה לקראת זה במהירות פחות או יותר שווה, וההתנגשות הבלתי־נמנעת היא תוצאה של תנועה הדדית, מכונית מול מכונית, על נתיב ההתנגשות.

מי הם הגורמים בישראל הדוחפים למלחמה עם סוריה ומה מניעיהם? הראשונים הם גורמים, מטבע הדברים צבאיים, אשר הקונצפציה הצבאית שלהם אומרת: „הבא להרגך השכם להורגו", מכיוון שאין איש בצמרת הצבאית והפוליטית מטיל ספק בכוונה זו של הסורים, הרי שיש גם מי שמבין למניעיהם. אלה, לא רבים אך קיימים, מסבירים באופן כללי כי מכיוון, שמלחמה עם סוריה בלתי־נמנעת, הרי שמוטב לנקוט יוזמה ישראלית וללכוד את סוריה לכדה, לפני ששיתוף הפעולה הצבאי בין סוריה לירדן יקרום עור וגידים, ולפני שהמלחמה במפרץ הפרסי תסתיים. שכן עדיף להילחם עם הסורים עתה, כשהם מבודדים. במקרים מסוימים, היה מי שבלם תהליכים הרסניים. האם יימצא גם להבא?

קשה להאשים את הרמטכ"ל בניסיון להוסיף פיקוד על צבא במלחמה לרקורד שלו, אך האם הוא אכן בצד המתונים? האם הוא מצליח לבלום את מחרחרי המלחמה?

מעל דפי עיתון זה נכתב לא אחת, כי המלאים של נשק וציוד צבאי, עברו זה מכבר את רמת הרצוי, ורמת המצוי מספיקה ליותר ימי לחימה מאשר יכולת מדינת ישראל להרשות לעצמה. האם אנו שונים מעמי העולם, כהם לאורך כל השנים, תעשייני הנשק היו הדוחפים העיקריים למלחמה? ושוב, כיוון שההנחה הרווחת היא, כי מלחמה עם סוריה (וסוריה היא כיום האויב היחיד שלנו) היא בלתי־נמנעת, מדוע לא להקדים ולעשותה? שבועות־מספר של לחימה, ירוקנו עד לקרקעית את מחסני הנשק של צה"ל.

● אלוף יוסי פלד
האם הרמטכ"ל מצליח
לבלום גנראלים מחרחרי מלחמה?

מילוי המחסנים ופתיחת פסי ייצור חדשים עם הזמנות לנשק חדש, יספקו תעסוקה לאלפי אנשים לשנים רבות עד למילוי המחסנים מחדש. כמובן, שאיש אינו שש למלחמה בה עלול הוא או קרוב־משפחתו למות. אך אם „נגזר עלינו" — או „אין ברירה".

יש גם שיקולים משניים. הקצונה הזוטרה והבינונית בצה"ל, ארבע שנים מאז המלחמה בלבנון, שלא היתה „פאר המלחמות" של צה"ל, אם להשתמש בלשון המעטה, זקוקה לניסיון צבאי. היום כבר יש מפקדי גדודים ללא ניסיון קרבי וכך גם טייסי־קרב. אמנם, איוולת לומר כי כדי להעניק ניסיון קרבי לטייס יוציאו אותו למלחמה, אבל...

וקיימת, כמובן, המערכת הפוליטית. יממות ספורות ערב הרוטאציה, מתחלפים אצלנו „כלבי השמירה" של המערכת הבטחונית ובאים כלבים רכי־שיניים כלפי פנים ובעלי שיניים טורפניות כלפי חוץ. שר הבטחון אמנם במקומו נשאר, אך ראש ממשלה „לאומי", עם סיוע צמוד, עלול להיות מתכון מלחמתי כשר למהדרין.

כל הסימנים מצביעים, כנראה, על כך שהקטר הסורי מתקדם לעבר הגבול במהירות מסחררת עם או בלי „איזון אסטרטגי". הקטר הישראלי מתקדם גם הוא מולו. ההתנגשות תהיה הרסנית לשני הצדדים.

מודיעין „על חם"

בלונדון נפתח השבוע משפטו של המחבל אשר שילח את חברתו למות במטוס ג'מבו של אל־על. למזלנו, האשה האירית עוררה חשד ובאמתחתה התגלתה פצצה שהוסתרה שם ללא ידיעתה, על־ידי החבר האוהב.

כבול באזיקים הובל ניזאר הינדאווי, שליח המודיעין הסורי, למשפט ב„אולד ביילי", כאשר הוא יודע שעתה יהיה עליו לחשוף לתקשורת את חלקו של המודיעין הסורי בניסיון ליצור „קאוס כללי" למדינת ישראל.

הינדאווי כבר הודה שהמודיעין הסורי שלח אותו, דבר שהביא את הבריטים לקטוע את חופשת הקיץ של שלושה דיפלומטים סורים בלונדון. השאלה המעניינת יותר היא, מה הניע את הסורים ליזום פיגוע כה רצחני, שאילו יצא לפועל והעומדים מאחוריו היו מתגלים, היה עלול לגרום למלחמה בין סוריה לישראל? כיום כבר ברור, כי על הניסיון להביא לנחיתה מוקדמת של מטוס אל־על היה אחראי מוחמד אל חולי, מפקד המודיעין של חיל־האוויר, והאחראי על הטרור הסורי באירופה. האם היה בטחונם העצמי של הסורים גבוה עד כדי כך שסברו כי פעולתם אינה יכולה להיחשף כלל?, ואם כן, עבור מה היה להם כדאי להסתכן כל־כך?

אחת התאוריות שהושמעו היתה, שהסורים רצו לנקום בכך על חטיפתו של המטוס הלובי על־ידי צה"ל, ושביותו למספר שעות של עבדאללה אל־אחמר, פוליטיקאי סורי מהשורה הראשונה.

● הנשיא אסד ידע או לא ידע

שאלת־מפתח אחרת שנשאלה היתה, האם ידע הנשיא אסד על ניסיון הפיגוע. אם לא ידע אמרו, הדבר עשוי להצביע על החלשות מעמדו של נשיא, שככל הידוע, דבר אינו מתבצע בסוריה ללא ידיעתו. אם אכן ידע אסד על הפיגוע, הרי הדבר מטיל ספקות כבדים אשר למידת האחריות שלו, שעד כה הוכיחה את עצמה.

כך או אחרת, אין ספק כי בניסיון פיצוץ מטוס אל־על בלונדון באביב, נתפסו הסורים „על חם", לראשונה זה שנים רבות. האם נזאר הינדאווי השליח של מוחמד אל־חולי, יסיר את מעטה המסתורין מעל המבצע? ספק רב. מה שבטוח הוא שאם אכן יודע הינדאווי משהו שעדיין לא מסר, כדאי לשלטונות הבריטיים לשמור עליו כעל בבת־עינם. יהיה מישהו שלא ירצה שהינדאווי יחגוג את חג הקורבן הקרוב.

הצעה לאיראנים: שבויים תמורת חלקי־חילוף

חלפו יותר משישה חודשים מאז נחטפו שני חיילי צה"ל ממחסום דרכים בגבול רצועת הביטחון על־ידי אנשי „חיזבאללה". מאז אין שום אות חיים משניים אלה. והם מצטרפים לרשימת בני־ערובה אמריקנים המצויים בידי „חיזבאללה".

היחידים שיש להם שליטה כלשהי על כנופיית חיזבאללה הם האיראנים. אלה זקוקים לנשק ולחלקי־חילוף כאוויר לנשימה. הסיכוי היחיד, אולי, להשיב את שני החיילים החטופים הוא להשיג עם האיראנים עסקה תמורת החיילים. חלקי־חילוף יוכלו לעמוד בפניה.

לאיראנים יש די סיבות טובות כדי להגיע עמנו להסכם כזה.

● האזכרה הממלכתית בקהיר במלאות 13 שנה למלחמה — מצטיידים ורוכשים — ולהיפך

על זה לא שוחחו בפיסגת אלכסנדריה

מזוג בין הנשק והטכנולוגיה הסובייטיים למערבי, הוא אחת הבעיות שהמצרים עומדים בפניה. בעיה נוספת היא מציאת טנק מערכה מתאים.

לאחר פגישת הפיסגה בין ראש הממשלה, שמעון פרס, והנשיא מובארק, ובמסגרת שיתוף הפעולה המסחרי לפי הסכמי קמפ־דיוויד, אפשר להציע את ההצעה הבאה: מערכת הבטחון תייצא למצרים את טנקי ה„טיראן", אותם טנקים סובייטיים שישראל לקחה שלל במלחמת יום הכיפורים. ועדיין שמורים חלק ניכר מהשורה הקרבית של המצרים. ישראל יזמה שיכלולים רבים בטנקים אלה. לאור הקיצוץ בתקציב הבטחון, יצוא כמה מאות טנקים סובייטיים עם שיפורים ישראליים למצרים, עשוי להכניס מטבע־חוץ למדינה, שאולי יושקע מחדש במערכת הבטחון. תהיה זו כאותה הזדמנות „השבת אבידה" למצרים.

אמנם, באיחור של 13 שנה, אבל בהחלט נמצא טוב. בכלל, נראה כי אחד היעדים המסחריים הטובים ביותר לתעשיית הנשק של ישראל יכולה להיות מצרים. לאלה, יש צבא על אף השלום, והוא משווע לנשק, לציוד אלקטרוני ולמה לא, תעשיית הנשק הישראלית תוכל לספק למצרים את כל צרכיה, וכך ניתן יהיה לצוד כמה ציפורים במכה אחת: התעשיה הצבאית תוכל להתחיל לחסל את המלאי במחסניה. המצרים יוכלו לקנות מאיתנו נשק זול יותר ואולי אף טוב יותר ממה שהם קונים מהאמריקנים ומהצרפתים. הסכם קמפ־דיוויד בדבר שיתוף פעולה מסחרי בין ישראל למצרים יקויים, ומבחינה בטחונית, אין לנו ממה לחשוש, או במאוחר, הנשק הישראלי מגיע בדרכים עקיפות לאויבינו. אז למה לא להרוויח כמה בעצמנו.

שלום שלום, אבל מצטיידים

לרגל השנה השלוש־עשרה לפרוץ מלחמת יום הכיפורים, היא „מלחמת הרמדאן" ערך העיתון הסעודי „אל שרק אל אווסט" ראיון עם מפקד „חיל ההגנה האווירית" האלוף עאדל עלי חליל.

— חיל־ההגנה האווירית המצרי משתמש בנשק אמריקני ומערבי לצד נשק מזרח־אירופי. האם לא נוצרות כתוצאה מכך בעיות תפעוליות?

הציוד הסובייטי הוא עדיין מרכיב עיקרי אצלנו, על אף המחסור בחלקי חילוף, בעיה לה אנו מוצאים פתרון בלי שאוכל לפרט. שילוב כלי הנשק אמנם פשוט אך אין אנו נתקלים בבעיות חמורות כפי שמשתמע משאלתך.

— כיצד אתה מסביר את ההצלחה הישראלית בתקיפות האוויריות ארוכות־הטווח כמו תקיפת מיפקדת אש"ף בטוניס, ותקיפת הכור הגרעיני העיראקי, ופעולת אנטבה. האם אכן יכולים הישראלים להגיע לכל מקום בטריטוריה הערבית, בלי תגובה של חילות־האוויר הערביים? כיצד אתה מעריך את ההצלחה הישראלית והאפשרות להמשכה?

לכל מדינה יש מרחב אווירי אותו היא מכסה בגבהים נמוכים ונמוכים מאוד, אך יש גם פרצות. אם נוסיף לכך את העובדה כי לישראל מטוסים מתקדמים בעלי טווח טיסה רחוק, שניתן לתדלקם באוויר, ואם נוסיף שלישראל יש מידע על הארץ אליה היא טסה, הרי שהיא יכולה לאתר את הפרצות ברשת המכ"ם ולשבש אלקטרונית את ההגנה האווירית. אשר למצרים, הרי שבדקנו את כל צירי הגישה של האויב, הגברנו את יכולת הגילוי שלנו לאיתור ויירוט חיל־האוויר של האויב בעת התקרבו לשמי המולדת בכל שעות היום, ובכל התנאים, בשלום ובמלחמה.

— מה עמדתך בנוגע להצטרפות ישראל לתוכנית „מלחמת הכוכבים" של האמריקנים, וכיצד ישפיע הדבר על הגנת הטריטוריה הערבית?

הצטרפותה של ישראל ל„מלחמת הכוכבים" הינו גורם חדש, הנוסף על יכולת הלחימה הקונבנציונאלית של הישראלים. מצב זה יוצר אתגר חדש בפני כל הערבים ולא רק בפני מצרים, והדבר יחייב את הערבים להשיג את הטכנולוגיה המתקדמת ביותר כדי שיוכלו להגן על אדמותיהם. אתגר זה אינו פשוט והוא מחייב שיתוף פעולה בין־ערבי. אחרי אוקטובר 73, ואחרי שברית־המועצות הפסיקה את משלוח חלקי החילוף לנשק הסובייטי שבידי מצרים, נרתמו המצרים למאמץ טכנולוגי, ויחד עם מומחים זרים מצאו פתרונות חלופיים לחלקי החילוף של הנשק הסובייטי שבידיהם. בשנת 79' קיבלה מצרים מארצות־הברית מטוסי פאנטום. כמו כן רכשו המצרים מהצרפתים את מטוס „מיראז' 5" והגיעו להסכם על ייצור משותף של מטוסי תקיפה מדגם „עואל". המצרים גם רכשו מהצרפתים זכויות לייצור מטוס האימונים „אלפא ג'ט" אשר יכול לשמש גם כמטוס תקיפה למטרות קרקע. עם זאת, הצעד החשוב מבחינת חיל־האוויר המצרי היה הצטיידות במטוסים האמריקניים החדישים מדגם אף 16, ומיראז' 2000 הצרפתי. חיל־האוויר המצרי רכש ניסיון רב ולמד טכנולוגיות חדשות כאשר השתתף באופן שיטתי בתרגילים משותפים עם האמריקנים. חיל־ההגנה האווירית רכש מהצרפתים סוללות טילים נגד מטוסים מתוחכמים מדגם „קרוטל". כמו כן פיתחו המצרים את הטיל הסובייטי סאם 7, שיפרוהו, והוא משמש ליירוט מטוסים על־ידי חי"ר.

כלכלה

(המשך מעמוד 5)

העבודה במשך כמעט שלושה דורות נבעה כל כולה מן המעשיות של תשובותיה למצוקות העם ולצרכיו. לכן אין זה מקרה שאת המדיניות הכלכלית הנוכחית יזמו וביצעו שמעון פרס (לשעבר מזכיר רפ"י) ויצחק מודעי (יורשם של הציונים הכלליים). זיווג זה התאפשר בגלל חולשתו של המחנה הציוני סוציאליסטי, חולשת ההסתדרות וניטרול האגף הפופוליסטי בליכוד.

מעבר לירידת האינפלציה נקבעו כמה עובדות קשות במשק הישראלי. רק תמימים מתרשמים מן היוקרקין דיינור. מי שמבקש להבין את המשמעות האמיתית של המתרחש, חייב לראות מעבר לחיזיון ולאופוריה של בלימת האינפלציה. המדיניות הכלכלית ממשיכה לחזק ולהעשיר את הסקטור הפיננסי. ואני מבקש לקבוע כאן דבר יותר מרחיק לכת. אין הבדל מעשי בין המדיניות של האצת האינפלציה נוסח ארידור והורביץ, לבין מדיניות בלימת האינפלציה של מודעי ופרס.

בשני המקרים הסקטור היצרני והעובדים שילמו את המחיר. הסקטור הפיננסי גרף את השמנת כאשר האיצו את האינפלציה במתכוון.

כדי להמחיש את הדבר אביא דוגמה אחת: הממשלה, במסגרת התוכנית הכלכלית אילצה את בעלי חשבונות הפת"ם (שהיו בעצם שקל ישראלי צמוד לדולר) לצאת מן הפת"ם ולעבור לחשבונות שיקליים נושאי ריבית. משה זנבר, לשעבר נגיד בנק ישראל טען שבשבועות הראשונים להפעלת התכנית הומרו 900 מיליון דולר מפת"ם לחשבונות שיקליים נושאי ריבית. פרופ' חיים בן דור, הפרשן לענייני שוק ההון של קול ישראל חישב שנכון לסוף דצמבר 85 הניבו 900 מיליון דולר אלה ריווחי ריבית של 800 מיליון דולר !!! צריך לקרוא שוב ושוב את הנתון הזה כדי להאמין.

ממשלת ישראל, במסגרת בלימת האינפלציה, דאגה להעברת סכומי עתק מן הסקטור היצרני, הבניין, החקלאות והתעשייה אל הסקטור הפיננסי, ואם לדייק, מן הפעילות היצרנית אל הפעילות הפיננסית. אני כותב זאת, כיוון שלמולם של כמה מן הגופים התעשייתיים המובהקים התבונה הפיננסית עמדה להם מול הריבית המטורפת. התבונה הניהולית וגם עודפי המזומנים.

מאות משקים חקלאיים חדלו להתקיים. בשנה האחרונה אלפי חקלאים עברו לשרותים ולמקומות אחרים. הסקטור הציבורי גדל ב־2%. הסקטור היצרני קפא על שמריו. רוב המפוטרים באו מהייצור, חברות בניין פשטו את הרגל ונסגרו. סולל בונה פיטר אלפי עובדים. השכר נשחק. ההכנסות מהעבודה ירדו. מספר המובטלים עלה ואחוז מבקשי העבודה כמעט הוכפל, מ־5% ל־10%. רבבות עובדים מרוויחים פחות משכר המינימום. אין תקווה ואין פרנסה בעבודה. אין כבוד לעבודה ואין יחס לעובד. וכל זה הושג בממשלה שהעומד בראשה הוא יו"ר מפלגת העבודה. אז מי צריך את הליכוד? עשרות מפעלי תעשייה נקלעו לקשיים חמורים ביותר בגלל הריבית האנטי ציונית. רבים נסגרו ופשטו את הרגל.

מי שנשא בעיקר הנטל של בלימת האינפלציה היו העובדים, באמצעות השכר הנשחק והסקטור היצרני על ידי הריבית. ההשקעות בתעשייה ובחקלאות ירדו במחצית הראשונה של התכנית הכלכלית ב־50% במונחים כספיים. משקיעים נאלצו להשיג אשראי בשוק האפור בריבית לעיתים דמיונית, למשל — 18% ריבית דולרית ועוד 4% ערבות מהבנק לפיתוח התעשייה.

כמה לעגני זה נשמעו מיתות התעשייה במחירים מופקעים. אז מה הפלא שאין צמיחה. נכון ציונות זה צמיחה. אם אין צמיחה אין ציונות. זאת האמת האחת והיחידה. כל השאר זה פרוש. ואין צמיחה.

ולשם מה ביצעו את התכנית הכלכלית? לשם איזה צורך בלמו את האינפלציה? התשובה רשומה ומוקלטת באין ספור עדויות כדי לחדש את הצמיחה. ומעשה שטן, היא מסרבת להתחדש. צמיחה סוררת ומורה. מסרבת להתחדש בשיעורי ריבית כאלה. כאילו שמעצבי המדיניות הכלכלית אינם יודעים שלא יכולה להיות צמיחה בתנאים כאלה.

לפחות הד"ר עמנואל שרון, מנכ"ל משרד האוצר לא מבלבל את המוח. הוא אמר שלא תהיה שום צמיחה לא השנה (86/7) וגם לא בשנה הבאה (87/8). טוב. הוא לא פוליטיקאי. ושמעון פרס בנאום סיכום מלא שבחים עצמיים אומר בכנסת ישראל שהתוצר החל לצמוח. שערות על כף ידו החלו לצמוח. התוצר לנפש לא עלה ולא עולה ולא יעלה. ואם יהיה השנה גידול כלשהו בתוצר כולו הוא יהיה תוצאה של העלייה בצריכה הפרטית הממומנת על ידי הירידה הדרמאטית בחיסכון הלאומי.

ולחשוב שבשביל זה הבאנו את שמעון פרס לנשיא. האירוניה של ההסטוריה.

מאת יצחק שור

„מוסיקאמרה" במוסד החינוכי

בשבוע של חול המועד סוכות בין ה־19 וה־25 באוקטובר, ייערך במוסד החינוכי בהרי אפרים קורס למוסיקה קאמרית. ישתתפו בו כ־130 בני נוער מחוננים, מישראל, אנגליה וארצות־הברית. במשך היום הם יקיימו חזרות ואימונים, פתוחים לקהל. בערב הם יערכו קונצרטים חינם. באולם של המועצה האיזורית מגידו, בעין־השופט.

„מטרת שבוע מוסיקאמרה במוסד החינוכי בהרי אפרים היא להפגיש את בני תשעת קיבוצי האיזור עם אמנים צעירים בני גילם. פגישה זו צופנת בחובה סיכוי להודרות ולהתלהבות של בני הקיבוצים עם המוסיקה הקלאסית במיטבה" — אומר אהוד לייבנר, חבר קיבוץ עין־השופט ומי שיזם את „מוסיקאמרה". על חשיבות האירוע ניתן לעמוד מן העובדה שיהודי מנוחין, מגדולי הכנרים והמחנכים המוסיקאליים בדורנו, יבוא בסוף השבוע לעין־השופט, ידריך, ינגן וינצח בקונצרט בוקר, אשר ייערך באולם בשבת, ב־11 לפני הצהריים.

„מוסיקאמרה" הוא מפעל משותף של המועצה האזורית מגידו ושל מרכז המוסיקה משכנות־שאננים בירושלים. במועצה האזורית מאוגדים תשעה קיבוצים: עין־השופט, רמת־השופט, הזורע, מגידו, גבעת־עוז וגלעד. הקיבוץ האחרון משתייך לתק"מ ואילו שמונת האחרים הם בקיבוץ הארצי.

אייזיק שטרן: סנינה

כיצד נולד הרעיון? מספר אהוד לייבנר, נגן פאגוט בתזמורת הקיבוצים ומתקן כלי נשיפה במקצועו: לפני כשנתיים וחצי נערכה בגבעת־חביבה פגישה של רכזי תרבות בקיבוצים „אמנות לעם" על סדר היום עמדה השאלה, מדוע לא מגיע קהל לקונצרטים הנערכים בתוך התנועה הקיבוצית, לעתים גדול מספר הנגנים על הבמה מאשר מספר המאזינים. האולם האזורי מגידו בעין־השופט נמצא מעבר לכביש של בית־הספר. באורח עקרוני פתוחים הקונצרטים באולם זה לכל בני המוסד, אך אין הם באים.

בשנות החמישים, נזכר אהוד, נערך בעין־השופט קורס למוסיקה קאמרית בהדרכת הוויולן והמלחין עדן פרטוש. אהוד לייבנר פנה למרדכי רכטמן, נשפן בפילהארמונית, וביקש ממנו להדריך בקורס. מאוחר יותר הצטרפו ליוזמה חיים טאוב, הכנר הראשון של הפילהארמונית, וכן ליהי קרסילובסקי ועודד שור ממשכנות שאננים. המפעל קיבל תאוצה לאחר שאייזיק שטרן השתתף אשתקד במוסיקאמרה בעין־השופט והביע את התפעלותו ותמיכתו הבלתי־מסוייגת במפעלו של אהוד לייבנר: „מופע זה", כתב שטרן, „הוא כסנינה יקרת ערך בדאגתו ובאהבתו לאיכות החיים של בני הנוער בישראל".

מנוחין ידריך

מהי תוכנית השבוע וכיצד הוא יתנהל? משיב אהוד לייבנר: מדי בוקר תיערך נגינה בהרכבים קאמריים בהדרכת מיטב המורים בישראל, כמו חיים טאוב, דוד חן, יאיר קלס, אריה ורדי, טוני ויזל, אשר פיש, אלונה וינצה, ריק ברלין, אלי עדות, אבנר בירון — כולם מישראל. כן ידריכו פיטר ומרגרט נוריס ופייט ויטלי מאנגליה, מרק ומרילו צ'רצ'יל מארצות־הברית.

אחר־הצהריים ינגנו הצעירים בהרכבים קאמריים שונים ומדי ערב ייערך קונצרט באולם. בין היתר יבצעו הנגנים יצירות מאת ויוואלדי, מנדלסון, היידן, בראהמס, בטהובן, מוצארט, שוברט, שומאן, דבוז'אק, תיאודור הולדהיים (חבר בית־אלפא שנפטר ב־2.2.85). ביום ו' יפוזרו הנגנים הצעירים בכל יישובי האיזור ויקיימו קונצרטים פתוחים לכל המשפחה. במוצאי שבת 25.10 יופיעו הנגנים עם יהודי מנוחין במוזיאון תל־אביב ולמחרת בירושלים.

העשרה מוסיקאלית

מה מאפיין את הנגנים הצעירים? מספר עודד שור, המרכז את היחידה לנגנים צעירים במרכז המוסיקה בירושלים. לימינה של ליהי קרסילובסקי "ארבעים חברי הקבוצה ישתתפו בכנס מוסיקאמרה בעין־השופט זו הפעם השלישית. יום הקמתה של הקבוצה והאיש אשר מלווה ומנחה אותה הוא הכנר הדגול אייזיק שטרן. הקבוצה מופעלת בשיתוף עם קרן התרבות אמריקה־ישראל, האקדמיה למוסיקה על שם רובין בירושלים והמרכז למוסיקה במשכנות שאננים. בקבוצה משתתפים נגני כלי מיתר ופסנתר שזכו בהצטיינות מרובה במבחני המלגות של קרן התרבות אמריקה־ישראל. הנגנים נפגשים שלוש פעמים בשנה לכנסים מרוכזים — בקיץ, בסוכות (בעין־השופט) ובפסח. נוסף לכך הם נפגשים אחת לשבוע לפעילות שוטפת.

חברי הקבוצה הם, בדרך כלל, תלמידי בית־הספר ע"ש תלמה ילין בתל־אביב ובית־הספר התיכון המוסיקלי שליד האקדמיה בירושלים. אחת לשבוע נפגש הרכב של מוסיקה קאמרית עם מורה ישראלי. בקבוצת הנגנים הצעירים נערכות פעולות העשרה בתחום החינוך המוסיקלי. למשל, התלמידים נפגשו עם המלחין והמחנך תיאודור הולדהיים המנוח, שניתח איתם את „אמנות הפוגה" מאת באך. המלחין הירושלמי אנדריי חיירון ניתח יצירות בכיוון של טיפוח יכולת אילתור. פרופ' אריה ורדי סקר לפני הפסנתרנים של הקבוצה את תולדות המעבר מן הצ'מבלו אל הפסנתר המודרני. חתן פרס קוסוביצקי למוסיקה בת זמננו, פרופ' מארק קופיטמן, הציג תוכנית תמציתית של קורס מורז בתחום ההגות המוסיקאלית: מהי השפעת הרקע ההסטורי על היוצר. קונטרפונקט מול הארמוניה, מירקמים מוסיקאליים ועוד. יהלי וגמן שוחח אתם על „עבודה שחורה בפסנתרנות".

מס שפתיים

חרף השאיפה המוצהרת לאינטגרציה מאופיין בית הספר בישראל בכיתות סלקטיביות, בעלות רמה דומה. החלשים ממשיכים להתבדל

יצחק קשתי ומרגלית יוסיפון — „חינוך כמיקוח חברתי". הקיבוץ המאוחד, קו אדום, תשמ"ה. 115 עמודים.

* * *

החידוש בספרם של קשתי ויוסיפון איננו בקביעה, כי סיסמת האינטגרציה משמשת מס־שפתיים ללחצים של הסידרי השוויון החברתי. החידוש הוא בחשיפת תהליכים חברתיים, אשר פועלים בתוך בית־ספר מקיף אחד בעיר פיתוח במרכז הארץ. תהליכים אלה בולמים את קידומם של טעוני הטיפוח ומנציחים את הפער החברתי־תרבותי.

בישראל נתפס בית הספר ככלי מרכזי להבטחת הניעות החברתית בכיוון של יתר שוויוניות. ואולם בית הספר פועל על יסוד הישגים לימודיים, וחרף שאיפתו המוצהרת לאינטגרציה הוא מאופיין בכיתות סלקטיביות בעלות רמה דומה. כדי לפצות, כביכול, את טעוני הטיפוח, מכוונים אותם מנהלי בתי הספר בהקבצות ובכיתות מקדמות ואיטיות. ההקבצות בקבוצות בעלות אותה רמה מחזקות את עצמן: החזקים נעשים חזקים יותר, החלשים נעשים חלשים יותר.

האמנם קיים מיקוח חברתי בין המנהל והמורים ובין הצוות לתלמידים? בהחלט כן, אלא שזהו מיקוח חד־סיטרי, בין בעלי הכוח והסמכות לבין טעוני הטיפוח. תפקידו של מיקוח זה הוא לאלף את התלמידים להשלים עם מצבם הנחות וחסר המוצא.

בית הספר עושה זאת בכמה דרכים: הוא קולט תלמידי חוץ, כולם בנים ליוצאי ארצות המערב, שנפלטו מבתי ספר אחרים בערים סמוכות. בית הספר מנשיר חלשים. הוא מנהיג מסלול מקצועי לבגרות. כמורה טוב נחשב מי שמעביר יותר חומר, מביא את תלמידיו לבגרות, או לפחות שומר על משמעת בכיתות החלשות. ציפיות המורים להישגים ולידע נמוכים מגשימות את עצמן. התלמידים בכיתות החלשות הם פסיביים ונדחקים לסינה. המנהל והמורים מטילים את האחריות לבידול החלשים על החלשים. במסווה של „מקצועיות" הופך משרד החינוך את ההתנסות התרבותית והחברתית של טעוני הטיפוח להתנסות במיון ובנסיגה מן התהליך הלימודי והחברתי.

לשון אחר: השינוי החינוכי־חברתי, שאמור היה להתפתח מכוחה של הרפורמה, פיתח תהליך של סיכול עצמי. במקום להגביר את השוויון הפך בית הספר את עצמו למי שעוסק בתיוג תלמידיו, כאשר „קו פרשת המים" של הפער הוא עדתי וגיאוגרפי. מצד אחד מזרחיים, ומצד שני מערביים. מצד אחד הערים הגדולות, ומצד שני ערי הפיתוח והשכונות. בתי ספר מקיפים בארץ מחזקים את נטיות התיכון האקדמי, להדגיש את ההישג הלימודי ואת הסטטוס החברתי הנובע מן ההכנה לבחינות הבגרות. במקביל עוסק בית הספר המקיף בהכוונה מקצועית־מעשית של החלשים.

ספרם של קשתי ויוסיפון איננו משתמש במלים גבוהות או קשות. תמונת המצב שהם מציירים משקפת, לעניות דעתי, את רוב בתי הספר העל־יסודיים בישראל. השאלה היא היכן ניצבים החוקרים המלומדים מאוניברסיטת תל־אביב. האם די בכך שהם מתארים מצב בכלי ניתוח סוציולוגיים מושחזים? מאנשי חינוך באוניברסיטה הייתי מצפה גם לחצי השני: כי יקימו מערך תומך בבית הספר, אשר מוכן להשתנות. כך עושים בתי הספר לחינוך של ירושלים, בר־אילן ובאר־שבע.

מערכת מתוא"מ

מערכת תוא"ם (תרגול ואמון באמצעות מחשבים), אשר פותחה בידי המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח), איננה מערכת סגורה — טוענים אנשי מט"ח.

נכון הדבר שהמערכת פותחה מלכתחילה לשם תרגול ואימון, אך זה שנים אחדות שהיא כוללת מגוון של פעילויות יצירתיות, לפני הפירוט הבא:

● „שחק ולמד" — היא תוכנית המציעה דרך קלה ומשעשעת להיכרות בסיסית עם כמה משימושי המחשב. התוכנית מדגישה פיתוח והעשרה של הבעה בכתב, מערכת לבניית תשבצים ופתרונם, משחקי היגיון, לשון ושפה. התוכנית מיועדת לכיתות ה'־יא'.

● הכרת המחשב — היא תוכנית חדשנית לחטיבות הביניים, המניחה ביסודה את הצורך בהנחלת דעת מיכשור באוכלוסיית לומדים רחבה תוך מתן תשובות הבדלי רמות.

● פותחה תוכנית „השערות גיאומטריות". תוכנית זאת מדגישה פיתוח חשיבה מתמטית והיא מיועדת לתלמידי ז'־ב'.

● מורים, צוותי פיתוח ותלמידים מתקדמים יכולים לפתח בתוא"ם לומדה לפי צורכיהם. מערכת „יפעת" היא מערכת חדשנית לכתיבה, בדיקה והפעלה של לומדות על מערכת תוא"ם. המערכת כוללת שלוש תת־מערכות — לגראפיקה, לבניית מסגרות לימודיות ולבניית קורסים.

● כל הקהילה יכולה ליהנות משירותי מערכת תוא"ם הממוקמת בבתי־הספר השכונתי, וללמוד מקצועות שונים או כתבנות, או שפות תכנות, עיבוד תמלילים, הכרת מחשב ועוד.

● בתוא"ם ניתן להפעיל מספר רב של תוכניות משרדיות ומנהליות להנהלת חשבונות, עיבוד תמלילים, כתבנות וסטאטיסטיקה.

● המחשב משמש לבית־הספר בנק שאלות ומבחנים ומערכת לניהול נתוני תלמידים.

● מט"ח פיתחה תוכנית מיוחדת להכרת מחשב למבוגרים, אשר סובלים מפחד מחשבים. זאת תוכנית ידידותית שאיננה כוללת לימוד שפת מחשב.

● עד כאן דברי אנשי מט"ח. הצרה היא, שמחשבי תוא"ם אינם מצויים בשוק והם עומדים רק לרשות מוסדות חינוך וארגונים. לכן תלמידים אינם יכולים להשתמש במחשבים אלה בזמנם החופשי, בבתיהם, ב־160 הימים בשנה שבהם אינם לומדים.

מורים משתלמים במרכז לטכנולוגיה חינוכית. שירות לכל הקהילה

מחלוקת בין־מוסדית מעכבת הסדר ביטוח נזקי טבע לכותנה

בשבוע שעבר ירדו גשמים כבדים ממטולה בצפון ועד קרית־גת בדרום. רק בבאר־שבע וסביבותיה ודרומה היה כמעט יבש, מילימטרים ספורים. בשבוע שעבר החל קטיף הכותנה, אך כותנה מגדלים רק מעמק החולה בצפון ועד לקרית־גת וסביבותיה בדרום. הגשם עצר את קטיף הכותנה ופגע בה. היקף הפגיעה טרם ידוע, כי בגלל הבוץ אי־אפשר לעלות על השטח. לכן אין להגזים ואין להקטין את הנזקים האפשריים. העובדה החשובה ביותר היא, שהשנה אין ביטוח לכותנה נגד נזקי טבע. בזכור, בסוכות תשמ"ה, אוקטובר 1984, ירדו גשמים כבדים. קיבוץ נגבה, למשל, חטף אז מנה הגונה של גשם, שגמר לו את הכותנה. נגבה קיבל אז 250 אלף דולר דמי נזיקין מהקרן לביטוח נגד נזקי טבע, שבאחריות משרד החקלאות. ביטוח כזה אין בינתיים ולא ידוע אם יהיה ביטוי לנזקים של תחילת אוקטובר, כי אין הסכם בין הקרן לבין מועצת הכותנה.

רב אגמון, חבר קיבוץ נירים ומזכיר ועדת הנגב, טוען כי מועצת הכותנה לא חתמה על הסכם עם הקרן, משום שדמי הביטוח נראו לה גבוהים. אגמון מכהן כחבר הנהלה בשני המוסדות. לדבריו התבקשו המגדלים להעלות את תשלומי דמי הביטוח, משום שהממשלה הקטינה את חלקה בביטוח.

צבי חרמוני, מנכ"ל הקרן, מציין כי בעבר השתתפה הממשלה ב־50 אחוז והמגדלים ב־50 אחוז ואילו משנת התקציב שהחלה ב־1 באפריל ירדה השתתפות הממשלה ל־40 אחוז. בשנה שעברה היתה הפרמיה למגדלי הכותנה 250 אלף דולר והממשלה מצידה הכניסה סכום דומה, בשקלים, אם כי באיחור של חודש, בימי האינפלציה הדוהרת בקצב של 15־20 אחוז לחודש נשחק הסכום.

בשנה זאת לא זיכתה הקרן את כספי הממשלה, שכן המגדלים לא שילמו חלקם, ומכאן אולי ההסבר לכך שהממשלה איננה לוחצת שהצדדים, מועצת הכותנה והקרן לפיצוי נזקי טבע, יגיעו להסכם. לדבריו, הקרן דרשה העלאת הפרמיה, כאמור בגלל הקטנת השתתפות הממשלה ובגלל הצטברות גרעונות עבר. הגרעון כתוצאה מההפרש בין תשלומי פיצויים למגדלי כותנה לבין הפרמיות הוא יותר מ־7 מיליון דולר, מאז הצטרפה מועצת הכותנה לקרן, בשנת 1967.

מנכ"ל מועצת הכותנה, יוסי דלומי, טוען כי למועצת הכותנה עודף אקטוארי בקרן בהיקף של יותר מ־4 מיליון דולר. הקרן עוררה עליה את זעם מועצת הכותנה כאשר פירסמה, ב־17 במארס 1986, איגרת למגדלי הכותנה והסבירה להם את עמדתה. המועצה ראתה באיגרת עקיפתה ופגיעה בסמכותה. מנכ"ל הקרן חרמוני הוצף במכתבי מחאה, שלדבריו היו דומים בסגנונם, מארגונים וגופים הפועלים בחסות המועצה.

קצר בין המועצה לקרן

באותה איגרת הוסבר למגדלים כי תוקנו נושאים שוניים שבמחלוקת, כמו סעיף 11, שהתייחס לנזקי טבע שקשה לאמוד אותם, וכמו הבדל ביבולי כותנה בין שני משקים שכנים. לדוגמה, בעין החורש היו יבולים גבוהים ובגבעת חיים מאוחד, ששדותיהם נמצאים אלה ליד אלה, היו יבולים נמוכים. הסיבות לירידה ביבול היו בתנאי קרקע, לתנאי טבע. הקרן קיבלה על עצמה לשפר את המשקים שנפגעו, ולדברי חרמוני הפיצויים בשנת 1984 הגיע לכ־1.5 מיליון דולר. הדעת נותנת, הוא אומר, שבשל סעיף 11 היתה צריכה להביא להעלאת הפרמיה. בחוזה של שנת 1986 בוטל הסעיף הזה כדי לא לייקר יותר מדי את הביטוח. לדבריו, הקרן הציעה להעלות את הפרמיה מ־250 אלף דולר בשנת 1985 לכ־500 אלף לשנת 1986, אך המועצה התנגדה. חרמוני מציין, כי הפיצויים ששולמו למגדלי הכותנה ב־1984 בגין נזקי טבע הגיעו לסכום של [illegible] מיליון דולר ולכן איננו מבין מדוע המועצה מתמקחת.

את ההצעה להגדיל את הפרמיה העלה חיים רביב, חבר קיבוץ יגור ונציג המרכז החקלאי במועצת המנהלים של הקרן, ולכן קשה להבין מדוע הועם. הוא סקר את כל הועדות בפגישות שהתקיימו אצל שר החקלאות וראשי משרדו. לדבריו הדלת פתוחה למו"מ, כי אי־אפשר להשאיר את הכותנה בלי ביטוח.

במועצת הכותנה ההרגשה היא שקיים קצר בין המועצה לבין הקרן. מנכ"ל המועצה יוסי דלומי סבור שהנושא השנוי במחלוקת צריך להימסר להכרעתו של צד שלישי. במקרה דנן, הנושא הובא לפני סגן שר החקלאות אברהם כץ־עוז, שתמה על כך שראשי הקרן אינם מוכנים לקבל את פסיקתו. „יש חילוקי דעות", קובע דלומי; „אין בכך אסון, חילוקי דעות הם דבר לגיטימי בין שני גופים המשתתפים פעולה כבר 20 שנה." לדבריו, צעד ראשון להבהרת המצב היא היענות הקרן לבירור ופסיקה שתחייב את שני הצדדים. הוא אינו רוצה לעכור את האווירה ולכן נזהר מאוד בדבריו, וטוען שמטרתו להגיע בהקדם להסדר כדי שיופעל ביטוח נזקי טבע לכותנה. כבר היו דיונים מעולה וגם על ההדרים הופעל ביטוח אקטוארי בגין נזקי טבע לפני מספר שנים, כאשר היו חילוקי דעות.

במועצת הכותנה התקיים דיון על הנושא ביטוח נזקי טבע על־ידי המועצה עצמה בלי הקרן וסוכמו ההמלצות הבאות:

שני הצדדים מחפשים פשרה

גובה הפרמיה שיגבו מהמגדלים יהיה 8% תיקרה של 250 אלף דולר, כמו בשנת 1985. לבקרת הנזקים יופעלו צוותי הערכה על־ידי אגף הדברת מזיקים, הכפוף למועצת הכותנה. ביצוע הערכת הנזקים ייעשה לפי הכללים הנהוגים בקרן לביטוח נגד נזקי טבע. הפיצוי יינתן בהתאם לתחשיבי הקרן. התשלום יתבצע לאחר שיובהר היקף הנזקים בענף הכותנה בכללו, בניגוד למקובל, אם משק לא יפוצה עבור נזק כמותי במידה שהפדיון יעבור את ערך הביטוח. במידה שהפרמיה תכסה 75 אחוז ומעלה מהתוקפת יחולקו הפיצויים בשיעור המתחייב מכך.

נראה ששני הצדדים מחפשים פשרה. הם טיפסו על עץ גבוה מדי. הגשם שירד בימים ראשונים של אוקטובר צריך להוריד אותם מהעץ, עד עכשיו דיברו על נזקים עתידיים אך הם כבר קיימים בפועל ומי שמשלם בינתיים הם מגדלי הכותנה. מי שמרוויח היא הממשלה, שאינה מכניסה את חלקה לקרן ביטוח נזקי טבע.

חיים מרגלית

כאן לא אמריקה

המצגה הנוכחי של מערכת הבנקאות הוא בלתי נסבל. הבנקים פשטו את הרגל, או מנוהלים ממשלית לגמרי כל מה שנותר במערכת, עד לשר העצמה, עליהי, ונהוגים של היום, מנהלי הבנקים קובעים לעצמם את השכר בעצמם, וכל שיכבת המנהלים מסודרת על־פי המנהלים ויורדי הדירקטוריונים.

השכר הזה כולל נוסף על המשכורת, שורה שלמה של הטבות גלויות וסמויות בין ההטבות הגלויות — רכב, שימוש בנהג, דיור, ביטוח מנהלים והפסקה מנסה מעורבים. בעוד שהטבות הסמויות כוללות שורה שלמה של הוצאות עסקיות כגון אשל ונסיעות לחו"ל, ביקורים, חשבון הוצאות פתוח. אך גם חלוקת מניות במזול, אשראי זול וניהול תיקי השקעות.

במצב הנוכחי של מערכת הבנקאות, לא יתכן להרשות לקבוצה גדולה של מנהלים בושלים להמשיך ולחלוב את הבנקים בצורות שונות ומשונות. מאחר שהמנהקים אבדו כבר את הוגם, רשאי הציבור לקבוע את שכר המנהלים במוסדות אלה. הבעלות הציבורית הזאת חייבת לבוא לידי ביטוי באמצעות נציגי הכספים של המנסה ואף באמצעות תהליכי תקיקה.

בנק הפועלים הוא יוצא־דופן בכל הנראה במערכת שכר זו, משכורות המנהלים בו נקבעות בתואם לדירוג אחיד של עובדי הבנק ולא על בסיס הסכמים מיוחדים. לכן המשכורות הנקובות בבנק זה יכולות לשמש פקנה־מידה לקביעת נורמת תיגמול והשתכרות גם בבנקים ואחרים. אם מנכ"ל בנק הפועלים, שהוא הבנק הגדול ביותר במדינה, יכול להסתפק במשכורת של כ־4,000 שקל נטו, או בסכום כפול ברוטו, גם מנהלי בנקים אחרים יכולים להסתגל לסכומים כאלה ולא לסכומים של 15־25 אלף דולר לחודש, כפי שפורסם בסקר החלקי של פרופ' גלנברון.

אין ספק כי המשכורות וההטבות שלקחו לעצמם היו יפות והקנאה תמורה גדולה של בכירים נוספים. נמדדות לא בסכומים נמוכים אלה אלא במאות אלפים או אף במיליוני שקלים לשנה. סכומים אלה חובה לקצץ ולקבוע משכורות ברמות המבטאות מקובלים במשק הציבורי בישראל, שאינם דומים למשכורות ושתק המקובלות בארצות

בבנק ישראל עדיין מגמגמים

בנק ישראל נראה באחרונה סגנון חדש. חדלו, אם כי לא לגמרי, להפזיז את הברוזים, אולם קשה להשתחרר מסגנון זה בבת אחת. הנספח הפותח את הסקירה על ההתפתחויות הכלכליות בחודשים האחרונים, המנסה לסקור את 8 החודשים הראשונים של 1986, הוא מצביע לא רק על ירידת רמת האינפלציה סביב אחוז אחד לחודש, קיימת גם יציבות, „ואפילו שיפור" במאזן התשלומים. לכותב כאבה כנראה היד לכתוב כי חל שיפור במאזן התשלומים. לכן השיפור מופיע רק במאמר מוסגר.

נתוני ההשוואה של השכר והמיסים מתייחסים לתקופה מקבילה בשנה הקודמת, כאשר היה שפל בשכר וגביית מסים מחברות. אין אפוא כל משמעות מיוחדת לקביעה כי השכר בסקטור העסקי היה גבוה ב־5 אחוזים מאשר בתקופה המקבילה ב־1985. ההתעסקות של הבנק בשכר בסקטור העסקי היא תמוהה למדי. בדרך כלל ניתן לסמוך על המעסיקים, שאינם ששים להעלות את השכר, והבנק המרכזי יכול להשאיר נושא זה למו"מ חופשי בין העובדים למעסיקים. אולם הבנק המרכזי עדיין יוצא מההנחה שעליו לקבוע התנהגות עיסקית, כי הוא יודע יותר טוב מהו הטוב האבסולוטי לשמת אלה המטפלים בכך ישירות.

קשה להודות בשגיאות

כן אין משמעות לעלייה בגביית מסים על הכנסות של חברות, כאשר ההשוואה היא ביחס לבסיס, וכאשר החברות הפסיקו לשלם מסים בגלל עיוות בחוק המס.

לבנק המרכזי גם קשה להודות בשגיאותיו. לפיכך מתקנים את ההסטוריה רטרואקטיבית ביחס לריבית. „מיד אחרי הפעלת התוכנית הגיעה הריבית לכ־15 אחוז לחודש". למעשה הגיעה הריבית ל־20.4 אחוז ול־15 אחוזים ריאליים לחודש, אך קשה לכתוב את זה. עם זאת צויין, כי „רמת הריבית הנוכחית עדיין גבוהה ביחס לריבית בעולם". אולם מיד אחר־כך מוסבר גם שירידת הריבית לוותה בהרחבה ריאלית של האשראי הבנקאי לציבור, רק שכחו לציין שגם עליית הריבית לוותה בתופעה מסוג זה.

בסופו של דבר זוכים מבנק ישראל גם להכרה בעובדה ש„המשך מדיניות של ייצוב שער החליפין והפיקוח על המחירים תרם תרומה חשובה ליציבות", אך עדיין לא ניתן הסבר מה היתה הסיבה להתנגדות עיקשת של הבנק המרכזי דווקא לשני צעדים אלה, ערב הפעלת התכנית הכלכלית.

הצריכה הפרטית*

*במחירי 1980, בניכוי עונתיות.

בנק ישראל עדיין מגמגם ותוהה. כך, למשל, לא ברור למחלקת המחקר מדוע עדיין לא חודשו ההשקעות, למרות האווירה הנוחה. ולמה נמשכת כהן מגמת הירידה, כאשר ההסבר הוא ברור למדי ואף מופיע במקום אחר בסקירה — כגון גובה הריבית, שאינה אטרקטיבית להשקעות, שאיבת הכספים מהתעשייה ע"י אי־חידוש תוכניות מימון לטווח ארוך והפסקת הלוואות הפיתוח.

ההתעסקות של מחלקת המחקר בשכר הריאלי במשק היא תלושה למדי. הסקירה מכירה בעובדה שהשכר הריאלי במגזר הציבורי מפגר ב־10 אחוזים לאחר רמתו ערב התכנית ואף ב־20־15 אחוז לעומת רמת השכר שנקבעה בסקטור העסקי. אולם האזהרות עדיין שגרתיות — להימנע מהעלאה נוספת בסקטור הציבורי־ממשלתי, ואף מלה של התייחסות למחיר שנדרש עבור זה, כגון שביתת האחיות.

עיוות נתוני השכר

הנתונים של בנק ישראל על עליית שכר בסקטור הפרטי נראים כמוטים חד־צדדית, לאור ממצאי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הלשכה קובעת, כי שכר העבודה היומי הנקוב בתעשייה עלה במחצית הראשונה של 1986 ב־26 אחוז לעומת המחצית השנייה של 1985 — כ־91% בהשוואה למחצית הראשונה של השנה הקודמת. לאחר ניכוי עליית המחירים, לפי מדד המחירים לצרכן בחישוב חודשי, ירד השכר הריאלי ליום עבודה של שכיר בכל התעשייה במחצית הראשונה של השנה הנוכחית בכ־8% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, אך עלה ב־16% בהשוואה למחצית השנייה של 1985, מאחר שבמחצית השנייה של 1985 היה שיא בשחיקה ורמת השכר הגיעה לשפל, קשה לדעת על אילו נתונים והשוואות מתבססת מחלקת המחקר בדריפתה אחר שחיקה שכר נוספת, במיוחד כאשר התעשייה מהווה עיקר סקטור היצוא במגזר העסקי.

היצוא עלה הרבה והיבוא רק במקצת

במהלך 1986 יוסף השקל לעומת הדולר ב־12 אחוז, ואילו ביחס לסל פוחת השקל ב־4 אחוזים, מה שנותן ייסוף בממוצע של כ־7 אחוזים. לבנק ישראל „קשה להעריך" את השפעת ההתרחשות על סחר החוץ כולו. הקושי הזה הוא סימן להבראת המחשבה. אך עדיין מגומגמת, כי בנק ישראל עצמו סובר שהיצוא גדל וביולי־אוגוסט

השכר הריאלי למשרת שכיר

הואץ מאד גידול היצוא, והגיע לרמה חדשה של 493 מיליון דולר לחודש. גם בעיות היצוא שהתעוררו נבעו מהתרחשויות עולמיות כגון ענף האלקטרוניקה, דשנים כימיים ותרכיבי פרי הדר, ומתנודות חריפות ביצוא הבטחוני. אולם בכל הפרטים הללו עדיין לא היה די כדי שהבנק יקבע כי שער השקל לא השפיע על גורל היצוא.

גם לגבי היקף היבוא הוא לא השפיע, כי היבוא מראה רק עלייה כמותית של 1.5 אחוזים, הרבה פחות מהצפוי לאור הגידול ביצוא וחידוש המלאים.

התוצר המקומי הגולמי בעלייה לעומת רמת השפל של 1985, אם כי התחושה היא שהתוצר עלה יותר ממה שמניחה מחלקת המחקר. גם בענף הבנייה מורגשת עלייה בהתחלות הבנייה, ויש סימנים לתפנית, בעוד שלעומת הירידה בענף תיירות החוץ יש עלייה מקבילה בתיירות פנים.

על הנכסים הכספיים שבידי הציבור מדובר בטקסט הכתוב בגידול; הדיאגרמה המצורפת מצביעה על ירידה.

לראשונה מצביע הדו"ח על מירווח בנקאי גבוה מהמקובל במערב. אולם עדיין קשה לבנק ישראל להשתחרר מציפיות מוטעות „אפילו ריבית גבוהה כזאת לא מנעה גידול ריאלי באשראי הבנקאי". ה„אפילו" נועד לטשטש את אי־בהירות המחשבה. ללא ה„אפילו" היתה מתקבלת תמונה פשוטה — „ריבית גבוהה לא מנעה את התרחשות האשראי". לכן צעד כזה מוטעה במשק הישראלי.

ההשקעה המקומית הגולמית*

*למעט אניות ומטוסים, במחירי 1980, בניכוי עונתיות.

ה„אפילו" נועד לציין שמתרחש כאן משהו יוצא־דופן. בסך־הכל יש כאן אירוע בניגוד לציפיות המוטעות של ראשי המחלקה המוניטארית. בבנק ישראל מנסים לעבור שינוי ערכים מסויים, אך כפי הנראה קשה להשתחרר מדעות קדומות. הגיע הזמן להפעיל את הראש ולחשוב על פתרון הבעיות האמיתיות, במקום לשחזר תקליטים שחוקים.

צבי טיאר

ויתור אקדמי מותנה בוויתור מינהלי

● באוניברסיטה העברית מפטרים את הסגל הצעיר

הסגל האקדמי הבכיר של האוניברסיטה העברית בירושלים החליט השבוע לוותר על שכר של חודש בשנה, שהם 8 אחוזים מן המשכורת. ויתור זה יחסוך לאוניברסיטה כ־4 מיליון דולר. אולם ההחלטה תבוצע רק אם הסגל המינהלי יקבל גם הוא החלטה דומה.

במקרה שהסגל המינהלי לא יוותר, אי־אפשר יהיה לממש את ויתור הסגל האקדמי, אמר דובר האוניברסיטה העברית, בני מושלין. ויתור של הסגל המינהלי יחסוך עוד [illegible] דולר.

אגף [illegible] אדם באוניברסיטה הורה לראשי היחידות לפטר שליש מכוח האדם הארעי העוסק באוניברסיטה. ועדה מיוחדת בודקת עתה בזכוכית מגדלת את צרכיה של כל יחידה. מינוי עובדים ארעיים כמו אסיסטנטים לא יחודש כאורח אוטומטי.

האם צמצומים מכאיבים אלה יבריאו את משקה הכספי של האוניברסיטה? מושקין טוען, כי הבעיה המרכזית עתה היא כיצד להפסיק את הגידול המתמיד בפער שבין ההוצאות השוטפות להכנסות, העומד על 25 מיליון דולר. הקיצוצים הנזכרים יחסכו כ־10 מיליון דולר, חבר הנאמנים התיר לאוניברסיטה ליצור גרעון של 3 מיליון דולר. 12 מיליון דולר יושגו על־ידי הגדלת הכנסות. מקווה האוניברסיטה, נוסף על כך, גם גרעון מצטבר של 50 מיליון דולר דורש טיפול נמרץ.

מיטות מתות במעונות

רק 5000 מתוך 5900 המיטות במעונות הסטודנטים הן מיטות חיות. בקריית יובל, למשל, סגור בניין בן 200 מיטות משום שחסרים כספים לשיפוץ כל הצנרת, גם בעין כרם ישנו בניין אחד של מעונות סטודנטים במצב דומה. הסכום הדרוש לשיפוץ המבנים הללו נאמד בחצי מיליון דולר.

האם יוסרו מקומות במעונות? כרגע, איש אינו יודע, רבים מאלה שנרשמו למעונות, ואף זכו בהגרלת המקומות, לא מימשו את זכותם. למצטיינים בלימודים הוקצבו 400 מקומות, אך בפועל ישתמשו בזכות זו רק 250־200. באוניברסיטה לומדים כ־1100 סטודנטים ערבים, מהם זכאים למקומות במעונות כ־600. המעוניינים נגשו להגרלה, כמו עמיתיהם היהודים. כמה מהם ביקשו דירות פנויות. מן התקריות והגזענית שאירעה שם נגד סטודנטים ערבים אפשר להסיק, שעודף דירות להשכרה מידי יהודים עדיין אינו מבטיח מקומות דיור לערבים. נציגי האוניברסיטה נפגשו עם ועד נווה־יעקב וביקשו לפעול למען השכרת דירות לסטודנטים ערבים.

רק ימים אחדים לאחר פתיחת שנת הלימודים, בראשית נובמבר, אפשר יהיה לדעת אם באמת שורר מחסור בחדרים במעונות הסטודנטים.

יצחק שור

משבר הפלדה בארה"ב

במאמין להיחלץ ממצוקותיה משקיעה תעשיית הפלדה האמריקנית מיליארדי דולר במודרניזציה של מפעליה ובפיתוח טכנולוגיות חדישות, כדי לעמוד בהתחרות עם היבוא ועם חומרים חילופיים. בעקבות המאמץ הזה קוצצה עלות ייצור הפלדה בכ־20% בחמש השנים האחרונות. אך עדיין אין רואים רווחים באופק — קובע המכון האמריקני לברזל ופלדה.

„חל אומנם שיפור גדול ומתמיד בטכנולוגיה, אך הבעיות נעוצות בראש ובראשונה בכלכלה", אומר פרופ' ג'ון ואלוס, מאוניברסיטת קייס ווסטרן ריזרב. בין הבעיות הללו הוא מונה את השקעות ההון העצומות בתוכניות שמטרתן היתה להבטיח עמידה בתחרות בתנאים של הפסד.

מפעלי פלדה בארה"ב השקיעו בארבע השנים האחרונות 7 מיליארדי דולרים בחידוש הציוד ובפיתוח מוצרים חדשים. באותה תקופה הסתכמו הפסדיהם ב־7.5 מיליארדי דולר, מסר מכון הפלדה. „יתר על כן", אמר דובר המכון, „ב־20 השנים האחרונות הסתכמו הוצאות ההון של תעשייה זו בסכום העולה על כל רווחיהן של מפעלי הפלדה".

השאלה העיקרית היא, כמה כסף צריכה תעשיית הפלדה להוציא כדי לשמור על כושר התחרות שלה. „הסכום שעליה להוציא לצרכי מודרניזציה תלוי בממדים שהביא צופה לעצמה בעתיד", אמר פרופ' ויליאם הוגן, מאוניברסיטת פורדהם. לדעתו, עודף כושר התפוקה של תעשיית הפלדה הוא שהוריד את המחירים אל מתחת לרמת הרווחיות.

עודף תפוקה

תעשיית הפלדה מייצרת בכשני שלישים מכושר התפוקה שלה, הנאמד ב־128 מיליון טונות בשנה — פחות מכושר השיא שלה בשנת 1977, שעמד על 160 מיליון טונות. הביקוש לפלדה מוגמרת נשאר יציב יחסית בעשור האחרון, ברמה של 100 מיליון טונות בשנה, אך היבוא הכפיל באותה תקופה את חלקו בשוק האמריקני, לכ־23% השנה, קובעים נתוני מכון הפלדה. במקביל מאיימות תעשיות הפלסטיק והקרמיקה לגזול חלקים גדולים משווקיה המסורתיים החשובים של תעשיית הפלדה.

התחרות העזה ביותר בין הפלדה לבין החומרים החלופיים מתבטאת אולי בשימוש הגובר בחומרים פלסטיים בתעשיית הרכב. „תעשיית המכוניות נושאת עיניה אל הפלאסטיק", אומר ויקטור קרטיס, דובר מפעל הפלדה הגדול בארה"ב. משלוחי הפלדה לתעשיית הרכב קטנו אשתקד בחמישית כמעט, ל־17% מכלל המשלוחים, לעומת 21% לפני עשור, מסר מכון הפלדה. „עד אמצע שנות ה־90' ייעשה שימוש בחומרים חלופיים לציפוי החיצוני של גוף המכונית, ב־30% מכלי הרכב" מסרה דוברת "ג'נרל מוטורס", מרי אליוט. "ג'נרל מוטורס"... "ג'י. אם", שלשניים מדגמיה, הקרוזט והפיירו, יש כבר היום גוף שאינו עשוי פלדה, מתכוונת להוציא לשוק עד 1990 משאית־מיני בעלת מירכב פלאסטיק.

סיגור טכנולוגי

כדי להיאבק במגמה זו, נאלצה תעשיית הפלדה לפתח חומרים קלים יותר ועמידים יותר בפני חלודה. כלי הנשק החריש ביותר של תעשיית הפלדה במלחמתה בחלודה הוא תהליך הגילוון החשמלי, בו מעטים על הפלדה שיכבה דקה של אבץ כדי לצמצם את החלודה. הגילוון החשמלי יוצר פלדה קלה וחזקה יותר, עם גימור חלק יותר ועמידות טובה יותר בפני שיתוך, ובכך היא עולה על השיטות המסורתיות להגנה מפני החלודה, מציין קיושי קאוואהיטו, פרופסור לכלכלה באוניברסיטת טנסי. בשנה זו בלבד החלו פועלים בארה"ב חמישה מיתקנים לגילוון חשמלי המספקים את מוצריהם לתעשיית הרכב.

לדברי מרי אליוט, הפלסטיק מאפשר לייצר חלקים מורכבים בתהליך אחד ויחידי אך לעומתו יש לפלדה יתרון המתבטא באפשרות לייצר בכמויות גדולות ובקצב מהיר.

במאמץ להדביק את המתחרים ואף להשיגם עוסקת תעשיית הפלדה האמריקנית במחקר שמטרתו להצעיד את תהליך תבניות היציקה החרושות צעד נוסף קדימה, ולאפשר ייצור מוצרים כמעט מוגמרים, אומר קרטיס. תהליך כזה עשוי להקטין את עלות ייצור הפלדה ב־20 עד 30 דולר לטונה. לדבריו, קטנה כבר כיום העלות הממוצעת של ייצור הפלדה בארה"ב מזו שביפאן ובגרמניה המערבית — 473 דולר הטונה, לעומת 533 ו־486 דולר הטונה, בהתאמה.

במקביל נמשך המאמץ המחקרי לפיתוח טכנולוגיות חדישות לגמרי, כגון ייצור פלדה במישרין מחמרי גלם, ללא צורך בתנורי היתוך, מסר קאוואהיטו. לדבריו טכנולוגיות אלה עשויות להצעיד קדימה את תעשיית הפלדה האמריקנית עד תום המאה, מרחק רב ממתחרותיה.

מייקל פריצפטריק, רויטר

המצב בתיירות — מפולת ממש

„התיירות היא תעשייה לכל דבר; היא מובילה בין התעשיות האזרחיות בישראל בהכנסות ממטבע חוץ, והכנסותיה עולות על אלו של תעשיית היהלומים, החקלאות והטכנולוגיה המתקדמת". כך טוען בלהט יוסף שובל, אשר פתח את נציגות משרד התיירות בוושינגטון, לפני חודשים ספורים.

לצערו, למרות ההכרה הרשמית והעקיפה, לא זוכה התיירות להכרה כתעשייה. „אולי בגלל שהפועלים לבושים אחרת, אולי בגלל שהתוצר כליבך שונה", הוא אומר. בראיון ל„על המשמר", הסביר שובל את המניעים שהביאו לפתיחת הנציגות בוושינגטון ופירט את הנעשה בה.

מבחינה ארגונית הוחלט במשרד התיירות לפצל את הטיפול בחוף המזרחי של ארה"ב. בוטלה משרה בניו־יורק ונפתח המשרד בוושינגטון. ההערכה היא שכך יתאפשר חריש עמוק יותר בפוטנציאל התיירות הקיים במדינות פנסילבניה, קנטקי, מרילנד, שתי הווירג'יניות ועוד. ערים שהיו מסונפות קודם לכן לניו־יורק, כמו פילדלפיה (הרביעית בגודלה בארה"ב ושלישית במספר יהודיה), או בולטימור (שבה כ־100 אלף יהודים) יהיו מסונפות מעתה לוושינגטון, ככתובת לטיפול בתיירות. וושינגטון היא מרכז חשוב. לכל ארגון — חברתי, דתי או מקצועי — יש ייצוג בעיר זו, ורוב הארגונים מחזיקים בה את משרדם הראשי. לכולם אינטרס בקשר עם המימשל והם מחזיקים בוושינגטון אנשי שדולה.

ההתחלה היתה צנועה מאד ללא משרד, ללא טלפון פרטי. עתה שוכן המשרד בחדרון קטן, בבניין השגרירות, המאכלס את כל המיכשור הדרוש למשרד מודרני. בעתיד הקרוב יקבלו חדר או שניים נוספים ואז ירווח באמת.

מיקומו של משרד התיירות בוושינגטון ובבניין השגרירות מאפשר מיצוי כפול של האפשרויות. „מעמדו הפדרלי" חשוב בקשר עם המימשל והארגונים השונים. מצד שני, כאן נעשית העבודה בשטח עם סוכני־נסיעות פרטיים ואורחים, ועם אנשי הקהילה היהודית הגדולה. בניין השגרירות מרשים, ואפשר לארח בו קבוצות.

במישור הפדרלי ניתן להצביע על הישגים: החל משא־ומתן על הסכם תיירות בין ישראל לארה"ב. בראש הצוות הישראלי עומד אלי רובינשטיין, בשגרירות, ואיתו הציר הכלכלי דן הלפרין, עוזרו אודי פולונסקי ויוסף שובל.

בעת ביקור סגן הנשיא ג'ורג' בוש בישראל, בסוף יולי השנה, נחתם הסכם, שהוא מעין „הסתעפות" של „הסכם אזור הסחר החופשי". ההסכם מסדיר את נושא התיירות, עוסק בשיתוף פעולה בין ערים תאומות ומטפל בנושאי פיתוח, השקעות ועידוד תיירות.

ברור שההסכם אינו אלא נדבך אחד בין רבים, שעוד יש לבנות, ויש לנתב את פעולותיו לשני מיגזורים עיקריים. האחד — מסורתי — הוא יהדות ארה"ב. למרות האחוז הגבוה שיש להם בין התיירים הבאים לישראל (כשליש), הרי כ־85־80 אחוז מיהודי ארה"ב לא ביקרו מעולם בארץ. „מי שביקר פעם אחת, חוזר ומבקר שוב ושוב", אומר יוסי שובל. „עם זאת, יש רזרבה עצומה שיש להשקיע בה".

במיגזור הבלתי־מסורתי מתרכז המאמץ, כרגע, בשני ארגונים. האחד — ארגון הפנסיונרים של ארה"ב, שמשרדו הראשי נמצא בוושינגטון והוא מונה 21 מליון חברים. חלק מההצעות שהארגון מספק לחבריו הן הצעות לטיולים ברחבי־העולם. יוסף שובל מנסה להצטרף כיום לרשימות הארגון. הוא מאמין שאוכלוסיה זו, שהיא בעלת יותר פנאי ויותר כסף, מהווה פוטנציאל עצום לתיירות לישראל.

הארגון השני מקביל ל„ועד למען החייל" הישראלי וזהו ה־M־50 האמריקני. מטרת משרד התיירות היא להגיע לאנשי הצבא. בעזרת סוכני־נסיעות מקומיים ינסו שובל ואנשיו להציע טיולים לישראל עם „סוכריות" מיוחדות, כמו ביקור במחנה צה"ל או במפעלים לייצור הלביא והמרכבה. פריצת דרך בשתי אוכלוסיות אלו תהיה משמעותית ביותר.

אולם, הדברים אינם פשוטים ואינם מתרחשים מיד. „המצב בתיירות, בכלל, הוא מפולת של ממש", אומר יוסי שובל. „זאת, למרות שמצבנו, יחסית למדינות אחרות, פחות גרוע". לדוגמא, התיירות האמריקנית לישראל ירדה ב־50־40 אחוז, בעוד שספרד, יוון ואיטליה איבדו כ־60 אחוז מהתיירים שלהן. הסיבות נעוצות בהיסטריה, הטירור, היחלשות הדולר ועידוד התיירות הפנימית באותן ארצות.

„המשבר הנוכחי חמור, והיציאה ממנו לא תהיה ישראלית מובהקת, אלא כללית", מסביר שובל. כשיחלו הדברים להשתנות שוב לטובה („אולי הדולר יתחזק...") יהיה קל יותר.

דליה רפאל, וושינגטון

מתוף ומשם

בעריכת עלינא תורי

מה חדש?

גבר בעבודה

מאת עופר ניר

קולין היי, מנהיגה לשעבר של הלהקה האוסטרלית המפורסמת „גברים בעבודה", עובר בימים אלו על אלבום סולו ראשון, שיראה אור בראשית השנה הבאה. את האלבום מפיק רובין מילר, מי שתרם הרבה להצלחתה של הזמרת שארדיי. יחד עם היי, מופיעים באלבום שני חברים נוספים מלהקתו לשעבר, ציאר ווקרמן והג'רמי אלסופ. אורחים נוספים: גיטריסט להקת „מעמודי־המנים" רובי מקינטוש, וויין שורטר והרבי הנקוק.

האלימות רודפת את ג'ון ליידון ולהקתו „רימוי ציבורי בע"מ". לפני חודשים אחרים, כמעט ונהרג מפגיעת כדור ביליארד שנזרק לעברו, כאשר עמד על הבמה והבהומנויות אחרות נזרקו לעברו בקבוקים וחפצים אחרים. ליידון הנזעם איים אז להפסיק להופיע בכלל, אך נרגע וחזר בו. אבל האלימות, מסתבר, הולכת בעקבות הלהקה. כאשר הופיעה בווינה, לפני שבועות מעטים, נזרק בקבוק לעבר גיטריסט הלהקה, ג'ון מקגו והוא נפצע באופן רציני ונזקק ל־40 תפרים בפניו. הזורק נתפס מיד על־ידי השוטרים שנכחו במקום ואילו הלהקה ירדה מן הבמה ולא שבה אליה. כעת, מאיים ליידון שוב, להפסיק להופיע.

תקליטון הסולו הראשון של בוב גלדוף „העולם קורא", יראה אור לקראת סוף החודש הזה. ואילו אלבום הבכורה שלו, ייצא לחנויות לקראת חודש נובמבר, הפיקו, כידוע, דייב סטיוארט ורופרט היין. בינתיים, מתכונן גלדוף למסע־הופעות ובימים אלו הוא מרכיב להקת־ליווי חדשה. האוטוביוגרפיה של גלדוף שוברת שיאים. עוד לפני שהגיעה אל חנויות הספרים, בית־ההוצאה „סידג'וויק אנד ג'ונסון" מסר, כי למעלה מרבע־מיליון עותקים הוזמנו בהזמנות מוקדמות וזהו רב־המכר הגדול ביותר שלהם, בכריכה קשה, מאז ומעולם. אגב, שמועות בדבר מועמדותו של בוב גלדוף לפרס נובל לשלום, לא ירדו בינתיים מן הפרק. אפשר לצפות להפתעות.

● „דוראן דוראן" סיימה את העבודה על אלבומה החדש, החמישי במספר, שייקרא כפי הנראה „ידוע לשמצה". זהו האלבום האחרון בהשתתפותו של הגיטריסט אנדי טיילור. מנהלי הלהקה הודיעו רשמית על פרישתו, מהלך שהיה צפוי כבר זמן רב, מאז החל לעבוד עם סטיב ג'ונס (אקס „אקדחי הסקס") על תקליט סולו.

● לאחר תקופה ארוכה של שתיקה, אליס קופר חוזר, אחת הדמויות המפחידות ביותר ברוק האמריקני של שנות ה־70, ומי שהתפרסם בהופעת־במה אלימה ששמה בכיס את אוזי אוסבורן, שב בתקליטון חדש ושמו „הוא חוזר (האיש מאחורי המסכה)", שיר הנושא לסרט־אימים רביעי בסדרה „יום שישי, ה־13 בחודש". בצידו השני של התקליטון, גירסה „חיה" ללהיט ידוע שלו משנות ה־70' „תינוקות של מיליארד דולר".

● לפני שלוש שנים נדהמו מעריצי להקת „קלאש" לשמוע כי מנהיג הלהקה ג'ו סטראמר פיטר את מיק ג'ונס, חבר חשוב אחר בהרכב, בטענה כי אינו מתאים יותר לרוח „קלאש". מאז, הקים מיק ג'ונס את הלהקה המצליחה „ביג אודיו דינמייט" ואילו „קלאש" הגיעה לסוף דרכה לאחר אלבום לא הכי

סטיב מוריס — סולן להקת „סמית'ס"

מוצלח. כעת שבו השניים לשתף פעולה ובכך הגיעה לקיצה המריבה הקשה ביניהם. סטראמר מתארח באלבום החדש של „ביג אודיו דינמיט".

● היכן חתומה להקת „הסמית'ס"? האם בחברה העצמאית „ראף טרייד", בה הוציאה את תקליטיה עד היום, או שמא בחברת־הענק „אי.אמ.איי" החברה הגדולה טוענת שהלהקה חתמה על חוזה ועל־פיו, תהיה שייכת לה, כאשר יפוג תוקף החוזה שלה עם החברה הקטנה יותר. העצמאית טוענת ששום דבר עוד לא סגור סופית והתקליטון הבא של הלהקה „שאל", ייצא אצלה. גם אלבום האולפן הבא שלה שייך ל„ראף טרייד" וייתכן שהלהקה אף תקליט בהופעה, מחווה לחברה העצמאית שעשתה רבות למענה...

ג'אז

דור העתיד

"NEW GENERATION OF JAZZ"

— תקליט חדש

BLUE-NOTE

— יבוא „בית התקליט" תל־אביב

BLUE NOTE הוא שמה של חברת תקליטים המתמחה בג'אז וגם של אחד ממועדוני הג'אז החשובים של ניו־יורק. התקליט הוא ניסיון להצביע על הדור הבא של הג'אז. לאו דווקא נגנים ומוסיקאים צעירים. זהו אוסף של מוסיקאים שהכיוון של כל אחד מהם שונה, אך האיגוד שלהם יחד הוא בעצם תמונתו של הג'אז היום ובעתיד. יש משהו מגוס בתקליטי אוסף ובמיוחד כאשר הקטעים נלקחים מתקליטים. אבל גם בכה זוהי טעימה לא רעה.

התקליט נפתח בקטע של מייקל פטרוצ'ני — פסנתרן מצויין, מאלה שהקלידים האלקטרוניים לא הצליחו לגנוב מהם את הכיף האמיתי של הג'אז. שילוב של ביל אוונס' מקוי טיינר ויכולת נגינה וירטואוזית ממש מצריך צליל מיוחד, מקורי, אחר.

המוסיקאי הבא הוא בובי מקפרין. נגן הפה־מקפרין הופיע בארץ בתחילת דרכו, מאז הצליח לכבוש לו מקום של כבוד. התקליטים שהוציא נמכרים והוא מבוקש להופעות. הקול של מקפרין הוא מתנת טבע והוא עושה בו ככל העולה על רוחו. זהו פשוט תענוג, לא מקורי תמיד, לא מעמיק, פשוט כיף. מקפרין הוא מוסיקאי, שהולך קצת לאיבוד בתקליטים. בהופעה חיה הוא חוויה, לכן הוא גם מרבה להקליט קטעים מהופעות חיות. הקטע לקוח מתוך תקליט חדש של מקפרין „מגע קסם", שגם אותו אפשר להשיג בתקליטי הייבוא.

מוסיקאי צעיר אחר – סטנלי ג'ורדן – גיטריסט צעיר, סוליסט, כוכב עולה. הקטע "ROUND-MIDNIGHT" בתקליט של מונק. ג'ורדן הוא טכנאי מצויין, האינטרפטאציה המוסיקאלית שלו משעממת. לא פלא שההפקה נעשתה על־ידי אל דה־מיולה. שניהם יכולים לפתוח מכון לטכנאות גיטרה.

טוני ויליאמס, מוסיקאי אחר שמופיע בתקליט, הוא מתופף ותיק. הסיבה שהוא בתקליט נובעת כנראה מהשתיקה הארוכה שלו מאז תקליטו האחרון, שש שנים. ויליאמס התעסק בהפקות ובנגינה בהרכבים — כמו וי.אס.או.פי. וגם עבר עם ג'ון מקלפלין. הוא אולי מתופף הג'אז הטוב ביותר שיש כיום. שווה להתאמץ ולהשיג את 'FOREIGN-INTRIGUE' — התקליט האחרון שלו מלא במוסיקאים מצויינים ובמיוחד בובי האצ'רסון, נגן הויברפון המצויין, ששיתוף הפעולה בינו לבין ויליאמס מצויין.

מוסיקאי אחר — ביל אוונס. אפשר היה לשמוע אותו עם „תזמורת המהווישנו".

הקטע של אוונס לקוח מתוך תקליטו האחרון "ALTERNATIVE MAN" שהוא אחד התקליטים היותר מעניינים שיצאו בשנים האחרונות. אוסף של סגנונות, מוסיקאים מצויינים, תקליט ששווה התייחסות נפרדת. הקטע נקרא "MILES AWAY" מעין מחווה למיילס דיוויס, שהופיע על אוונס יותר מכל מוסיקאי אחר. קטע מצויין עם סולו של מרכוס מילר. עוד שם השייך לדור העכשווי של הג'אז.

אפשר גם לשמוע בתקליט את נני וולאס,או.טי.בי. הרכב של כלי נשיפה שמנסה להעביר את רוחו של פארקר, מונק וגולפי למוסיקה של שנות השמונים. וג'יימס ניוטון, נגן חליל, כוח עולה שהספיק כבר לנגן עם גדולים כמו מקוי טיינר. רוחו של אלינגטון מסתובבת. בקטע הזה — יופי של נגן.

תקליטים

מה עשו ל„מאסטרים" המקוריים?

מרווין גיי – „מוטאון", „זוכרת" – חברת „איסטרוניקס"

מאת עמית רוט

„מוטאון" חברת התקליטים השחורה, זוכרת את הזמר — כותב השירים הענק שנרצח בריב משפחתי לפני שנתיים. אבל בתקליט הנהדר הזה הם עשו כמה דברים מעוררי תמיהות. הם לקחו „מאסטרים" מקוריים של מרווין גיי בשנות ה־60 ותחילת שנות ה־70, ו„עלו" על חלק מהם בהקלטות של כלים חדשים.

מאחר שרוב האנשים שעשו זאת היו מקורבים למרווין שנים רבות, אפשר לשער שהתוצאה די קרובה למקור או לפחות מהימנה לרוחו. אך בכל זאת הייתי מעדיף לשמוע את ההקלטות המקוריות, גם אם הן ערומות וחסרות. בכל אופן, השירים שכתבו כמה מהטובים במלחינים ומלחיני הריתם אנד בלוז בקולו הנהדר של מרווין גיי, חומר ברמה גבוהה מאד והביצועים של הנגנים של מוטאון ברמות משתנות, מרכיבים את האוסף המעניין הזה שיימכר בחנויות תקליטים בזכות הביצוע „לשמעתי, שמועה" האלמותי, אבל זה מכיל הרבה יותר... מומלץ מאד למרות החסרונות.

פס־קול הסרט „חטיפה בעימה" — סי.בי.אס. אמנים שונים

זהו היוצא מן הכלל שמוכיח את הכלל. סוף סוף תקליט — פס־קול שגורם לך לרצות לראות את הסרט ממנו הוא לקוח.

מיק ג'אגר, ברוס ספרינגסטין, פול יאנג, בילי ג'ואל, קול אנד ז'ה גנג' ועוד ... מרכיבים את המוסיקה לסרט המצחיק הזה שנקרא באנגלית 'רות'לס פיפל' ונקרא בעברית משום מה „חטיפה נעימה". רוק אנד רול ומוסיקת נשמה אנרגטית הם התפריט עתיר הקלוריות עליו מתקיימים כוכבי הסרט. ביניהם בט מידלר ודני דה ויטו — תפריט לא במיוחד. אבל לית חפס קול של „חטיפה נעימה" זה נשמע כמו יצירת מופת.

פסקול הסרט „אהבה בשחקים" — אמנים שונים — סי.בי.אס.

משום מה חושבים היום בתעשיית הסרטים, שמה שיביא את הקהל לבתי הקולנוע אינם שירי סוף קונבנציונאליים וכמעט לכל סרט חדש מתלווה תקליט שמכיל את שירי פס הקול. לרוב זהו דבר משעמם ביותר ומיותר. „אהבה בשחקים" מכיל להיט ענק של „ברלין" — „תעשי את נשימתי" — ותשעה שירים אחרים שלא סותרים את הכלל הנזכר למעלה. למרות השתתפות פעילה של אמנים כמו לוגינס והלהקות „צ'יפ טריק", „טריקול", „נער מאוהב", „לאוו בוי" ועוד. בסרט אפשר לפחות לראות את כלי המטוסים הבלונדית.

הצד השלישי של התקליט

ראפ מחולל מהומות

להקת „ראן די.א.סי." – סכינים נשלפו

מאת עופר ניר

ראפ הוא סגנון מוסיקאלי שנולד והתפתח ברחובותיה של ניו־יורק. הציוד הדרוש: מיקרופון, מערכת המורכבת משני פטיפונים ומיקסר, לשלב בין שני התקליטים והכי חשוב, לשון זריזה ומיומנות בחריזה מהירה. זה צריך להיות קצבי, זורם, כמו חילופי מהלומות בתגרת רחוב. זה משמש תחליף לקרבות אמיתיים. איש אינו נפגע פיזית. ברוב המקרים, בכל אופן. במקרה יוצא דופן, בהופעת של להקת „ראן די.אמ.סי." התחוללה תגרה קשה בה נשלפו סכינים והיו מספר פצועים. מנהל הלהקה טוען שדבר מעין זה יכול היה להתרחש בכל מופע, ולא צריך לעשות עניין מכך שזה קרה דווקא בהופעה של להקה זו.

ייתכן שכן. ייתכן שלא. ל„ראן די.אמ.סי." יש מסרים חברתיים ברורים, המדברים על גאוות השחורים וזקיפת קומתם. באווירת חמה, ההולכת ומתלהטת, זה עלול להצית פתיל קצר מאוד של מצבת אנרגיה כמעט קטלנית. עד עתה היתה „ראן די.אמ.סי." מוכרת למעטים בלבד בארץ, בעיקר חובבי ראפ ותיירים שהתלהבו מסגנון זה בביקורם בארצות־הברית, והביאו משם תקליטים. אבל בימים אלה צועד במצעד הלועזי של רשת גימל להיטה „לך בעקבותיי" (בתרגום מילולי: לך בדרך זו) ובקרוב יוצא־לאור אלבומה „לחולל מהומה", בהדפסה מקומית. אם אינני טועה, אלבום הראפ „פרופר" הראשון בארץ. „לך בעקבותיי" אינו קטע מקורי של הלהקה. במקור, ביצעה אותו להקת הרוק־הכבד האמריקנית „ארוסמית" ושניים מחבריה, סטיב טיילר וג'ו פרי, תורמים קולות וגם הופעת־אורח בסרטון הוידיאו המעולה המלווה את הלהיט. לא מפתיע, אומרים אנשי „די.אמ.סי.", משום שמאז ומתמיד נהגו לשלב במיקסים שעשו תקליטים של להקות רוק, כבדי וכבדי פחות, כניגוד להרכבי ראפ אחרים שנמנעו מרוק „לבן". אם אמרנו קודם ש„ראן די.אמ.סי." נותנים ביטוי לרחשי־לב בתחום החברתי, הרי שאין זה התחום היחיד בו הם נוגעים. בתקליט שלהם הם נותנים גם קטע הערצה ל...נעלי ה„אדידס" שלהם.

נכון להיום, „ראן.די.אמ.סי.", הם להקת הראפ הטובה והפופולרית בארצות־הברית, משמע: בעולם: ראן, כינויו של ג'ו סימונס (די.אמ.סי. הוא כינויו של חברו להרכב וידידו הטוב, מאז בית־הספר היסודי, דאריל מקדניאלס), אומר בבטחון־עצמי רב כי הלהקה מצליחה משום שיש לו החרוזים הטובים ביותר והקצב הכי מדליק. חבר נוסף בהרכב הוא ג'ייסון מייזל, המכונה ג'אם מסטר ג'יי. הוא על תקן של חבר־נספח, לא מלא, לא מופיע בכל תצלומי הלהקה.

ראן גדל, בעצם, לתוך הראפ. אחיו, ראסל, הוא המנהל האישי של מי שמוגדר כמלך הראפ, קרטיס בלו. בגיל 12 כבר הופיע ראן כשוליה (ואנשי הראפ נזקקים לכאלה, כדי לעזור להם בהחלפת התקליטים והתאמת המקצבים) של בלו. כעבור זמן לא רב כבר הופיע בראש צוות משלו, עם די.אמ.סי. וג'אם מסטר ג'יי. בשנת 1982 סיימו את בית־הספר התיכון ובאותה שנה הקליטו תקליטון ראשון, שיצא, כעבור זמן לא רב. בעקבות התקליטון הזה, „ובכן, ככה זה", הקליטו את „זמנים קשים" ואת אלבום הבכורה שלהם. „לחולל מהומות" הוא אלבומם השלישי והוא זכה בתקליט־זהב מייד עם צאתו לשוק.

„ראן די.אמ.סי." השתתפו בתקליטון „סאן סיטי" ונטלו חלק באלבום וסרט וידיאו, מחווה למרכז מרטין לותר קינג באטלאנטה ואמצעי לגיוס כספים לפעילות המרכז הזה, הממשיך במסורת המאבק האנטי־גזעני בשיטות לא־אלימות. הלהקה הופיעה גם בסרט קולנוע „קראש גרוב", מעין ביוגרפיה מצולמת שלה, נסיון לא כל כך מוצלח לפי חברי הלהקה. הסרט החדש שלהם נקרא „קשוח יותר מעור" והוא עלילת־מתח נוסח „השוטר מבוורלי־הילס" או „קוברה".

„ראן די.אמ.סי." אינה רק להקה. היא משתייכת לתופעה חברתית־מוסיקאלית, אמנות שצמחה מן הרחוב, כמו הגראפיטי וריקודי הברייק. בינתיים, זו תופעה אמריקנית, יהודית. אבל, לא בוחע אם נשמע בקרוב על ראפ יפאני, חיקוי העולה על המקור...

אדם וביתו

בעריכת צביה בן־שלום

זה היה בתרפ"ט

פרשה עלומה זאת, מראשית הישוב מתפרסמת במלאת 57 שנים לעליית הקיבוץ מעפולה למשמר־העמק, וביום השנה לפטירת שאול קרוק, ממגיני משמר־העמק במאורעות תרפ"ט.

משמר־העמק הקטנה 1929

קיבוץ משמר־העמק של 1929 היה קיים יותר על הנייר מאשר במציאות היומיומית. אמנם קיבוץ כ', שהיה היסוד למשמר־העמק, נוסד כבר בראשית 1922, ב־1926 עלתה קבוצה ראשונה על הקרקע באבו־שושא וב־1927 הושלמה ההתאחזות הקבועה בין הכפרים אבו־שושא והובייה. אולם רוב הקיבוץ ישב למעשה בעפולה, ובמשמר־העמק נשארה רק „פלוגה" של 15 חברים שטיפלו במשק.

לא היה כל מקום לטינה בין תושבי הכפרים הערבים שבסביבה לבין המתיישבים היהודים. אדמת משמר־העמק נרכשו בכסף מלא מהערבים על־ידי חברת „הכשרת הישוב". המתיישבים עצמם עסקו בפאלחה, כמו הכפריים, וחלקם גם שלטו בשפה הערבית. במשך שנות קיומו הראשונות של הקיבוץ, שררו יחסי רעות ואחוות־עמים בין הישוב היהודי לבין שכניו. טה'ה, מוכתר הכפר רוביה, (הנקרא הכפר של יוסוף בק, על שם בעל הקרקעות) אף היה נשוי ליהודיה בת זכרון־יעקב. נולד להם בן — מוחמד.

במקביל, נפתח במגידו הסמוכה אתר־חפירות ארכאולוגיות חשוב, מטעם אוניברסיטת שיקאגו, ובמימונו של המיליונר רוקפלר. האתר נוהל ע"י האנגלי פיליפ גיא, חתנו הנוצרי של אליעזר בן־יהודה (בעל בתו הבכירה, ימימה). אנשי משמר־העמק רכשו את אהדתו כמקרה. לאחר שפעם שמע את „סונטת קרויצר" של בטהובן מתנגנת בקיבוץ ופלט בהשתאות: „חי נפשי, סונטת קרויצר בצריף!"

עשן יוצא מהכפר של יוסוף בק

באוגוסט 1929 החלה תכונה מוזרה בכפרים הערביים. שמען של הפרעות הגיע גם הנה, ושליחים עברו מכפר לכפר ועוררו את הפלאחים לצאת כנגד שכניהם היהודים. הראשון, ה„מריח" את המזימה המתרקמת, היה מזכירו הארמני של פיליפ גיא, שהיה אף הוא אוהד נלהב של המפעל הציוני. הוא מיהר לפנות למעבידו. „עשן יוצא מהכפר של יוסוף בק", אמר בקול מורה אימה. עשר השנים שחלפו טרם השכיחו ממנו את שואת בני־עמו, ואף אהדתו למיעוט היהודי יוחסה לעובדת היותו בן מיעוט נרדף. גיא, שהושפע כנראה מנימת דיבורו של הארמני, מיהר להזהיר את אנשי משמר־העמק. הזכות שבידי האנגלי ומזכירו היו קלושות, אולם המתיישבים החליטו בכל זאת להתכונן להתקפה אפשרית.

גזבר הקיבוץ, נח (נוצק) שפיצר, נשלח מיד לחיפה והשיג הבטחות לסיוע בעת הצורך מ„ההגנה" בחיפה ומאנשי נהלל. הוסכם, שבמקרה של התקפה תועלה אש בערימת קש ושהעשן יהיה סימן, שנחוצה עזרה. נוצק גם קיבל מהקצין היהודי וונדרמן 12 פצצות „מילס", אלו הצטרפו ל־12 כלי־ירייה מיושנים — אנגליים, גרמניים וטורקיים, וכן לרובה פלוני אחר, שהיו מוחבאים בקיבוץ. מכל אלו רק שני רובים היו לגאליים.

רק כעבור ימים אחדים התחוור לחברים, שחשדותיו של המזכיר הארמני עומדים להתממש. תנועת כלי רכב גדולה נראתה מחיפה לכיוון ג'נין, וממשמר־העמק ניתן היה להבחין בדיבורים בוערים, מלווים בהרבה תנועות־ידיים, בין נוסעי כלי־הרכב לבין תושבים באבו־שושא ובהובייה. מזכירו של גיא, אשר היתה לו גישה אל הכפרים הערביים, ברר ומצא שנוסעים לג'נין הם ערבים שברחו מחיפה. „ההגנה" ערכה את פעולת־תגמול נגד פורעים ערבים, ומחשש לעוד פעולות־תגמול נסו הערבים מחיפה. הם הסיתו את תושבי אבו־שושא והוביה לנקום ביהודי משמר־העמק.

כמו במאורעות חברון באותה תקופה, גם כאן היו ערבים „טובים" וערבים „רעים". אלו אשר רצו להשמיד את נקודת ההתיישבות היהודית, ואלו אשר חפצו בהמשך השכנות הטובה עם משמר־העמק. בתקופה, שלפני הפרעות לא היתה חלוקה כזאת. לא אחת הזדמנו כמה מהחברים אל כפר רוביה, בדרך־כלל בחברת אריה דיאמנט (שכונה „מוכתר משמר־העמק") אשר שלט היטב בערבית, וישבו בניחותא בבית המוכתר טה'ה. הם שוחחו ביידיש עם אשתו היהודייה של המוכתר, שהיתה אז חולה מאוד, ובנם מוחמד טה'ה היה מאזין לעיתים מן הצד. מאזין ושותק. נראה שצעירי הכפר זכרו לו יותר את מוצא אמו מאשר את כסף־אביו, כי במשך שנים דבק בו הכינוי המזלזל „נוס־נוס" (מעורב). הוא היה צעיר יפה־תואר, חסון כיהודי ומתנשא כיוון ששמר תמיד על דיסטאנס בעיירייה בביתו. נראה, שגמר אומר להתנתק לכל דבר מה„חצי" היהודי שלו ולהפוך לערבי עם ערבים. לאחר שהנמלטים מחיפה הסיתו את הכפריים ועורר את רוביה לנקמה, היה מוחמד טה'ה, המנהיג אשר עלה בראש ה„שבאב" על הקיבוץ.

מריבות כתוב בבא עת הפרעות, בדרך הקלה תקיפת ישוב יהודי קטן, שלמראית עין ניתן היה להשמידו בכמה דקות, מפתיע יותר,

נוכח שילהוב היצרים שחל בכל א"י ב־1929, היה יחסם של כפריי אבו־שושא אל משמר־העמק, ללא שום הסבר ממשי. התעקשו אלו להמשיך את שכנותם הטובה עם היהודים — גם כאשר נפלה לידם הזדמנות־פז להיפטר מהם. ככלל, לא השתתף כפר זה בהתקפה על הקיבוץ. יתרה מזאת: המתיישבים ידעו בבטחון את מועד ההתקפה מפי ערבי תושב־הכפר. אמנם, היו סימנים למועד המתקרב — כיוון ששטחי הפאלחה הערביים התרוקנו מעודרי הכבשים וכמעט לא נראתה בהם נפש־חיה — אך הזמן המדוייק לא היה ברור. מזה שנתיים הועסק עבדאללה, בן אבו־שושא, בניפוי החיטה של הקיבוץ. את הנפות — כלי העבודה שלו — השאיר לעיתים במשמר־העמק, כשהוא עצמו היה שב לכפרו. בבוקר ה־26 באוגוסט בא בסערה ודרש־ביקש־התחנן לקבל את נפותיו. כביכול בלי לשים לב „פלט" את כל אשר רצה להודיע: „היום בצהריים תהיה פה התקפה. כל הקיבוץ הזה יעלה באש. חבל על הנפות שלי" — דאגתו הגרוטסקית לנפותיו, שאותן לא קיבל, כמובן, באותו יום, באה להסתיר רגש אחווה כן אל הקיבוץ שבסכנה. אגב, עבדאללה המשיך את עבודתו במשמר־העמק עוד שמונה שנים, עד שב־1937 הגיע לקיבוץ מכשיר מודרני לניפוי תבואה.

דברי עבדאללה הבהירו את הסכנה הקרבה. העשן מכפרו של יוסוף בק עמד להפוך לאש. עוד היום.

מחכים לעזרה

נוצק שפיצר ואברהם גולדשלגר יצאו מיד לנהלל, כדי שבני המושב יהיו מוכנים להתקפה הממשמשת ובאה. יהודי נהלל הבהירו חד־משמעית, שבאזור שלהם המצב לא־פחות קשה. נוצק מיהר לנסוע לחיפה, לקבל לכל הפחות את העזרה שהובטחה ממפקדת „ההגנה". בינתיים החלו מתאספים המוני ערבים על יד כפר רוביה. המגינים אותתו לעפולה, חברי משמר־העמק אשר בעפולה פנו אל הבריטים, ואלו חגו במטוס מעל הואדי כדי שהערבים יידעו שהאח הגדול — עינו פקוחה. הערבים אמנם נפוצו בואדיות, אלא שהמגינים ידעו שעם רדת הלילה, הם ישובו בחסות החשיכה. תוך כדי הציפייה לשובו של נוצק מחיפה, החלו לבצר את האזור. כל חפץ קשיח שימש לביצור שטח הצריפים: פחים, כלים חקלאיים, עציצו העמודות עצמן בוצרו בעזרת „כברות" — חביות בקוטר מטר ומחצה, שבעיתות שלום שימשו לאיחסון חיטה. כעת היה להן שימוש הגנתי, כיוון שכדור שחדר לתוכן היה מסתובב סחור־סחור בין גרגירי התבואה ולא עובר הלאה.

המגן, זאב צ'לנוב, העלה הצעה להתרחץ ולהיטהר לקראת הקרב — כיאה לצאצאי המכבים. בדיוק 26 שנים לפני כן, באוגוסט 1903, יצא אביו — ד"ר יחיאל צ'לנוב, מנהיג ציוני רוסיה — בסערה מאולם הקונגרס הציוני השישי, לאחר שהודיעו על „הצעת אוגנדה" של הרצל. האב לא זכה להגיע לציון, שאותה העריץ על־פני אוטונומיה בארץ זרה, ובנו הגשים את חלומו והיה לחקלאי בא"י. כעבור זמן עתיד זאב צ'לנוב, רפתן בקיבוץ, להימחץ למוות על־ידי פר משתולל.

אחרי הטהרה, החלה המתנה מתוחה לנוצק ולעזרה. ההמתנה היתה כעין אקט של גיבוש חברתי. העדות מכורחות, וסיפורים, והלצות שמאחוריהם רצון משותף להפגת המתח. המפקד, אריה דיאמנט, רכב בינתיים למצפה סמוך של מודדים כדי להעביר הודעה אל הקצין הבריטי דאף. כשחזר — נגפה רגל סוסו באבן, ואריה שנפל נחבל בראשו ואיבד את הכרתו. העליזות, ששרתה קודם בקרב המגינים, נעלמה כהרף־עין. היא הוכה לסערת־רוחות קשה לפנות ערב, לקראת המועד המשוער של ההתקפה, כאשר הגיעו למקום קצין ערבי־נוצרי בשם פאריל אפנדי ועמו נוצק וחמישה שוטרים ערבים בשרות הוד־מלכותו. המגינים מיהרו להסתיר את נשקם הבלתי־ליגאלי (אשר הוצא ממחבואו עוד בבוקר), מן יורים.

פאריל ואנשיו נשלחו על־ידי משטרת חיפה כדי להורות למגינים לעזוב את משמר־העמק וכדי לשמור על הקיבוץ חסר־האנשים בעת ההתקפה. באותה הזדמנות התכוונו לחפש נשק לא־חוקי. מיד קם דוד (רודייה) לין (אביו של ח"כ אמנון לין), ואמר לפאריל ולאנשיו בקול תקיף מאוד: „אנו נילחם על זכותנו לשבת כאן, ולו גם עד טיפת דמנו האחרונה! הלחמו עמנו, או שגם אתם תיפלו בחרב!"

אלא שאז ניחתה המהלומה. נוצק שפיצר הביא עמו את עמדת מפקדת „ההגנה" החיפאית: „המצב כרגע לא מאפשר לאנשי „ההגנה" לעזור לנו במאומה. הם לא יגנו על 15 איש כאן, כאשר בחיפה זקוקים להגנתם אנשים שמיספרם פי כמה. הם אומרים כי עלינו לעמוד על המשמר בעפולה מפני התקפה אפשרית מצד ג'נין, לכן הם פוקדים שנזדיין בנשקנו וננטוש את משמר־העמק".

צעיר יפה מבית טוב

אחד מ־15 מגיני משמר־העמק היה שאול קרוק. יליד 1904, בן למשפחה ורשאית ציונית, שהגיעה בעקבותיו ארצה. הוא עזב בית אריסטוקרטי כבר בגיל 15, והצטרף לעוד שלושה חברי השומר הצעיר, שהיו מבוגרים ממנו בכמה שנים וביקשו לעלות לא"י.

ד"ר ישראל סלומניצקי, האחרון מבין הארבעה שנותר בחיים, מספר ששאול היה כה צעיר ויפה, עד כי היה צורך להרחיקו ממבטיהם מלאי־התאווה של התורכים בקושטא... משכב זכר היה אצלם דבר שבשיגרה, ושלושת העולים חששו שהנער ייפול קרבן לחטיפה או לאונס.

חצר המשק 1929

עד גיל 20 הספיק שאול ללקות, בעת ייבוש הביצות בעמק בית־שאן (1921), בקדחת טרציאנה ומיד לאחריה בקדחת טרופיקה!

שאול היה בין מייסדי קיבוץ כ', הגרעין של קיבוץ משמר־העמק: לאחר ייסוד בית אלפא (שלהי 1922) היה בגרעין שייסד את קיבוץ ג' במסחה (כפר תבור), ומיד לאחר מכן נשלח לחצי שנה לסנטוריום המרפא בברנהיים, גרמניה, במצב קשה; לאחר החלמתו שב ארצה, והיה מבוני עפולה וממייסדי משמר העמק. ב־1927 לקה בטיפוס, ונשלח במצב חמור לאותו סנטוריום בברנהיים. אולם גם הפעם לא נכנע, ולא חלפו עיתים רבים והוא שב לקיבוץ, לעבודה הרגילה. מאותו יותר היה מראשוני הנוטעים של „חורשת השומר הצעיר" המפוארת, הקרויה גם „יער משמר־העמק".

תמיד היה צעיר יותר ובריא פחות מן הסובבים אותו, אולם מעולם לא נפלה יעילות עבודתו מיעילות חבריו. בעיקר התבלט בנחישות דעתו, בלהט ההגשמה הציוני שבו ובנכונותו ללכת „עד הסוף" בכל עניין שבאידאל. אחד מעקרונותיו, שלו היו שותפים רבים אחרים, היה שאין נוטשים אדמה יהודית מעובדת, אפילו בעת סכנה. בימים ההם, כטרם נוצר המושג „קו ירוק", היתה לעקרון זה משמעות שונה לגמרי מאשר בימינו.

וכך, באותו ערב של אוגוסט 1929, עם רדת החשיכה, בעוד מגיני משמר־העמק נדהמים מפקודת „ההגנה" לנטוש את המקום ולהצטרף למגיני עפולה, לא היה לשאול קרוק ספק לאיזה צד הוא שייך. בין 15 המגינים היו הדעות חלוקות בעד ונגד העזיבה, וכל קבוצה — טעמה עמה: תומכי העזיבה ראו את מפקדת „ההגנה" כפוסק עליון שיש לציית להוראותיה, ופרט לכך מצאו הגיון רב בנימוקים, שהעלתה „ההגנה" בחיפה בעד הנטישה. מתנגדי העזיבה היו עקרוניים, נגד עזיבת המשק, שטופח על ידיהם במשך השנתיים האחרונות. ללא כל מאבק. את הנטישה ראו כמוצא אחרון, כדבר משפיל שיאלצו לעשותו רק אם לא תיוותר כל אלטרנטיבה אחרת.

שאול קרוק בקומה זקופה גם בגיל 80

קשה לאמר כמה זמן נמשך הדיון במשמרת והתקפה? אולם היא לא היתה ארוכה מדי. בקרב הערבים היו נפגעים, עפ"י זעקות הכאב וקינות הנשים, מן המקום לא האמין הקטן והחמוץ, שהוא לוחם כנגד 15 איש אשר רק 13 מהם אוחזים בכלי

הוויכוח, שהיה אידיאולוגי ונוקב ביותר, נקטע כאשר אחד המגינים וילק הורביץ שיצא לשאוף מעט אויר — קלט לחישות בערבית מאזור הגבול של ההיאחזות, והודיע על כך לחבריו. אריה דיאמנט, שהתאושש מהחבלה בראשו, הורה להוציא את כלי הנשק הבלתי־לגאליים מהמחבוא.

פאריל אפנדי ואנשיו, שנאלצו להישאר במשמר־העמק, פערו עיניהם בתדהמה. המגינים העבירו בעורמה את כלי־הנשק מיד ליד, ויצרו אצל השוטרים הערבים אשלייה אופטית, שהנשק בידיהם מרובה, ולכל אחד מהם יש מלאי נשק: למעשה, היו יותר אנשים מאשר כלי־ירייה, ושניים מהמגינים נאלצו להסתפק בנבוטים. שאול וכמה מחבריו שמעו את הערבים מקללים חרש: „היהודים הללו, בני הזונה: יש להם כל־כך הרבה נשק, אך לשלטונות אינם מגלים זאת". אולם לא היתה לשוטרים ברירה, ומכורח הנסיבות גוייסו אף הם למלחמת „בני הזונה".

לכל אחד משש השוטרים הערבים היה רובה קצר. בתחילה ביקשו המגינים לשלב את השוטרים בין יתר הלוחמים, הוזה אומרו יהודי־שוטר־יהודי־שוטר וכך הלאה. אולם אריה חש, שברגע האמת עלולים השוטרים לבגוד ולעזור דווקא לבני־עמם, ולכן שם לבסוף שניים בכל עמדה, כשמשני צדדיהם שני יהודים. שאול קרוק ומשה וייס (אופו) התמקמו בצידי שני שוטרים ערבים, שאת אחד מהם — רשיד — הכיר שאול היטב.

„תן את הרובה!"

מהכפרים שארקייה ורוביה עלו קריאות „עליהום" ו„ארבה אל יאהוד", ובעקבותיהן באה הירייה הראשונה מכיוון שארקייה. אריק גורביץ (גור) וגדעון מגדל (מגור), שאיבטחו את האזור שבכיוון שארקייה, השיבו אש. זעקת אשה צורמנית העידה על כך, שיש לפחות נפגע אחד בשארקייה. לאחר מכן החלו יריות מכיוון כפרו של יוסוף בק. כל הרובים כוונו לשם וירו. גם חלק מהשוטרים הערבים הצטרפו לירי. הצווחות המטורפות נמשכו, וכמוהן גם חילופי היריות משני הצדדים. לפתע השתלטה דממה בלילה. דומה היה, כי הרוח יצאה ממפרשי הפורעים, שקיוו לנצחון חטוף ומהיר על משמר־העמק ומתר מאד נכובה.

עוד במהלך הקרב שאול שם לב, שרשיד איננו יורה. בעת ההפוגה שאל אותו, בתמהון מהול בזעם — לפשר הדבר. רשיד הסביר בגימגום, שכדוריו פגומים. לשם אילוסטרציה החל להשליך את הכדורים מן המחסנית, כפי שהיו עושים לכדורים לאחר הירי. שאול רמז לאופו, שהיה בצד השני, ואופו אמר לרשיד בקול מאיים: „תן לו את הרובה". ברעדת מסך רשיד לשאול את רובהו. שאול הכניס אל המחסנית את אחד הכדורים שזרק רשיד כתרוץ „פסול", ומשאך נשמעו היריות הראשונות מהצד הערבי — השיב ירה. „נו", גיחך, כהחזירו לרשיד את הרובה. „יורה או לא" — משנתחדשו היריות, כבר הצטרף רשיד אל היורים היהודים ללא אומר ודברים...

יריה כלשהו. כעבור כשעה, פשוט נמאס לפורעים והם פנו חזרה לישוביהם. ליתר בטחון נשארו המגינים מחופרים בעמדותיהם. שאול ועוד מישהו התגנבו והביאו לכולם ירקות טריים למאכל. אש הועלתה בערמת הקש, כיון שלא היתה כל ערובה שהכפריים לא יחדשו את התקפתם.

בעפולה ראה מרדכי (מיטק) בנטוב את העשן המיתמר ומיהר לפנות אל קצין בריטי. אך הלז סירב לסייע למגינים. מיטק התרגז ואמר לו: „כל טיפת דם יהודי שתישפך — בראשך היא" — והודיע לו שהעניין יגיע עד למלך אנגליה. אולם לא היה צורך בכל זה, שכן אף שערה לא נפלה מראשיהם של 15 הצעירים במהלך הקרב, והתקפה נוספת כבר לא היתה.

„איך עשיתם זאת?"

לפנות בוקר הגיע לקיבוץ הקצין הבריטי דאף עם אנשיו. דאף היה אירי בעל עמדה ובעל כרס, שבתחילת דרכו בארץ הופקר על התעללות ביהודים שתקעו שופר ליד הכותל בראש השנה, ואח"כ הופקד על בית הכלא, ששכן קילומטרים אחדים ממשמר־העמק. אסיריו היו אלו שבנו את „דרך רוקפלר", שבעקבותיה חובר קיבוץ משמר־העמק אל הארץ. דאף קיבל בערב את ההודעה ששלח אריה דיאמנט דרך המודדים ומיהר בראש חבורת סוהרים ערבים להיחלץ לעזרת המגינים. כשהגיעו ברגל לאזור הכפר אבו־שושא, כבר פסקו היריות. ערביי אבו־שושא, שרובם לא נטלו חלק בהתקפה, סיפקו לו פרטים עדכניים על הקרב ועל תוצאותיו. הסתבר שכשלוש מאות ערבים עלו על הקיבוץ, ובהסתלקם הותירו אחריהם שני הללים וכמה פצועים. דאף הגיע לקיבוץ מלא־התפעמות, וזו גברה כאשר ראה שאותם מאות פורעים הסתערו על 15 איש בלבד ולא יכלו להם. „כיצד עשיתם זאת?" — שאל בהתרגשות. מובן שאת הנשק הבלתי חוקי הספיקו המגינים להחביא, משאך הבחינו באופק באיש החוק הבריטי. כך מצא דאף את עצמו משתאה זו הפעם השלישית, כשהוצגו לפניו רק שני רובי הצייד, שהיו עם רשיון מנדטורי.

בנימה מבדחת זו נסתיים סיפור ההתקפה על משמר־העמק. הנצחון איפשר להגיע לפשרה בעניין עזיבת המקום, כיוון שעתה הסכימו כולם לציית לפקודת „ההגנה" ולהצטרף עם הנשק אל מגיני עפולה. בקיבוץ נותרו השוטרים הערבים. כעבור 10 ימים שבו 14 מהמגינים אל ההיאחזות, ולמרות הבטחות השוטרים שהמקום יישמר ללא פגע — נמצא האזור שרוף. הפורעים נקמו את נקמתם. שריפה זו נוצלה כאמצעי לחץ על הסוכנות, אשר קודם לכן לא ששה לאשר עלייה של כל הקיבוץ אל ההאחזות. ובאוקטובר 1929 — בחודשיים „לאחר הרעש" — כבר עבר כל הקיבוץ מעפולה למשמר־העמק, והמשק נוצר מחדש ואף הורחב.

19 שנה לאחר מאורעות תרפ"ט היתה התקפה נוספת, מפורסמת יותר, על הקיבוץ. באפריל 1948 נהדף „צבא ההצלה" של קאוקג'י ממשמר־העמק, והיתה זו נקודת מפנה במלחמת הקוממיות של ישראל. סיפור הקרב מ־1929 נדחק ונשתכח אל מול ההתקפה של 48'. חמשה עשר מגיני תרפ"ט שבו לאלמוניותם ולעבודה הקיבוצית. שייק בארי עשה חייל בשטח האגרונומיה. לשלושה היה סוף טראגי: זאב צ'לנוב נהרג על־ידי פר משתולל, אברהם גולדשלגר נרצח על־ידי ערבים בדרך מעין השופט למשמר־העמק, שמחה דיאמנט, אחיו של המוכתר אריה, שהשתתף אף הוא בקרב, לקה במחלת ראות קשה, והספיק לשהות שנתיים בבי"ח בצפת לפני שהתאבד בירייה.

ארבעה מהמגינים האחרים נטשו את הקיבוץ: משה אופו ירד מהארץ; מוסא המר נפטר בגבעתיים; שאול קרוק — לא חזר יחד עם 14 חבריו אל משמר־העמק, עשרה ימים לאחר ההתקפה. באותם ימים כבר קדח בחומו בבי"ח בעפולה, והיה ספק אם הפעם ייצא בחיים מן המחלה. היה אפילו שלב, שהובאו סדינים לבי"ח כדי להכין מהם תכריכים. כעבור תקופה ממושכת חזר לקו בריאות סביר, ובאוקטובר עלה עם שאר הקיבוץ מעפולה למשמר־העמק, אך ב־1931 עזב לצמיתות את הקיבוץ (ביחד עם ידידו הטוב נוצק שפיצר) ובנה בית ומשפחה בעיר תל־אביב. במהלך פעילותו ב„הגנה", בבנין, בעתון „על המשמר" ובשנותיו האחרונות בהתנדבות בעתון „ניב הקיבוצי" — לא שכח אף פעם את שנותיו במשמר־העמק. הוא עקב בעניין אחרי הנעשה בקיבוץ, ומפעם לפעם חזר אליו לביקור.

לשם גם הובא למנוחת עולמים, כאשר נפטר שבע שנים ושמונים, לפני שנה בדיוק.

משה אליאש

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בנית מגורים לבית על חלקה 79 בגוש 8259 רח' הלפרין מס' 5 בחריגה: 0.9% מעבר ל-6%, וקווי בניין המאושרים כהקלה. ת.ב. 214/86.
את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה. התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלרואי, יו"ר הוועדה המקומית

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
פתח-תקוה
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלה בגוש 6381 חלקה 195 ברח' חפץ מרדכי מס' 15. לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור ב' בו מותר להקים בנין דיור בן 4 קומות על עמודים 110% בניה 4.77 דירות.
בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בנין דיור בן 4 קומות על עמודים 121% בניה 5 דירות.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
ד. תבורי
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה פ"ת

מרחב תכנון מקומי
שורקות
חוק התכנון והבניה
תשכ"ה-1965
בהתאם לסעיף 149 לחוק — הרינו מודיעים בזאת, כי הוגשה לוועדה המקומית „שורקות" בקשה למתן הקלה בגוש 5005 מגרש 60 — משגב דב.
מהות ההקלה:
1. הוספת יח' דיור מעל המותר.
2. הגדלת % בניה במסגרת 3.5%.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר, רשאי להגיש התנגדותו המנומקת בכתב תוך 14 יום מפרסום הודעה זו, למשרדי הוועדה המקומית „שורקות", דואר גבעת ברנר 60948.
ציון כהן
יו"ר הוועדה המקומית
— שורקות

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
נס-ציונה
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה נס-ציונה בקשה להקלה באחוזי בניה בחלקה 28 בגוש 3845.
החלקה נמצאת באזור מגורים א/1 שבו מותר לבנות בהתאם לתכנית המיתאר נס/1/1 30% משטח החלקה בשתי קומות.
משפ' גרינברג מבקשת להתיר תוספת של 30.10 מ"ר בשתי קומות המהווה הקלה של 6% משטח החלקה.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה בתוך מועד של 15 יום החל מיום פרסום הודעה זו. לאחר מועד זה תובא כל התנגדות שתוגש כנ"ל לדיון בוועדה המקומית לתכנון ולבניה והיא תחליט בנדון.
נימן קרופסקי,
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי
יבנה
על פי חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 סעיף 149, הוועדה המקומית לתכנון ובניה יבנה, נתבקשה לאשר בית מגורים ברח' הדס 30 שכונת נווה אילן יבנה, גוש 4906 מגרש 2077, חריגה באחוזי בניה 5.8% מעל ה-40% המותרים.
אם לא תתקבלנה התנגדויות תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו, תאשר הועדה את התכנון.
דב מאיר שטרית
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה
טל. 08-437711
ת.ד. 8 יבנה

תן טרמפ לחייל

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה „מורה"
מודעה בהתאם לסעיף 149
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה „מורה" בקשה ליתן אישור להקלה מכלוף כלאו, הנשיא שזר, מ. בתיה, לתוספת קומה ותוספת שטח של 6% בגוש 3898 חלקה 187. מבוקש 127.93 מ"ר במקום 100 המותרים לפי תב/ומ/2/36 ליתן אישור להקלה לדניאל נתן מס' 106 קרית עקרון, בקו בנין אחורי 5.5 מ' במקום 6.0 מ' בהתאם לתכנית המתאר ומ/300 בגוש 3814 חלקה 432. ליתן אישור להקלה לאורי ועפרה גל גדרינה, ההגגה בכיסוי הקרקע מבוקש 7993 מ"ר ומתוך 150 מ"ר לפי התנאים בבניבנה מה"כ 6% חלקה בגוש 557 חלקה 201 ליתן אישור להקלה למואיז רפאל מרח' מרכר הקטמים בקרית עקרון לתוספת קומה שלישית חלקית (עליה לגג) בגוש 3801 מגרש 67.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/האישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה „מורה" רח' בית הפועלים 6 רחובות, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.
ציון כהן
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה „מורה"

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי
אשדוד
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק תכנון והבניה תשכ"ה-1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה לאשר את השינוי לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס' 104/03/3 שינוי מס' 30 לתכנית מפורטת.
עיקרי הוראות התכנית: שינוי יעוד השטח בגוש 2191 חלקות 17—20 וכן חלקה 17 בגוש 2189 מאזור מגורים מיוחד לאזור מגורים ג', לקבוע את הבינוי, מספר הקומות, שטח הבניה המותר ומספר יחידות דיור. להעביר את יתרת יחידות הדיור המאושרות כיום מחלקות 17—20 בגוש 2191 לחלקה 17 בגוש 2189.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית 18.106 מ"ר. גוש 2191 חלקות 17, 18, 19, 20. גוש 2189 חלקה 17.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3334 מיום 15/5/86 עמוד 2072 השינוי האמור שבה הודעה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן כי משרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד וכל המעונין רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל, והתנגדות תוגש בכתב בפירוש והנמקות בלוויי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.
שלום רבינא, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בנית מגורים לבית על חלקה 25 בגוש 8262 רח' ז'בוטינסקי מס' 16 בחריגה, כהקלה: 6% בנייה, 74 ס"מ בקוי בנין צדדיים, ו-2.30 מ' בקוי בנין צדדיים בקירות אטומים.
את התכנית ת.ב. 1075 ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה.
תל-אביב-יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה ליתן אשור לשימוש חורג ממגורים למשרד למקצוע חופשי בקומת קרקע לתקופה של 5 שנים ברחוב סוקולוב מס' 83 גוש 6959 חלקה 54.
תיק בנין 088-196/3.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן-גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.
י. בסמי, סגן ראש העיריה
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל-אביב-יפו

טלוויזיה

08.00 טלטקסט — עד כאן — חרשות קול ישראל 08.03 שעת כושר 08.15 חשבון פשוט ר' — גיאומטריה נא להכיר 08.40 בלי סודות — דרב 09.00 אנגלית ח' 09.20 בתרגום לערבית — טבע — אוויר לנשימה 10.10 אנגלית ל' 10.30 הגיל הרך — רחוב סומסום — יפה נוף 11.00 צרפתית על-יסודי 11.15 חשבון ה' — השבר מהו? 11.30 ארץ מולדת — בין חומות ירושלים 12.00 גיאוגרפיה ו'-ט' — גרינלנד — מתקופת האבן לתקופת הסילון 12.25 סדרות על-יסודי — ברוך השמרטף 13.00 מוסיקה על-יסודי (העשרה) — פאגניני והכינור (משולשים מוסיקליים) 13.30 לשון ותקשורת הילדים משכנת חיים — מסירת מידע 14.00 טלטקסט — עד כאן — חרשות קול ישראל 14.03 שעת כושר 14.15 מרט קולבוע — גאוותו של ג'סי ואלאם — 16.00 שביל באמצע שביל בצד — אור השבוע: אתרים באזור ובדרך לירושלים 16.15 תיאטרון אגדות עם 17.00 ערב חדש — מנחה רפי רשף 17.30 „נב לחדשות" — עם האריה רמה, הקוף פיטס הארנבת מש 18.00 „ספר האבא" 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 „קן האימפריה" — סדרה תיעודית אירופית, מוסדק, ראש ממשלת איראן, הלאים את שדות הנפט שהיו שייכים לחברה אנגלו-איראנית. בתגובה ניסו הבריטים להפילו. הניסיון שלהם הצליח, אך הם לא השיגו את מטרתם, ולנצחונם היה טעם מר 19.30 חרשות (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 „רוח ה'תיסט" — סדרת שעשועים תכנית שישית בסדרה, בהנחיית דודו טופז ובהשתתפות שני מתחרים ושישה אנשי צוות 20.30 „אל תחכה לי" — סדרה אנגלית משעשעת הפרק השישי: טום ממתין שעות ארוכות לשובו של אביו ומשוכנע שהוא מבלה את הערב עם אשה. משהו מוזר ביותר מתרחש לנגד עיניהם, בעת ביקור שהם עורכים בחוצות הליל בביתה של אנג'לה 21.00 מבט לחדשות 21.35 „אמצע הדרך" — סדרה בת 3 פרקים על הרוטאציה בממשלת האחדות הלאומית. הפרק השלישי יבחן את הצפוי לקרות בשנתיים שלאחר החילופין בראשות הממשלה. התכנית תנסה לבחון את מעמדו של שמיר בתוך ממשלתו ואת סגנון מנהיגותו ותביא ראיון מסכם עמו על השנתיים שחלפו ועל השנתיים שיבואו 22.30 „שיגעון ושמו פוקס" — סדרה אמריקנית של סרטי מתח ופעולה. הפרק השלישי „גמול על רצח". הבזירה לורה, ידידה משכבר הימים של הארי פוקס, שוכרת את שירותיו לטהר את שמו של הכומר, שנהרג באונת מסוס, ואשר השאיר, כביכול, פוליסת ביטוח חיים על סך 300 אלף דולר על שמה של נערת טלפון יפה. 23.15 „מסתר כנר" — תכנית קנרית. שלושה פסנתרני ג'אז ידועים — אוסקר פיטרסון, מישל לגרנד וקלוד בולינג — מופיעים בקטעי ג'אז ידועים. שלושתם יחד וגם כל אחד לחוד. התכנית משודרת עפ"י בקשות מצופים בשידור חוזר. 0.05 „פסוקו של מקום" — מבט אל קבר שמואל הרשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 „צלילי בוקר". 07.07 „בוקר טוב". 07.30 „שורית מוסיקלית" 09.30 „קונצרט בוקר" 11.57 „מגישים שיר" 12.05 „מוסיקה קאמרית" 13.00 „קונצרט צהריים" 16.00 „קונצרט מנחה" 18.30 „אתנחתא" שידור חוזר (19.6.86): מוצרט: סונטה בסי-במול מג'ור, ק. 454, ברהמס: סונטה מס. 1 בסול מג'ור, יוסף טל: סונטה (1951), רוולו: סונטה (1927). 20.05 „ערב טוב". מוצרט: דיברטימנטו מס. 3 במי במול מג'ור, ק. 439 ב. 20.37 „מגישים שיר". 20.50 „מאולמי הקונצרטים שלנו" שידור חי מהיכל-התרבות בת"א התזמורת הפילהרמונית הישראלית מנצח זובין מהטה. סולנים: סילביה גרינברג סופרנו, פלורנס קאיוואר מצו-סופרן. המקהלה הפילהרמונית הישראלית/מקהלת האיחוד. נועם שריף: בגדיון. מאהלר: סימפוניה מס. 2, „התחיה". 23.00 „הברק הברק עם רסיסי רגנט". (ש"ח).

רשת א'

07.30 „היו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 „חוגה" — עם בני הגרל. 09.05 „השיר לא תם" — שירים עבריים. 09.30 „מנשב" — מגזין לבעיות משפחה וחברה בשידור חי. 10.30 „רדיו קלי" — תוכנית יומית בעברית קלה. 11.05 רגע של עברית. 11.10 השידור היומי לבתיה"ס. שידורים לחינוך המוזר — „קישוטים לסוכה". 11.50 „השכלה ודעת לכל". „משה מונטיפיורי" — „פעילותו למען ההתיישבות של הישוב". — ד"ר ישראל ברטל. 12.05 „מצלילי המזרח בכבשנו". 14.05 „לבת ולבן ולכל המתעניין" — תוכניות לילדים. א) „טוב לי בקיבוץ" — סדרת סיפורים „המציצים". ב) „באר המטמונים". ג) „מסיפורי המשנה" — „מעשה באלכסם בולים". 14.45 „לילדים הגדולים" „חתול בשק" — ילקוט קליבנ. 15.35 „השכלה ודעת לכל" — „היי, בואו נדבר אנגלית". 15.55 „ספר חדש" — סקירה. 16.05 „דשקרטים" — „החברה הישראלית — השכנה נפש". פרופ' יצחק גלעד והרב משה הלברטל בוחנים את יחסה של החברה הישראלית לערכים דמוקרטיים. 17.20 „מגישים שיר". 17.21 „האחורים המשתנה" — „יהדות ארצות-הברית במאה העשרים" — „הציונות האמריקאית" — אברהם בורג. 18.05 „פינת ערב" — משדר יומי להוגי דעת ומסורת. 18.50 פרקי חיום בתנ"ך. 18.55 „שער התלמוד". 22.05 „שבוע ביחד וכל אחד לחוד" — עורך ומנחה יובב כץ. המשכם: קו פתוח עם יעל גורן ועמי פורטוגל.

רשת ב'

07.00 „הבוקר הזה". 08.05 „בוקר הבוקר" עם דומרי קלונ. 09.05 „ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי. 10.05 „כל צבעי הרשת" — מגזין יומי. 12.10 „אלף-אלף" ב„בית" — עם אחרי. „גווזר". [illegible]

חרשות ופזמונים. 14.06 „בת צחוק" — הווי והומור. 15.05 „רגעי קסם". 16.05 „שירים ושיעורים". 17.10 „יומן כלכלה". 17.30 „על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה. 18.06 שירים עבריים. 18.45 היום בספורט. 19.00 „היום הזה". 19.35 „עולם חדש" — מגזין חדשותי לענייני הארם וסביבתו. 20.05 פרקי חזנות „הבכשתך". 22.05 „עוד פעם אחת" — תכניות בשידור חוזר. והפעם: „שנה זוטא" — עם אנשים ששמותיהם נזכרו בנושאים של זוטות בתשמ"ז. 23.05 „קפה ראשי" — חידונים מגוונים בהשתתפות המאזינים עם שמוליק רוזן.

גלי צה"ל

06.30 מוקדים עין — החדשות הראשונות של היום. 07.07 תוספת בוקר — עם איתן ליפשיץ. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית. 09.05 „אילה בוקר" — עם אלי ישראלי. 10.05 „הפסקת 10". 11.05 „בכון לעכשיו" — עם רפי רשף. 13.05 „קשר רדיו" — עם אברי גלעד. 14.05 „דרך ומי" — עם דורי לנץ ודני קרמל. 15.05 „מגישה יומית" — עם אורלי יניב. 16.05 „841 טוסק צפונה צפונה" — רומנדריו מאת איתמר לוי — פרק ראשון (ש.ח.). 16.20 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים. 16.54 באומן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 17.00 „ערב טוב ישראל" — רן שילון, יעל רן וגוני סביר. 18.05 „שעה קלה על כלכלה" — עם שמואל גחושתן. 18.45 „משולש" — עיטת יומי בענייני השעה, ח"כ רן מירדור, ח"כ יאיר צבן. מנחה: יוסי עוזרד. 18.57 הודעות לחיילים. 19.05 מזמנים לכולכם. 20.05 „מוסיקה נטו" — רוק ישראלי, עורכת: נגה טל. 21.00 מבט לחרשות. 21.30 „לילה לא שקט" — שירים עבריים. 22.05 על הדבש ועל הכיפאק — שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 לילה לילה — עם יואב קוטנר 23.55 „שיחת הצוות" — עם מבקר וכימאי התיאטרון אמיר אוריין. 00.05 צימרי לילה עם יהונתן גפן. תוכנית מוסיקלית בנימה אישית. 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה. 05.05 צלילי בוקר שירים עבריים.

רשת ג'

06.11 „בחזרה לאושר" 07.07 „שיר בבוקר בבוקר" — שירים ופזמונים ישראליים 08.05 „מה כבר תשעה?" — עם אבי אתגר. 10.05 „רק מוסיקה" 11.05 „שעה תמימה" — עם מלאכי חוקית. 12.05 „שבעים מי יודע". 13.05 „רק בימי חול" — עם מנחם פרי. 14.06 „זמזום חוזר". 16.05 „חדש, חדיש ומחודש" — עם שוש עטרי 16.05 „הצגה יומית" 18.06 „מקום בצמרת" — מצעד הפזמונים הישראליים 21.05 „אדום עתיק" — שירים שלא נס ליחם — עם מרים אלוני. 23.05 „פנטי באר".

קולנוע

תל-אביב
9.30 ,7.15 ,4.30
אסתר: הפיראטים 9.40 ,7.15 ,5
אורלי: צביטה בלב 9.30 ,7.15 ,5
בית לסין: פסטיבל סרטי וודי אלן 23.15
בריזהרה: אהבה בשחקים 9.30 ,7.15 ,5
גת: הצבע ארגמן 9.15 ,6.15 ,3.15
גורדון: שתי אנגליות 9.30 ,7.00
דקל: יחסים מסוכנים
דרייב אין:
קור הרעם 9.30 ,7.30
סקס 12.00
הוד: תעלול קטלני 9.30 ,7.15 ,5
מוזיאון תל-אביב: „שואה"
לימור חריש: מקרוני
מאיר: שתי אצבעות מצידון 9.30 ,7.30 ,5
סינמה 1: פסיכו 3 9.30 ,7.15 ,5
סינמה 2: מופע הקולנוע של רוקי 9.30 ,7.15 ,5
פאריס: עוברת אורח 9.30 ,7.15 ,2 ,12
כל הג'או הזה 23.30
רב-חן:
חן 1: היהפן מבוורלי הילס 9.50 ,7.30 ,5
חן 2: ג'שוע אתמול והיום 9.45 ,7.40 ,5
חן 3: הרומן של אתמול בלילה 9.45 ,7.40 ,5
חן 4: שגעון של לילה 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
חן 5: דונה פלור 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
שחף: אותלו 9.30 ,7.00 ,4.30
תל-אביב: עיר ללא רחמים 9.30 ,7.15 ,5
תכלת: החברים של אלכס 9.30 ,7.15 ,4.30
רמת-גן
ארמון: הפיראטים 9.30 ,7.30 ,5
לילי: תעלול קטלני 9.30 ,7.15
ארמון: דונה פלור נשואה לשניים 9.45 ,7.30
רב-גן:
גן 1: צבע ארגמן 9 ,6
גן 2: הרומן של אתמול בלילה 9.40 ,7.30 ,5
גן 3: כחום הגוף 9.40 ,7.30
+ טרזן וקורות הקסמים 5.00
גן 4: היהפן מבוורלי הילס 9.40 ,7.30 ,5
ירושלים
אדיסון: אהבה בשחקים 9.30 ,7.15 ,4.30
אורגע: מרדף אדום 9 ,7.00 ,4.30
בית אגרון:
שחק אותה סם 18.15
בירדי 20.00
מופע הקולנוע של רוקי 22.00
שחק אותה סם 24.00
בנייני האומה: מלכת הכיתה 9.00 ,7.00
כפיר: אותלו 9.30 ,7.00 ,4.30
אורגיל: היהפן מבוורלי הילס 9.30 ,7.15 ,5
מיטשל: וכרונות אהבה מפירנצה 9.30 ,7.00
סמדר: מקרוני 9.15 ,7.00
הבירה: שתי אצבעות מצידון 9.15 ,7.15 ,4.30
אוריון
אור 1: מים, מים 9.00 ,7.00 ,4.30
אור 2: הצבע ארגמן 8.30 ,4.30
עדן: היפנים באים היפנים באים 9.30 ,7.00 ,4.30
חיפה
ארמון: הפיראטים 9.15 ,6.45 ,4.30
אורה: וכרונות אהבה מפירנצה
חן: הצבע ארגמן 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון: אהבה בשחקים 9.00 ,6.00
פאר: שן תחת שן 9.15 ,7.00 ,4.30
קרן אור המוקדש: שואה א' 9.15 ,7.00 ,4.30
רון: אותלו 10.00
אמפי: כטווח קצר 9.00 ,6.30 ,4
אורלי: מלכת הכיתה 9.15 ,7.00 ,4.30
9.15 ,7.00
נתניה
שרון: הטרמפיסט 9.15 ,7 ,5
סטודיו: הצבע ארגמן 9.15
גלשש אותה 7 ,5
חולון
סבוי: אהבה בשחקים 9.30 ,7.15 ,5
מגדל: שוכו של מקצוען 9.30 ,7.15
ארמון: קור הרעם 9.30 ,7.15 ,4.30
בת-ים
עצמאות: פסיכו 3 9.30 ,7.15 ,5.00
הרצליה
היכל: צביטה בלב 9.30 ,7.15 ,5.00
מלון מגדל דניאל:
רכבת אל החופש 21.00 ,19.00
באר-שבע
חן: צביטה בלב 9.30 ,7.30 ,4.30
עכו
אודיטוריום: להב משונן 9.00 ,7.00
פתח-תקוה
היכל 1: אהבה בשחקים 9.30 ,7.15 ,5
היכל 2: יפה בוורוד 9.30 ,7.30 ,5
היכל 3: אותלו 9.30 ,7.00 ,4.30
עפולה
מפתרון: הטרמפיסט 8.30
רעננה
אורות: גשר הברזל 9.00 ,7.15 ,4.30
גבעתיים
הדר: אהבה בשחקים 9.30 ,7.15 ,5.00

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ג', 14.10
תשקיעה: 20.30
תפרידי: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ג' 14.10 ב-20.30
„קידוש".

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי-מרקחת

בת-ים
גני בת-ים — הנביאים 3.
חולון
ד"ר חורי — סקולוב 70.
ירושלים
כרם אברהם — צפניה 19.
נתניה
פורת — ס"ת 76.
פתח-תקוה
אסותא — ברון הירש 21.
רמת-גן
גרמנה — ביאליק 50.
תל-אביב
לב העיר — אחד העם 69.
קופ"ח לאומית — הפטמן 4.
חיפה
הדס — חורב 53.

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה — טל' 100. באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 1244, חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני-ברק וחיפה: בימים א'-ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני-ברק ולירושלים: א'-ה': 7.00
מתל-אביב לחיפה: בימים א'-ה': 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00 [illegible]

תורנות בתי-חולים

תל-אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל-השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח-תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל-אביב — בימים ב', ה', ו' — כירורגיה ופנימית. ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל-אביב — בימים א', ג', ה' שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
שערי צדק — ילדים, כירורגית, אורטופדית, עיניים.
ביקור חולים — פנימית, נשים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' בין 20.00—08.00, בימי ו': 15.00—08.00. טלפונים: 03-433500, 03-455500.
יד ביד — ארון קשבת בטלפון לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה ת"א — 226027 (24 שעות) חיפה — 04-229488 (11.00—20.00) נהריה — 04-920014 (11.00—20.00)
קו פתוח לחולים במצוקה בימי ב' — טל. 232782.
„קו פתוח" — ארון קשבת לילדים ובני-נוער 03-221880 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד הסתדרות לרפואת שיניים בישראל בתל-אביב — בימים א'-ה' בין השעות: 21.00—23.00, בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר-כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' 523566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00 בערב.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה הפתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 09.00—24.00. אחרי חצות מתאם טלפוני בלבד. דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א' טל' 294869, 03-285822.
מרכז סיוע לקורבנות אונס לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'-ה' בשעות 17.00—21.00.
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל-אביב — טל' 03-261111
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר-שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-35516
סילוק מיטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, ראשל"צ, בני-ברק, גבעתיים — טל' 781111; רמלה — 101, טל' 08-321022; אשקלון — 051-93354; טבריה — 101; נהריה — 04-923333; ים — טל' 5511111; באר-שבע — 057-74767.

פרלמן, בר-נור, דקל וקדוש מועמדים לאמן בבאר-שבע

„אתה מפוטר!" — הודיעו לברגיג בשיחה טלפונית

● כדורגל

מאת אברהם בר-לב

נינו ברגיג פוטר בערב יום כיפור מאימון קבוצת הכדורגל של הפועל באר-שבע, לאחר שזו כשלה בשלושת המחזורים הראשונים בליגה הלאומית (שני הפסדים ותיקו). בר-גיג, שקיבל את ההודעה בטלפון, הביע התמרמרות רבה מאחר שכלל לא נשמעה דעתו.

ברגיג הצטרף לשני מאמנים אחרים שהפסיקו כבר את עבודתם בליגה הלאומית: דרור בר-נור (מכבי פ"ת) ויהושע פייגנבוים (בית"ר נתניה).

ועדה בת שלושה חברים (אלי דאנו, דוד גונן ויעקב ול) תבחן מינוי מאמן חדש. בין השמות שהועלו: שמואל פרלמן, דרור בר-נור, ז'קי דקל ומיכאל קדוש.

מאמן ברגיג

כבר במוצאי-שבת, אחרי ההפסד למכבי ת"א (3:0), התכנסה הנהלת הפועל באר-שבע, לאחר-מכן היתה אסיפת שחקנים, שהביעו את דעתם נגד ברגיג ודרך עבודתו המקצועית. ביום ראשון התקיימה ישיבת הנהלה נוספת אצל שלמה חיון, מזכיר הפועל במחוז הנגב, בה הוחלט סופית לפטר את ברגיג.

ברגיג שקיבל את ההודעה בטלפון ערב יום-הכיפורים תבע לקיים שיחה נוספת, אולם לא נענה. הוא אמר לי: „גם לי מה לומר. אני בשר ודם. לא ייתכן שיוועצו בדעת השחקנים בלי לשמוע את דעתי".

הבוקר ייפגשו נציגי הפועל באר-שבע והמאמן ברגיג בת"א כדי לסכם על תשלום הפיצויים.

כתבנו יוסף חכם מוסיף כי המאמן ברגיג ציין אמש כי אינו מתפטר ומתכונן ללבן את הבעיות בפגישה היום.

באר-שבע לביה"ד המשמעתי

דו"ח של השופט יעקב שיינר, שהוכה, לדבריו, ע"י אוהדים בתום המשחק בבאר-שבע, בין מכבי ת"א והפועל באר-שבע (0:3), הגיע ביום ראשון למשרדי ההתאחדות לכדורגל אך המעטפה לא נפתחה.

הפועל באר-שבע תוזמן להופיע מחר בפני ביה"ד המשמעתי.

פייגנבוים סיים תפקידו בנתניה

מאת דוד בכר

המאמן יהושע (שייע) פייגנבוים סיים את תפקידו בבית"ר נתניה ואמש, בישיבה שנערכה בנתניה, סוכמו ההסדרים הכספיים.

עד למציאת מאמן חדש ימלא את התפקיד מאמן הנוער, אלון שרייר. הוא יעביר את האימון כבר היום.

פורטוגל סחטה תיקו 1:1 בחוץ נגד שבדיה

● גביע אירופה

נבחרות הכדורגל של פורטוגל ושבדיה נפרדו שלשום בליסבון בתיקו 1:1, בבית 2 באליפות אירופה.

20 אלף צופים ראו את סטרומברג מעניק יתרון לשבדים בדקה ה-51. קולייחו השווה כעבור 16 דקות.

יש לציין, שבשורות פורטוגל לא הופיע אף שחקן אחר שהיה במונדיאל במקסיקו. שמונה מהם בגלל שביתה, לאחר שדרשו מענקים מיוחדים, ואילו חבריהם ניפו את עצמם לאות סולידריות.

שבדיה מוליכה בבית עם 5 נקודות משלושה משחקים.

● לאחר זכייתו בלוס אנג'לס ובסאן-פרנציסקו, נטל ג'ון מקנרו גם את התואר בסקוטסדייל, אריזונה, כשגבר במשחק-הגמר על קווין קארן — 3:6, 6:3, 2:6, והכניס לקופתו 44 אלף דולר.

4 זכו ב-170 אלף שקל בטוטו

ארבעה זוכים מנס-ציונה, ירושלים, כפר-איכסל ומבשרת ירושלים, שניחשו את כל 14 משחקי המחזור ה-8 בטוטו, יתחלקו בפרס הגדול, וכל אחד יקבל כ-170 אלף שקלים חדשים.

104 מנחשי 13 תוצאות נכונות יקבלו כ-1540 ש"ח כל אחד; 1428 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו כ-112 ש"ח; 11814 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 13.50 ש"ח, ו-63779 מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו 2.50 ש"ח.

* מצרים: קבוצת זאמלק סיימה בתיקו 1:1 במחזור ה-6 עם ראסייטה.

ישראל נגד מצרים בטורניר בינלאומי בכדוריד בהולנד

מאת יוסף חכם

נבחרות ישראל ומצרים בכדוריד יפגשו ב-9 בנובמבר בטורניר בינלאומי גדול בהולנד — על-כך נמסר ביום ראשון ממברק שהגיע לתל-אביב.

בטורניר שייפתח ב-5 בנובמבר בהארלם ישתתפו גם נבחרות הכדוריד של הולנד, איסלנד, נורבגיה וארצות-הברית.

מני ויצמן, היו"ר החדש של איגוד הכדוריד, אמר לי אמש: „יהיה זה ללא ספק מיפגש מרגש. לנבחרת ישראל יהווה טורניר זה הכנה טובה לקראת משחקי אליפות העולם, דרגה ג', שייערכו, קרוב לודאי, בפברואר 1988 בארץ".

תכנית משחקי ישראל בטורניר הארלם: 5 בנובמבר — איסלנד; 6 בנובמבר — הולנד; 7 בנובמבר — נורבגיה; 8 בנובמבר — ארה"ב; 9 בנובמבר — מצרים.

נבחרת ישראל תשתתף גם בטורניר שייערך בחודש ינואר בלוכסמבורג ובפברואר תארח ישראל טורניר בהשתתפות נבחרות איטליה ונורבגיה.

שריד ישפוט המשחק מכבי ת"א — כפר-סבא

מאת יוסף חכם

צבי שריד, שופט הכדורגל הבינלאומי, ינהל בשבת את משחקה של המוליכה הלאומית, קבוצת מכבי תל-אביב, מול הפועל כפר-סבא, באיצטדיון בלומפילד ביפו.

שאר שופטי השבת: יעקב שיינר (מכבי יבנה — הפועל תל-אביב); אריה פרוסט (מכבי נתניה — הפועל באר-שבע); דאוד סודחי (הפועל פ"ת — מכבי יפו), עובדיה בן-יצחק (מכבי פ"ת — הפועל לוד); משה אשכנזי (בני-יהודה ת"א — בית"ר נתניה); חיים ליפקוביץ (בית"ר ירושלים — שמשון ת"א); יוסף דיאמנט (מכבי חיפה — בית"ר ת"א).

בליגה הארצית ישפוט בהופעת-בכורה עמית קליין, בנו של יו"ר איגוד השופטים, אברהם קליין, במשחק בין הפועל יהוד והפועל חדרה.

מנצחי המרתון יבואו גם השנה

מאת יצחק אשל

מנצחי מירוצי מרתון-טבריה בשנים שעברו, הבטיחו לבוא גם למרתון ה-10 שיתקיים השנה, ב-17 בדצמבר.

הבולט ברצים הוא הגרמני ורנר דורנבאכר, שניצח במרתונים הראשון והשלישי, ושיאו האישי הוא 2:12.20 שעות.

כן הבטיחו לבוא לינרט רוברקסון, מסקוטלנד, מנצח המרתון אשתקד, והשולנדית גילברט, שניצחה בשנה שעברה בין הנשים.

נדחתה הצעה להקים מרכז שחייה מחוץ להפועל

ביקורת חריפה על תיפקוד מרכז הפועל בענף השחייה הובעה בכנס פעילים בשבוע שעבר בשפיים. בכנס נטלו חלק מטובי המומחים בארץ. כמה מאמנים בכירים הרחיקו לכת עד כדי הצעה להקים מרכז שחייה מחוץ להפועל.

הכנס נקרא כשנושאו הוא הצלת ענף השחייה, ובו נטל חלק גם מנהל אגף הספורט במרכז הפועל, עמי שלף.

שחייני נתניה בלטו באליפות הפועל

שחייני הפועל נתניה זכו במירב המדליות באליפות הפועל בשחייה לגילאי 10—12 שנסתיימה במוצאי-שבת במכון-וינגייט. כן בלטו שחייני עמק-הירדן, חולון, ימק"א ומרכז וינגייט.

בגילאי 12, בין הבנים, בלט רמי ברעלי מהפועל-ימק"א ירושלים שזכה ב-5 מדליות-זהב (שתיים בשליחים): 50 חופשי — 29.78; 100 פרפר — 1:20.17; 200 מעורב אישי — 2:43.74 דק'. בין הבנות הצטיינה סהר אלוני מעמק-הירדן: 100 חופשי — 1:10.24; 100 — 1:16.44; 200 מעורב אישי — 2:48.90 דק'.

רועי מירון מנתניה התעלה בגילאי 11: 50 חופשי — 32.60; 100 חזה — 1:32.83; 200 חזה — 3:19.04 דק'. שני טליתמן מעמק-הירדן היתה המצטיינת בין הבנות: 100 פרפר — 1:26.29; 100 גב — 1:22.82; 200 מעורב אישי — 3:01.34.

השחיין המצטיין בגילאי 10 היה גרי מוריס ממגידו שניצח ב-50 חופשי — 32.51; 50 פרפר — 38.20; 200 מעורב אישי — 3:04.61. בין הבנות זכתה גלית אדרי מחולון ב-5 מדליות-זהב (שתיים בשליחות): 100 חופשי — 1:17.08; 50 פרפר — 42.07; 200 מעורב אישי — 3:12.80 דק'.

500 שחיינים מ-21 סניפי הפועל נטלו חלק באליפות.

שחיינים לגרמניה ולצרפת

משלחת של שחייני הפועל-ימק"א ירושלים והפועל בני-שמעון עומדת לצאת בסוף השבוע למסע תחרויות באכן, גרמניה, ובן בליל ופאריס.

עם היוצאים: הוותיק זוהר וייס, אורי ברק, אלכס בראון ויעל קוסובציקי. בראש המשלחת המאמנים אברי גביש ודוד סיבוני.

● כדורסל

שני משחקי גביע — הערב

שני משחקים בגביע-המדינה בכדורסל שהוקדמו ייערכו הערב. הפועל גבעתיים העתיקה את ביתיותה לנתניה, ותשחק ב-7 עם אליצור נתניה. הפועל גען תארח ב-8 את הפועל חולון.

● משחק דחוי בליגה הלאומית לנשים בכדורסל, בין קבוצות הפועל ירושלים ומכבי דרום/רמת-חן ייערך הערב ב-8 בבירה.

● ליגות באירופה

ברי'ז ניצחה את גנט 0:1

קבוצת פ.צ. ברי'ז, בה משחק רוני רוזנטל, ניצחה שלשום את גנט 0:1, במחזור השביעי בליגה הבלגית, ומוסיפה להוליך עם 12 נקודות.

האלופה אנדרלכט השיגה נצחון חוץ גבוה על לוקרן — 1:4, ותופסת את המקום השני עם 11 נקודות, לפני סטנדרד ליאז' (הכניעה את קורטרייק — 0:3), מאלין (ניצחה את פ.צ. ליאז' — 0:2) ובוורן (1:1 עם ברסחוט), עם 10 נקודות כל אחת.

מאראדונה כבש שער ניצחון לנאפולי על סמפדוריה 1:2

כוכב הכדורגל הארגנטיני, דייגו ארמנדו מאראדונה, הבקיע את שער-הנצחון לנאפולי בבעיטת-11, במשחק-חוץ בגנואה על סמפדוריה — 1:2.

האלופה יובנטוס סיימה בפירנצה בתיקו 1:1 עם פיורנטינה. שורות יובנטוס נעדרו שישה משחקני ההרכב הראשון, כולל שני הזרים, מישל פלאטיני (שיחק ערב קודם-לכן בנבחרת צרפת בהפסד לברית-המועצות 2:0), והדני מיכאל לאודרופ.

הדרבי של מילאנו בין מילאן ואינטר, נסתיים בתיקו אפס. ההכנסות היו 1.2 מיליון דולר.

ליובנטוס, בראש הטבלה, 8 נקודות, ומקדימה בהפרש שערים את נאפולי ובנקודה את קומו, שסיימה בתיקו 1:1 עם אבלינו.

תוצאות נוספות: אטאלנטה-אסקולי 0:0; רומא-ברשיה 1:2; טורינו-אמפולי 0:1; אודינזה-ורונה 2:2.

* ספרד: ברצלונה מוליכה בליגה בתום המחזור התשיעי, כשלה 14 נקודות, ומקדימה בנקודה את אתלטיקו מאדריד ובשתי נקודות את האלופה, ריאל מדריד. ברצלונה ניצחה בדרבי את אספניול 0:1; ריאל סיימה בסנטנדר בתיקו אפס עם ראסינג, ואתלטיקו מדריד גברה על סאראגוסה 1:2.

* רומניה: אלופת אירופה, סטיאווה בוקארשט, ניצחה במחזור השמיני את בראשוב 0:2, ומוליכה עם 15 נקודות, לפני דינאמו בוקרשט (11), שסיימה בתיקו 1:1 עם ויקטוריה בוקארשט.

* שוויץ: במחזור ה-11 ניצחה סרבט ג'נבה את האלופה, יאנג-בויס ברן 0:2. בראש הטבלה צועדת נוישאטל עם 18 נקודות, לאחר שניצחה בחוץ את סיון 0:1 ומקדימה בהפרש שערים את גרסהופרס ציריך, שגברה על אראו 0:2.

* בולגריה: המוליכה, קבוצת ויטושה, הביסה את צ'רנומורץ 1:8, ולה 14 נקודות מתשעה משחקים, לפני גסלביה סופיה (13), שסיימה בתיקו 1:1 עם אקרמיק.

* תורכיה: האלופה בשיקטאש איסטנבול נוצחה במחזור השמיני בליגה, על-ידי ריזספור 0:1, ומדורגת רביעית עם 9 נקודות משבעה משחקים. בראש צועדת סאמסון, עם 12 נקודות משמונה משחקים, למרות שנוצחה על-ידי דייארבאקיר 0:1. גאלאטסריי, במקום השני (10), לאחר שניצחה את בורסה 0:1.

קבוצה מליגה ב' הדיחה את רודה

קבוצת רודה, בה משחק מוטי איזנור, הודחה שלשום מהגביע ההולנדי בכדורגל, לאחר שהפסידה לספארטה מהליגה השנייה — 2:1.

קבוצות הצמרת — אייאקס, פיינורד ופיליפס איינדהובן — הביסו את יריבותיהן הנחותות.

נבחרת ההוקי של פולין מסתייעה במשחקי גביע העולם באנגליה, כשהכניעה את ספרד — 2:3 ועלתה לשלב הגמר מבית ב'. אנגליה, שניצחה את אלופת העולם והאולימפיאדה, פקיסטאן 3:1, נוצחה על-ידי הולנד 0:1.

● ג'ודו

נקבעו ארבעת נציגי ישראל

ארבעה מטורנאי ג'ודו יוצגו את ישראל בתחרות הגביע העולמי ע"ש מיצוטאני, הנשיא העולמי של איגוד הג'ודו, בתחרות שתיערך באמסטרדם.

הארבעה הם: 60 ק"ג — שוקי קואן; 86 ק"ג — ארי קואן; 86 ק"ג — יוסי ברקוביץ [illegible].

הכל עדיין חימום

המאמן-שחקן הוותיק של המעפיל, אבישי קרפובסקי, אינו מייחס חשיבות להפסדי קבוצות הצמרת ואחרי המחזור ה-4 אומר: הכל יוכרע בפליי-אוף

● כדורעף

מאת יצחק ויסהוף

אבישי קרפובסקי, שחקנה הבין-לאומי של הפועל המעפיל, מוליכת הטבלה הלאומית בכדורעף, החמיץ את פתיחת העונה ורק בשני המחזורים האחרונים שב לפעילות מלאה. במשחק שנערך במוצאי-שבת, שבו גברה קבוצתו על מכבי ת"א — 1:3, היה מהבולטים בין חבריו.

אבישי, המנוסה בליגה הישראלית, מנסה לשרטט אחרי ארבעה מחזורים את דמותה של הליגה הנוכחית.

„השנה, בניגוד לשנים עברו יש משחקי פליי-אוף גם בכדורעף. לפיכך, לאף קבוצה לא אצה הדרך. אמנם המיקום חשוב לקבוצות, אך בסך-הכל אם קבוצה זו או אחרת מפסידה, אינה מאבדת מסיכוייה לזכות באליפות. כולן חיות במחשבה כי בפליי-אוף ניתן להשתפר, ולכן ההפסדים שנבו קבוצות כמו הפועל בת-ים והפועל כפר-סבא אינם מפתיעים ומשמעותיים".

1.	הפועל המעפיל	4	12:1	8
2.	הפ. ק. אתא	4	12:4	8
3.	הפ. כ. סבא	4	11:6	7
4.	הפ. מטה-אשר	3	9:0	6
5.	הפ. בת-ים	4	10:7	6
6.	מכבי חיפה	4	5:11	5
7.	מכבי ת"א	4	4:11	5
8.	הפועל העוגן	3	3:7	4
-	שריד/העמקים	3	3:7	4
10.	אליצור ת"א	4	4:12	4
11.	הפ. ר. אביב	3	2:9	3

(הטבלה)

שיפור בהמשך

לאבישי ברור כי חמש קבוצות הצמרת נמצאות ברמה אחרת מזו של שאר קבוצות הליגה. „קבוצות הנמצאות מתחת לחמש המובילות מתקשות לגבור על אלו שמעליהן, ברור כי עיקר המאבק מתרכז בצמרת. הפועל בת-ים והפועל כפר-סבא שינו את הרכביהן לעומת השנה שעברה. לוקח זמן לקבוצות להתרגל להרכבים, ולכן אינני מתרגש מהפסדים, ככל שהליגה תימשך ישתפרו הקבוצות".

„הפועל מטה-אשר התארגנה בצורה חדשה, אורי חבר, ושחקנים מאילון הצטרפו אליה, ולכן יקח קצת זמן עד אשר יגבשו שם קבוצה. חומר השחקנים העומד לרשות מטה-אשר הוא מצויין" — מרגיש אבישי.

„הפועל קרית-אתא ממשיכה כמעט עם אותו הרכב צעיר, שהיה לה בשנה שעברה, והיא [illegible] חזק בצמרת. גם הפועל כפר-סבא, למרות שנוצחה במחזור האחרון ע"י קרית-אתא (3:2), יהיה לה מה לומר בהמשך הדרך. ייתכן שקרית-אתא, על-אף הכדור המצויין שלה, עלולה להיפגע בגלל חוסר גובה. המנחיתים של קרית-אתא נמוכים מעט, ועובדה זו יכולה להיות לה לרועץ. בסך-הכל אסור לעשות כיום השלכות לאחר ארבעה מחזורים".

פגיעה מוראלית

הערב תיפגש קבוצתו של אבישי קרפובסקי עם הפועל בת-ים, במשחק-צמרת מסקרן שייערך באולם בעין-החורש. בת-ים, לה שני הפסדי-ליגה, עלולה לחזור לביתה עם הפסד נוסף: „הפועל בת-ים תופיע בכל מקרה במשחקי הפליי-אוף, אם הקבוצה הבת-ימית תנוצח הערב היא יכולה להיפגע מעט מבחינה מוראלית, אך לקבוצה זו יש שחקנים ותיקים, ואני מאמין כי בכל מקרה תתאושש. בנוסף לוותיקים יש לבת-ים צעירים רבים, וככל שהליגה תימשך יצברו נסיון. יקח קצת זמן לבת-ים להתגבר על עזיבתו של אורי חבר" — אומר מאמן-שחקן הפועל המעפיל.

על הקורה בתחתית הטבלה אומר מאמן הפועל המעפיל: „ייתכן שהמאבק על הירידה ייקבע לפי הפרש מערכות בין מספר קבוצות. לא ראיתי עדיין את כל הקבוצות, אך לפי דיווחים אני מעריך כי הפועל רמת-אביב, הפועל העוגן ואליצור ת"א יאבקו נגד הירידה. למכבי ת"א יש פוטנציאל טוב יותר מאשר לשלוש הקבוצות שהזכרתי. לקבוצה צעירים גבוהים, וכנראה שתצליח במאבקים הצפויים לה. גם למכבי חיפה יש קבוצה לא-רעה. קבוצת שריד/העמקים יכולה לסיים במרכז הטבלה".

שישיית המחזור ה-4

● ירון פרייבגר (הפועל קרית-אתא).
● יובל שלפת (הפועל קרית-אתא).
● אורן שור (הפועל מטה-אשר).
● צחי אלבז (הפועל בת-ים)
● מרסל בריגר (מכבי חיפה).
● יואב חרמוני (הפועל רמת-אביב).

מחזור ה-5 בליגה בכדורעף הערב

המעפיל נגד בת-ים: אלופות במשחק-יוקרה

משחקי המחזור ה-5 בליגה הלאומית בכדורעף ייערכו הערב:

● הפועל המעפיל — הפועל בת-ים (עין-החורש, 17.30. גבי קראוס ונתי תרום). מאבק מסקרן ויוקרתי בין שתי אלופות. המעפיל, האלופה הוותיקה, תבקש לגמול לבת-ים, אלופת השנה שעברה, שנטלה ממנה את הכתר. המעפיל מועמדת לזכייה, אבל נצחון בת-ים לא יפתיע.

● הפועל קרית-אתא — מכבי חיפה (ק' אלכס רוזנברג ועוזי בן-צבי). דרבי, קרית-אתא טובה מיריבתה. הקבוצה מצויה במורל גבוה אחרי נצחונה במוצאי-שבת 2:3 בכפר-סבא. קשה להניח שמכבי חיפה תוכל לאיים על המארחים במשחק החוץ.

● הפועל מטה-אשר — הפועל העוגן (ק' מיכאל סלע ויותם פינקשטיין). מטה-אשר טובה מיריבתה ותזכה בנצחון.

● הפועל רמת-אביב — הפועל שריד/העמקים (ק' אורי טמפלהוף ואמנון נשר). מאבק שקול. רמת-אביב תנסה לנצל את ביתיותה ולזכות בנצחון ראשון בליגה. משימה לא קלה.

● אליצור ת"א — הפועל כפר-סבא (תל-גיבורים; 18.30 הלל רז ועוזרא כהן). כפר-סבא תשתדל להתאושש אחרי מעידתה במוצאי-שבת נגד קרית-אתא. נראה שתצליח בכך.

מכבי תל-אביב — חופשית.

הרמטכ"ל: אין מקום לדאגה ממשית מהנעשה בגבול הסורי

הרמטכ"ל רב-אלוף משה לוי אמר בראיון לטלוויזיה במוצאי יום הכיפורים, כי אין הוא סבור שיש תיום איזה סימן מיוחד לדאגה-ממשית באשר לנעשה בגבול הסורי.

הרמטכ"ל ציין, כי הנושא הסורי עולה מדי פעם ולא תמיד בהקשר לנתונים ולעובדות בשטח או למדיניות, אלא פעמים רבות בהקשר לכותרת זו או אחרת בעתונות. "הסורים הם כיום האויב הקיצוני ביותר שלנו, על פי קביעה שלהם, גם באידיאולוגיה וגם באורח מעשי בשטח — ציין הרמטכ"ל — באשר להכנות, לבנין כוח, הת־ארגנות ודיבורים מצד הסורים. זהו תהליך קבוע המעסיק אותנו ואנו מטפלים בו ללא קשר להצהרות או לפירסומים בכלי התקשורת".

הרמטכ"ל הוסיף, כי תפיסת ה־לחימה וההכוננות של ישראל אומרת, שעלינו להיות מוכנים בכל עת ולתת מענה לאפשרות שתפרוץ מלחמה, לגבי הסורים בפרט, ולגבי אויבים אחרים בכוח בכלל. אולם, הוסיף, אין הוא רואה בימים אלו סיבה מיוחדת לדאגה או לשינוי בשטח. "זה לא אומר שאנחנו מתפרקים מהכוננות שלנו — היא קיימת וקבועה ובנויה על שורה שלמה של מרכיבים, אשר חלקם בגבול הסורי וחלקם בגיבוין של כל צה"ל. על התהליך הזה של מוכנות, ומודיעין עוקב, אנו בנויים בכל ימות השנה".

בתשובה לשאלה לגבי פעולות הטרור, ציין הרמטכ"ל כי שנת תשמ"ו היתה ברוכה באשר לשיתוף פעולה בינלאומי שמטרתו שיבוש, הפרעה ופגיעה בתשתית המדינית והאחרת של הטרור. הוא ציין, כי לישראל מלחמה בטירור בכל חלקי המדינה, ולא רק בלבנון, וזה כולל מניעת טרור נגד הישראלים ומתקנים בחו"ל וכן מלחמה בטרור נגד יהודים בעולם כולו. את הטרור הזה מובילים ארגונים הזוכים לסיוע מסיבי, בעיקר של סוריה ולוב, עירק, סעודיה ואחרות, התורמות כסף לארגוני הטרור. לפיכך, כדי לפגוע בו ולהפחיתו, יש צורך בשיתוף פעולה בינלאומי, שכאמור גבר בשנה החולפת והביא להוצאות חשובות.

פרס נובל ברפואה לשני יהודים אמריקנים

שטוקהולם.— פרס נובל לרפואה לשנת 1986 — חולק אתמול במשותף לאמריקני סטנלי כהן ולאמריקנית ממוצא איטלקי ריטה לוי — מונטאלצ'יני.

שניהם זכו בפרס בסך 290,000 דולר על "גילוייהם בתחום חקר הצמיחה של רקמות מסויימות.

כהן עובד במחלקה לביוכימיה של בית הספר לרפואה של אוניברסיטת ואנדרבילט בעיר נשוויל בטנסי, לוי-מונטאלצ'יני, אשר לה אזרחות אמריקנית ואיטלקית, עובדת במכון לביולוגיה של התאים ברומא.

המכון מציין, כי הגילויים של כהן ולוי־מונטאלצ'יני על גורם הצמיחה של עצבים וגורם הצמיחה של העור, פתחו שדות חדשים בעלי חשיבות נרחבת למדע הבסיסי.

כתוצאה ישירה מהגילויים הללו תוגדל ההבנה של מחלות רבות, כולל מחלות של גידולים כגון סרטן, ומחלות של זיקנה כגון דמנציה סנילית.

מכון נובל ציין, כי הגילויים יביאו בקרוב לפיתוח יסודות מרפאים ולשיפור בטיפול במחלות אלה.

כהן, 63, נולד בניו־יורק. על מחקריו בטיפול בסרטן, קיבל פרס של אגודת הסרטן האמריקנית בה הוא מכהן כפרופ' מחקר.

לוי־מונטאלצ'יני, 77, ילידת טורינו, ביולוגית, עברה לארה"ב בשנות ה־50.

הגילויים שזיכו אותם בפרס נובל, נעשו בשנות ה־1950.

משקיפים אמרו כי תכופות קורה, שפרסים מוענקים רק כעבור עשרות שנים, בשל הזמן שנדרש כדי לעמוד על החשיבות של גילויים המהווים פריצת דרך.

פרופ' כהן אמר היום בנשוויל, כי הופתע לחלוטין לשמוע כי זכה בפרס נובל לרפואה.

ריטה לוי־מונטאלצ'יני אמרה ברומא, כי תשתמש בכספי הפרס כדי לעזור למדענים איטלקיים צעירים הנזקקים לכסף.

המדענית היהודיה עזבה את איטליה זמן קצר לפני מלחמת העולם השניה, בשל החוקים האנטישמיים, ועברה בבלגיה.

ב־1978 הוענק לה ע"י מכון וייצמן למדע, תואר דוקטור־כבוד על השגיה בתחום הביולוגיה.

פרס נובל לשלום 1986, הפרס השני בסידרת פרסי נובל, יוענק היום בשעה 12.00 לפי שעון ישראל.

בין השמות המוזכרים כמועמדים לפרס נובל לשלום, נמצאים האירלנדי בוב גלדוף, איש ה"רוק" שאירגן אשתקד קונצרטים ענקיים כדי לעזור לנפגעי הרעב באפריקה, הסופר היהודי האמריקני אלי ויזל, וציידי הנאצים שמעון ויזנטל וביאטה קלארספלד.

(ע־צ, ועיד)

ברלב מבקש מבג"צ לאפשר חקירת שלושה בכירים בשב"ס

שר המשטרה חיים בר־לב מבקש מבג"ץ לבטל את צו הביניים שהוצא ולאפשר לו לפתוח בחקירה נגד שלושה אנשי שירות בתי הסוהר שהתלוננו נגד גונדר רפי סויסה.

השר בר לב שהגיש בערב יום הכיפורים תצהיר לבג"ץ, בעקבות עתירתם של שלושת אנשי השב"ס, ששימשו בתפקידים מרכזיים בלשכתו של הנציב גונדר רפי סויסה. השר בר לב אומר בתצהירו כי לאחר הגשת העתירה החליט להרחיב את המשימה שהטיל על ניצב בדימוס בנימין גלעד ולבדוק את כל הטענות שהועלו כלפי תיפקוד שלושת אנשי השב"ס בלשכת נציב השרות.

שר המשטרה מרגיש, כי אין לו כל התנגדות להגיש את דו"ח מבקר המשטרה בעניין רפי סויסה לבג"ץ. עם זאת הוא טוען, כי הגשת הדו"ח אינה רלוונטית לשאלות שהועלו בעתירה.

השר בר לב מתייחס בתצהירו לכמה מנושאי התלונות נגד השלושה — שמעון מלכה, חיים גליק ורבורה שגיא: העדפת עתונאים והפליית עתונאים אחרים לרעה, מתן אפשרות לראיין אסירים בניגוד להוראות, אי קיום מעקב אחר קבלת החלטות, חוסר טיפול בדברי דואר שהגיעו ללשכה.

בתצהיר נאמר עוד, כי נגד דובר שרות בתי הסוהר שמעון מלכה הגיעו תלונות לגבי תיפקודו, ולתצהיר התשובה צורפו שני מכתבים שיגרו אל השר עתונאים, אשר התלוננו על חוסר אמינות הדובר והפלייה שרירותית של עיתונאים.

באשר לבקשת שלושת העותרים שהתלונות ייבדקו ע"י מבקר משרד המשטרה — קובע השר בר לב, כי אין כל פגם במינוי הוועדה שמינה ואין מקום להתערבות בית המשפט בעניין זה. השר טוען, כי אין זכות לקבוע מי יחקור תלונות שהופנו אליו.

(עתים)

חצי מיליון דולר פיצויים שילמה לוב לנורווגיה

מאת עלי כהן, כתב "על המשמר" בשוודיה

קופנהגן. — נציג לוב בקופנהגן הגיש לשר החוץ הנורבגי קנוט פריידלונד, המחאה על סך 500.000 דולר, על מעצרת של אוניה נורבגית, במשך חודשיים בטריפולי ב־1984.

במהלך החזקתה השרירותית של האוניה בלוב, נחטף אחד הימאים, עונה בחקירות, ונרצח על-ידי הלובים.

המגעים בין נורבגיה ללוב לשחרור האוניה ולפיצויים, נערכו ברנמרק, מאחר ולנורבגיה אין יחסים דיפלומטיים עם לוב.

● לא כל שיטת ניהול יפאנית, גם אם הוכיחה את יעילותה ביפאן, ניתנת להעתקה וליישום בארץ אחרת. זו אחת המסקנות של כנס מרענים ב"דיאלוגי" בנושא שיטות ניהול יפאניות

חווה התרבות בין איטליה ולוב עלול לשמש חסות להחדרת טרוריסטים

מאת אהרן נגר, כתב "על המשמר" באיטליה

רומא. — [illegible]

ספק אם הנימוקים בין שר החוץ אנדראוטי לשר הבטחון ספדוליני. [illegible]

פקין.— אליזבת מלכת בריטניה זכתה לקבלת פנים, ססגונית בכפר המרכזית טיאנאנמן בפקין, בפתח ביקור ממלכתי של

בני הערובה האמריקנים מטולטלים בתוך ארונות מתים בלבנון

מדווח ה"ניוזוויק" שערך תחקיר על מצבם

מאת חנה איש הורוביץ, ניו־יורק

החוטפים של בני הערובה האמריקניים בביירות, הם בני משפחתו של מוסטפה יוסף, העצורים בכווית באשמת סיכון השגרירות האמריקנית שם ה"ג'יהאד" אומנם תובעים את שחרורם של 17 האסירים.

אך הם עשויים להסתפק בשחרורם של שלושה בני העדה השיעית מלבנון, כולל בן משפחתם. על כך מדווח ה"ניוזוויק" בעקבות חקירה מקיפה שערך סגן העורך של העיתון, רון נורדלנה. המדובר במשפחת מיג'ניה, משבט מוסאווי, שבראשו עומד חוסיין מוסאווי, המתגורר בבקעה.

לדברי המקורות של "ניוזוויק" בני הערובה מטולטלים ממקום למקום, בחלק מהמקרים הם הועברו בתוך ארגז מטען של מכונית, כפותים כמומיות, ובתוך ארונות מתים עשויים עץ. בני הערובה סובלים מתנאים קשים ואחד מהם, ויליאם בקלי נפטר מדלקת ריאות, ולא הוצא להורג כפי שטען ה"ג'יהאד האיסלמי".

פגישה ראשונה בוינה בין רב ראשי וארכיבישוף

וינה. — הארכיבישוף של וינה, הרמן גרור, והרב הראשי של וינה, חיים אייזנברג, השי־תתפו ביום ראשון ב"שעה של מויטוציה יהודית־נוצרית" שי־אורגנה נוכח המגמות האנטישי־מיות שנתגלו במהלך הבחירות לנשיאות באוסטריה.

הטלוויזיה האוסטרית מסרה, כי לרגל אירוע זה נערכה הפגישה הרשמית הראשונה בין ארכיבישוף ובין רב ראשי של וינה מאז 1945.

הקנצלר האוסטרי, פרנץ ורניצקי, ביקר ביום ראשון לרגל יום כיפור בבית הכנסת של וינה, שם נפגש עם הרב הראשי.

במהלך מערכת הבחירות לנשיאות בקיץ נתגלו מגמות אנטישמיות, בעקבות האשמות שהועלו נגד קורט ולדהיים.

עלייה לימין בבחירות המוניציפליות ביוון

אתונה. — תוצאות הסיבוב הראשון של הבחירות המוניציפליות ביוון, אשר הצביעו על עלייה ניכרת למפלגות הימין, ב־3 הערים העיקריות במדינה, מהוות אזהרה ברורה לסוציאליסטים בשלטון, שנקטו בשנה החולפת במדיניות של צנע.

נראה, כי המועמדים הנתמכים ע"י המפלגה השמרנית "הדמוקרטיה החדשה", שהיא התנועה העיקרית של האופוזיציה, מופיעים כמנצחים הגדולים של ההצבעה, על חשבון הסוציאליסטים.

הם זכו לעליה גדולה באתונה, בפיריאוס ובסלוניקי, ונמצאים בראש לפני המועמדים של המפלגה הסוציאליסטית שבשלטון.

תוצאות ההצבעה בסיבוב השניה שיהיה ביום ראשון הבא, יהיו תלויות בקולות הקומוניסטים. (ע־צ)

חייל ירה בראשו בת"א

חייל בן 19 ניסה לשים קץ לחייו בליל יום כיפורים, בירייה כרור בראשו מנישקו האישי בקריה בתל־אביב.

צוות רפואי של מד"א טיפל במצוע שהועבר לבית החולים "איכילוב" בתל־אביב. (עתים)

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה
העיר חיפה
הודעה עפ"י סעיף 149,
לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי מר אלון איתי — לאשר תוספת בניה במסד הבנין ברחוב מרגלית 58, חלקה 118, 109 בגוש 10774.

הבקשה כרוכה בהקלות הבאות: 1. עודף שטח מעל למותר. 2. תוספת קומה במסד הבנין. 3. בליטה של מדרגות למרווח הצדדי.

אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות 08.00-11.30

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר יעבץ
מתכנן העיר

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 10.10.86

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	–	–	1.4843	1.5028	1.4919
דולר אמריקני	1	1.45	1.52	1.4758	1.4942	1.43837
מרק גרמני	1	0.72	0.76	0.7376	0.7468	0.7406
לירה סטרלינג	1	2.07	2.17	2.1045	2.1307	2.1180
פרנק צרפתי	1	0.22	0.23	0.2252	0.2280	0.2261
ין יפאני	100	0.94	0.98	0.9521	0.9640	0.9563
גילדן הולנדי	1	0.64	0.67	0.6520	0.6601	0.6554
פרנק שוויצרי	1	0.89	0.93	0.9048	0.9161	0.9089
כתר שבדי	1	0.21	0.22	0.2151	0.2178	0.2160
כתר נורווגי	1	0.20	0.21	0.2012	0.2037	0.2024
כתר דני	1	0.19	0.20	0.1954	0.1979	0.1965
מרק פיני	1	0.29	0.31	0.3020	0.3058	0.3035
דולר קנדי	1	1.05	1.10	1.0647	1.0780	1.0704
דולר אוסטרלי	1	0.91	0.98	0.9413	0.9531	0.9461
ראנד דרום אפריקני	1	0.39	0.66	0.6553	0.6634	0.6647
פרנק בלגי	10	0.34	0.36	0.3550	0.3594	0.3569
שילינג אוסטרי	10	1.03	1.08	1.0483	1.0614	1.0528
לירה איטלקית	1,000	1.04	1.1[illegible]	1.0654	1.0786	1.0698

בפלילים

נאשמים ברצח שומר כדי לשדוד 4 ש"ח

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

חסן ג'זבערה בן 22 וזאכי מלחם בן 30, שניהם מג'נין, מואשמים בביצוע רצח בכוונה תחילה ובשוד מזויין.

בכתב־האישום שהוגש בערב יום הכיפורים לבית־המשפט המחוזי בחיפה נטען, כי השניים רצחו את אחמד באדווי שהועסק כשומר במפעל בלוקים שבכפר בקעה אל גרביה.

לטענת התביעה, הגיעו השניים למפעל ב־16 באוגוסט ופיתו את השומר לבצע מעשה סרום בנאשם חסן. השומר התפתה, ובעודו גוהר על הנאשם חסן, אחז בו הנאשם השני מאחור, חנק אותו ואילו הנאשם חסן, הסתובב ודקר את השומר באמצעות סכין קפיצית שהיתה בידו בנטגו.

לאחר הרצח נטלו מכליו סכום של 4 ש"ח וכן קופסאות סיגריות.

סגן נשיא בית־המשפט המחוזי בחיפה האריך ביום א' את מעצרם של השניים עד תחילת חודש נובמבר. בית־המשפט מינה את עו"ד יצחק קרפ ללמר סניגוריה על הנאשמים.

8 נפצעו בקטטה המונית בכפר טורען

מאת שלמה הלזר, כתב "על המשמר"

8 אנשים נפצעו במהלך קטטה המונית שפרצה בכפר טורען בערב יום הכיפורים על סכסוך ממושך בין משפחות סמען וחדר.

כוח משטרה ומג"ב בפיקודו של מפקד מרחב העמקים, ניצב־משנה יוסי כהן, שהוזעק למקום, ביצע מעצרים והשליט סדר בכפר.

מפקד המרחב נפגש עם נכבדי הכפר וביקש מהם לנקוט פעולות להבטחת הסדר והרגעת הרוחות.

כוח משטרה שוהה עדיין בכפר מחשש לחידוש המהומות.

חשוד בזיוף חותמות של משרד־הבטחון

משטרת ירושלים לכדה צעיר בן 23 החשוד שזייף וחתמות של משרד־הבטחון והציג עצמו כאיש משרד.

על־פי החשד, נכנס החשוד עופר עמיר לפני ימים אחדים לחנות לייצור חותמות והזמין שם חותמות ע"ש משרד־הבטחון, לאחר שהציג עצמו בפני בעל החנות כאיש משרד־הבטחון, באמצעות תעודות מזוייפות.

עד אשר נתפס הצליח החשוד להפיץ עשרות המחאות בירושלים, תל־אביב, טבריה ואילת, כאשר לרובן אין כיסוי.

חוקרי המשטרה אינם יודעים בבירור האם היתה כוונה בכך שהחשוד זייף דווקא חותמות של משרד־הבטחון, והעניין נבדק.

בית־משפט השלום בבירה ציווה להאריך מעצרו של החשוד ב־15 יום. (עתים)

עתונאי תובע פיצויים מ"העיר" על לשון הרע

חבר מערכת "ידיעות אחרונות", העתונאי בני ברק, הגיש בסוף השבוע תביעת לשון הרע נגד עתון "העיר", נגד כתבת העתון ענת גטניו ונגד העורך יואל אסתרון, טרם הוגש כתב־הגנה על תביעה זו.

ברק טוען בכתב־התביעה, כי ב־1 באוגוסט השנה פירסמה הכתבת "דברים חסרי שחר שמתוכן ובתוך הקשר הדברים עלול להשתמע שהוא קשור בקבלת שוחד מבנק דיסקונט תמורת חומר שכתב. כביכול, על הבנק".

בתביעתו, שהוגשה לבית־משפט השלום בתל־אביב ובה הוא תובע פיצוי של 40 אלף ש"ח, טוען ברק, כי "העתונאית החשידה אותי כאילו פירסמתי ידיעות בלתי אמינות, בקשר להעלאה צפוייה של מחירי מכוניות ובכך תרמתי כביכול לחיסול מלאי המכוניות שהיה תקוע אצל יבואני הרכב".

בסיכום תביעתו מציין ברק, כי "בכתבה האשמתי כאילו שיפצתי דו"ח שלילי של הטכניון על מכוניות דלתא ופירסמתי את הדו"ח כאילו היה חיובי. הפירסום חסר השחר בעתון "העיר" פוגע באמינותי ככתב כלכלי וניתן גם לומר שיושרי המקצועי הוטל בספק".

הדיון בתביעה ייפתח ב־21 בדצמבר השנה. (עתים)

למשפחה ולקיבוץ מעברות
אתכם באבלכם על מות
לזר
מדריכנו בראשית דרכנו
קיבוץ בית־ניר

במלאת 13 שנה
לנפילת בנינו היקרים
צבי הורביץ
יעקב קרמרסקי
יהודה בן־ארי
במלחמת יום הכיפורים
נפקוד את קברותיהם ונתייחד עם זכרם
ביום ה' 16.10.86 בשעה 15.30 בבית העלמין
בקיבוץ מסילות
המשפחות

הוצאו הנחיות להסדרת שירות המילואים לשופטים

בעקבות תלונות שופטים כי ימי המילואים שלהם לא נוצלו והסתיימו כעבור שעתיים

מאת דוד פרידמן, כתב עתי"ם

שופטים המשמשים כשופ־טים צבאיים במילואים התלוננו, כי ימי השיפוט שלהם בצבא לא נוצלו כיאות והסתיימו כעבור שעתיים עד שלוש.

בעקבות התלונות שהושמעו בפני נשיא בית־הדין הצבאי לערעורים, אלוף דוד מימון, ובפני מנהל בתי־המשפט, השופט אריה הגר, הוציאו השניים שורה של הנחיות נוקשות, המסדירות את שירות המילואים של השופטים.

בהנחיות נאמר, כי שופטים ייקראו לשירות מילואים לתקופה מירבית של 14 יום בשנה ובמפוצל. הנהלת בתי־המשפט תשגר אחת לחצי שנה תוכנית מילואים לשופטים המשמשים כשופטים צבאיים. שירות המילואים יהיה רק במועדים שנקבעו מראש. שופט שלא יסיים טיפול בתיקים ביום שבו נקרא לשירות מילואים, יוכל לעשות זאת רק בשעות אחר הצהריים של יום אחר, כדי למנוע ביטול דיונים שנקבעו בפניו בבית־המשפט.

עוד קובעות ההנחיות: "המערכת הצבאית תקפיד על ניצול נאות של שירות המילואים תוך התחשבות בצרכי בתי־הדין הצבאיים מחד־גיסא ומערכת בתי־המשפט מאידך־גיסא. יוקפד כי לשופט הנקרא למילואים תהיה תעסוקה מלאה, במגמה למנוע את התופעה שעליה התלוננו השופטים, כי יום השיפוט בצבא לא נוצל כיאות ונסתיים כעבור שעתיים עד שלוש.

ההנחיות קובעות, כי סיורים לשופטים ייערכו רק בתקופת הפגרה במערכת בתי־המשפט, וזאת במסגרת מיכסת ימי המילואים. שופטים הפטורים משירות מילואים, יוכלו להתנדב לשירות בתפקידי שיפוט, וזאת לתקופה שלא תעלה על 7 ימים בשנה.

עוד נאמר בהנחיות, כי מערכת בתי־המשפט תקיים מעקב שוטף של ניצול ימי המילואים כדי לוודא שהכללים שפורסמו אכן מקויימים. השופטים גם יתבקשו לדווח למנהל מערכת בתי־המשפט, השופט הגר, על כל סטיה מהכללים האלה ועל כל תקלה בימי המילואים שלהם. (עתים)

"אורחים" בשדה־בוקר: נמרה וגור נמרים

נמרה וגור נמרים שלא סומנו נתגלו לאחרונה במדרשת שדה בוקר כאשר "ביקרו" במקום, טרפו תחולים והסתלקו לעבר נחל צין. גור נמרים אחר התפתע לקבוצת יעלים שנמלטו בבהלה. על גילוי הנמרים דיווחו חזואולוג של רשות שמורות הטבע, גיורא אילני, ופקח הרשות, שלמה קניאס.

אילני וקניאס אומרים, שאוכלוסיית הנמרים באיזור הר הנגב מונה עשרה נמרים והיא אינה מוכרת לאנשי רשות שמורות הטבע. בעוד שאנשי החשות מכירים את אוכלוסיית הנמרים במדבר יהודה, הנמרים באיזור זה נלכדו, הורדמו ומשודר טלמטורית, הוצמד לצווארם. לאחר מכן הם שוחררו והם משולטים חופשי, מעקב מתנהל אחריהם באמצעות המשדרים.

באיזור הר הנגב אין עדיין הוכרות כזאת עם הנמרים, בשל הקושי להתגבר על שטחו הגדול פי כמה משטח מדבר יהודה.

ושעבם של הבדואים בעיירות, בנגב, הביא לצמצום הפגיעות בנמרים והם התחילו לחוש יותר בטחון והתקרבו לישובי האיזור.

עדות ראשונה על הימצאות נמר בתוך ישוב התקבלה לפני כ־4 חודשים, כאשר תלמיד מדרשת שדה בוקר הבחין בשעת לילה בנמר [illegible] לאחר שהאורח הלילי טרף חתול בית, בשעת המדרשה. הוא פנה למדרון בנחל צין ועד שם את סעודת חטוף שלו. חודשים לאחר מכן האורחת החל [illegible]

רמון, רק לאחר שהאורח הלילי טרף במשך לילות אחדים בפינת החי של חישוב עופות נוי, עיזים וכבשים, הבינו רבים שרחל מרציאנו אינה מדמיינת חזיונות שווא.

סעודה בקבר בן־גוריון

פקחי הרשות הניחו מלכודת עץ ליד פינת החי וביום 19 באוגוסט נלכד בה נמר כבן שנתיים וחצי, שקיבל את השם "רמון" ושוחרר לאחר שקולר עם משדר למעקב הוצמד לצווארו.

"רמון" "גולה" את מדרשת שדה בוקר ולפני כחודש הבחין בו שלמה קניאס בשעת לילה. קניאס תאיר בזרקור על הנמר, שהתרחק מהמדרשה לכיוון נחל צין. לילה לאחר מכן לא נקלטו במדרשת שדה בוקר אותות שידור מ"רמון", אך תושבי המדרשה טענו בבטחון, שהבחינו בנמר אשר נח בין שיחי הנוי במדרשה. שלמה קניאס יצא הפעם עם ראש הסיירת הירוקה, אלון גלילי, וסמוך לחצות הם הבחינו בגור נמרים כבן שנה. הגור רבץ על חומת אחוזת קבר בן־גוריון וטרף חתול בית. לאור זרקורים הבחינו קניאס וגלילי בקבוצת יעלים מבוהלים במדרון נחל צין משלידים אורב נמר נוסף.

הצפנות אנשי רשות שמורות הטבע בתקופה האחרונה העלו, שבמדרשת שדה בוקר ביקרו לאחרונה 3 נמרים — "רמון", ולאמור, גם נמרה וגור נמרים שטרם סומנו במשדרים. אנשי רשות שמורות הטבע מתכוננים מיבצע ללכידת הנמרים וסימונם במשדרים, כדי שניתן יהיה לעקוב אחריהם ולמנוע מהם כניסה למקומות ישוב. (עתים)

מחנכים ואישי ציבור מפולין — לביקור רשמי בישראל

משלחת שתמנה 8 מחנכים ואישי ציבור מפולין העוסקים בתחום החינוך תגיע בראשית החודש הבא לביקור רישמי בן 10 ימים בישראל.

אישור על בואה של המשלחת התקבל בימים אלה.

על־פי המתוכנן יסיירו החמישה, שיהיו אורחי משרד־החינוך והאגודה ע"ש קורצ'אק בישראל, ב"יד ושם", בבית לוחמי הגיטאות ובכפר נוער וייפגשו עם מחנכים ישראלים כדי לעמוד מקרוב על שיטות החינוך בארץ.

במסגרת הידוק היחסים התר־בותיים בין ישראל לפולין אמורה להגיע ארצה בראשית חודש פברואר משלחת נוער פולני כאורחת האגודה ע"ש קורצ'אק בארץ. משלחת זו תמנה כ־20 נערות ונערים בני 15 עד 18 שאליהם יתלוו מחנכים ואלה ישהו בארץ 10 ימים.

בנימין אנוליק, מזכ"ל בית לוחמי הגיטאות, ועוזר כהן, יו"ר מינהל אגף הנוער במשרד־החינוך, הין בין אלה שארגנו את הביקורים של המשלחות מפולין.

בקיץ 1987 אמורים לבקר מאות בני נוער מישראל בפולין במסגרת חילופי ביקורי קבוצות נוער בין שתי הארצות. המדובר בתלמידי תיכון מהתק"ם ומבתי־הספר ברחבי הארץ, הם יסיירו במחנות ההשמדה, וייפגשו עם צעירים בני גילם ויעמדו מקרוב על תולדות יהדות פולין שנכחדה בשואה. (עתים)

במלאת שלוש־עשרה שנה
לנפילת יקירנו במלחמת יום הכיפורים
סגן כהן דרור ז"ל
(מאלמגור)
נתייחד עם זכרו ביום חמישי י"ג תשרי תשמ"ז 16.10.86
בבית העלמין בבית־חנן בשעה 16.00
יהודית, ברק, מתי, אשר
וכל המשפחה

במלאת שלוש־עשרה שנים למלחמת יום הכיפורים
נתייחד עם זכר בנינו־חברינו אשר נפלו במערכה
שי אביטל **אדם אלטמן**
דן ספיר **יוסי ספיר**
רמי רויף
נעלה לבית הקברות היום, יום שלישי 14.10.86 בשעה 15.00
הוציאה מהאנדרטה באתר ההנצחה
המשפחות וקיבוץ גת

טלקס

● **המחלוקת בעניין "כיכר מוחמד" טרם הסתיימה**

המחלוקת בעניין הכיכר הנושאת את שמו של מלך מרוקו מחמד החמישי, טרם הסתיימה ובישיבת מועצת עיריית אשקלון היום ינסו חברי מועצה להעלות את הנושא לדיון ולקבל החלטה המבטלת את ההחלטה הקודמת בעניין זה.

הנהלת העירייה תטען, כי השלט הוסר כבר מהכיכר ומוטב לתת לעניין למות "מות נשיקה" ולא להעלותו שוב לכותרות.

רפאל גאון

● **מפ"ם לדולצ'ין: לחשוף משכורות הבכירים בבל"ל**

המשמרת הצעירה העולמית של מפ"ם תובעת מיו"ר הסוכנות היהודית אריה דולצ'ין, לגלות ברבים את גובה המשכורות של הפקידות הבכירה בבנק לאומי, שהוא בבעלות הסוכנות.

אלי ספרן, רכז המשמרת הצעירה של מפ"ם, שיגר בראשית השבוע מברק לדולצ'ין ובו תביעה לחשוף בפני הציבור הרחב את משכורות המנהלים הבכירים של בנק לאומי. במברק נאמר, שישראל איננה ארה"ב ולא ייתכן שיהיה פער כה גדול בין משכורות המנהלים לבין משכורותיהם של העובדים מן השורה במוסדות שבשליטת הסוכנות היהודית.

יהודה צור

● **אירועים לציון 30 שנה לטבח כפר קאסם**

הוועד הציבורי להנצחת חללי טבח כפר קאסם החליט על שורה של אירועים לציון מלאות 30 שנה לטבח.

בין יתר האירועים, שיתקיימו ב־29 לחודש זה, עלייה המונית לקברי החללים, עצרת יהודית־ערבית, הנחת אבן פינה לבית תרבות להנצחת זכר החללים והוצאת חוברת בעברית ובערבית על הטבח.

חברי הוועד הציבורי, המועצה המקומית וועד ראשי המועצות הערביות בישראל פנו אל שר־החינוך־והתרבות, יצחק נבון, בבקשה לחקדיש שעת מחנך לנושא זה בבתי־הספר הממלכתיים. (שע"ח)

● **חוק חוזה הביטוח לא יחול על קרנות הפנסיה**

תביעת ההסתדרות שלא להחיל את חוק חוזה הביטוח על קרנות הפנסיה ההסתדרותית התקבלה ובימים אלה פרסם שר־המשפטים, אברהם שריר, צו בנדון, על דעת מסר דב פלג, יו"ר האגף לבטחון סוציאלי.

דב פלג ציין, שמאז קבלת חוק חוזה הביטוח ב־1981 ניחל האגף לבטחון סוציאלי, באמצעות עורכת־הדין יהודית נחמן, מאבק נמרץ לשכנוע הכנסת שהוראות חוק זה מכוונות לביטוח מסחרי, וכי יש בו הוראות שאינן מתאימות לבטוח סוציאלי, לעתים עד כדי אבסורד. את זכויות המבוטחים ניתן לקיים באמצעות חוק הגנת השכר ותקנון לגבי עובדים ורחבים. בין השאר יש בתוק הגנת חשכר תשובה לאותה למבוטחים במקרה של קיצבה.

דב פלג הביע תקווה שאם יוחק חוק פנסיה הוא יכלול בתוכו, בפרק הנוגע לפיקוח, סעיף מתאים למוסדות הביטוח הסוציאלי ובכך תבוטל תחולתו של חוק הפיקוח על עסקי ביטוח לגבי מוסדות הביטוח הסוציאלי. (שע"ח)

● **קנטרי־קלאב יוקם בנהריה**

ראש עיריית נהריה, חיים לבב, נפגש עם מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, ודן עימו בהקמת קנטרי־קלאב בעיר.

מדובר בשטח של 34 דונם בצפון העיר שיוקדש לנופש, דיג וספורט. הפרוייקט יוקם על־ידי החברה למרכזי תרבות וספורט השייכת להסתדרות, שכבר הקימה מועדוני נופש שונים בארץ. עיריית נהריה תקצה את הקרקע הדרושה לביצוע. הפרוייקט מוך מגמה להעמיד את המיתקנים לרשות הציבור, ההתב במחירים סבירים.

● רשת "ארטיס" קנדה תשווק בארה"ב ובקנדה יצירות אמנות של עולים מאתיופיה, המקומית אל־מקיים, השוהה במונטריאול כאורחת הקהילה היהודית, המאמצת את מישור [illegible]

יהודה צור